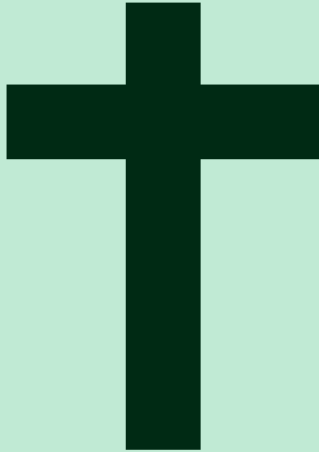

Luka

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the
Romanian Language, as spoken in Croatia

Luka

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the Romanian Language, as spoken in Croatia

copyright © 2019 Pioneer

Language: Ludari (Romanian)

Dialect: Ludari

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2024-03-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Mar 2024 from source files dated 22 Mar 2024
ba2a14ee-adf9-5a2c-ac9a-b6a29a579b63

Contents

Luka	1
----------------	---

Bunã vorba alu Luke

Asta Bunã vorbã askris omu karje s kima Luka, karje afost doktor, učeniku karje putuja ku apostolu Pavle (vjez Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11), a na fost židov. Asta knjiğã rubjaštje d aja kãnd sa fukut Isusu, kãnd atrijit, kãnd ãnvaca, kãnd fiča čudurj, kãnd amurit p kručje, kãnd auskrisnit dala morc š kãnd apljikat p čerj. Una dala glavna temã d asta Bunã vorbã jaštje k Isusu aispunit obečala karje Dimizov adat alu Izraelcilor ãn zavjetu alu Bãtãrn ali š Bunã vorba nuje samo d židovj već š d ãlja karje nuje židovj. ãn asta Bunã vorbã Isusu ãnvaca d multje temje, karje uključa š rugala, Suflijetu alu Svãnt, radostu, zahvala š banji. Asta knjiğã isto aratã kum Isusu likuja š oprostja alu multã lumje, karje uključuja š p ãlja karje afost mult bulnavj ili karje avja ãn jej suflijet alu rov, sãračj, grešnikurj, propalic š multje mujerj. Luka asta askris, vjerovatno njeđe šajzãč š činč 65 aj maj ãnklo d Kristu.

Luka rubjaštje dãče skrije knjiğasta

¹⁻³ Poštovani Teofile, kašã kum šti, mulc lumje adat tot dala jej s skrije izvješće d stvarurj karje Dimizov afukut ãn vrijamja anuastrã, baš kašã kum skrije ãn Svãntã pismã. Askris aja če nuavã azãš ãlja karje avizut stvarurlja d ãnčipjalã š karje rubja Bunã vorbã. Š jo pažljivo amproučit aštja tuatje događajurlje. Jo agãndit k arfi binje tot s skriuv p rãnd, ⁴ aša osã fi siguran k aja če jej ta ãnvãcat istina.

Anđelu Gabriel rubjaštje d aja k osã s fakã Ivan karje bãtjazã

⁵ Kãnd caru Herod avladit p Judeja, * afost njeki pop karje s kjamã Zaharija. Jel pripadnja alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije.† Mujarja alu Zaharije afost isto dãn familija alu popilor. Ja s kima Elizabeta. ⁶ Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvijek askulta tot aja če Domnu azapovidit ãn zakonu alu Mojsije. ⁷ Ali na vut kupil daja če Elizabeta afost štarjã, a amiždoj irja mult bãtrnj.

⁸ Udatã, Zaharija š popilje ãn skupina aluj služaštje ãn Hram. ⁹ Običaju alu popilor afost s arunče kocka tuatã zuva kum akuljiđja činje osã utrje ãn Svetište alu Domnuluj ãn Hram š činje osã apringã tãmãja.‡ Una zuvã akuljes p Zaharija s apringã tãmãja. ¹⁰ D vrijamjaja mult lumje s rugã ãn dvorištja alu Hramuluj.

¹¹ Atunča alu Zaharija sa ukazãt anđelu alu Domnuluj. Astat p partja alu dãraptej la žrtveniku d tãmãja. ¹² Kãnd Zaharija avizut p anđelu, jel mult sa spirjat. ¹³ A anđelu ja zãs: “Na vja frikã, Zaharija! Dimizov auzãt rugala ata: Elizabeta, mujarja ata, osã c fakã bijat. Š osã l kjem Ivan. ¹⁴ Osã c fije drag š t veselješt š mulcã osã s radujaskã kãnd s fičja jel. ¹⁵ Kupilu alu vostru osã fije marje la intja alu Domnuluj. Jel nusã bja nič vin nič altje bjarje ljutje. Osã fije plijn d Suflijetu alu Svãntuluj još kãnd fi ãn burtã. ¹⁶ Jel osã okrinjaskã p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov alor. ¹⁷ Isti suflijet karje ja dat snagã alu Ilije osã fije ãn bijatu alu tov s pripimaskã p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osã okrinjaskã inimilje alu tatilje kãtri kupi š nagovjaskã p ãlja karje nu skultã p Dimizov s primjaskã mudrost alu ãlja karje askultã.”

¹⁸ Zaharija azãš alu anđeluj: “Kum s štiuv k s dogodjaštje aja? Š jo š mujarja amja ištjem već bãtãrnj.”

¹⁹ P aja anđelu ja zãs: “Jo sãnt Gabriel. Amvinjit dala prijestolje alu Dimizov. P minje atrimjes la tinje s c aduk asta bunã vorbã. ²⁰ Jakã, da akuma osã rãmãj mut š nusã poc s rubještj tot pãnla zuvaja pãnd s nu dogodja aja, daja če naj krizut ãn vorbilje alji mjalje, karje osã ispunjaskã d vrijamje alor.”

²¹ ãn vrijamjaja narodu aštiptat p Zaharija š na razumit dãče atãta sa zabuvit ãn Svetište. ²² Kãnd jel napokon aišãt, na putut nimik s lji zãkã š s lja udã. Kãnd lumja avizut aja, š znakurlje karje lja dat ku mãnilje, ashvatit k jel avut vizije ãn Svetište.

²³ Kãnd azavršãt zuvilje alu Zaharija s lukrjazã kašã popa ãn Hram, sa tors akas. ²⁴ Dãpã duavã trje zãlje, mujarja aluj Elizabeta arãmas grja, š činč (5) lunj na išãt dãn kasã. Ja azãs: ²⁵ “Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit rušunja dãpã minje la intja alu lumje daja če na putut s am kupi.”

Anđelu Gabriel rubjaštje d aja k osã s fakã Isusu

* **1:5** caru Herod avladit p Judeja – Također s kima Herod Marje, š avladit dala trjezãč š šaptje (37), pãnla patru (4), aj majdatã d Krist. Judeja aiča rubjaštje d tot pãmãntu undje atrijit Židovi. † **1:5** alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije – Afost duavãzãč š patru (24) skupinã d popje. Toc afost d sãmãnca alu Aron, fratilje alu Mojsije. Abija afost pra tata alu opt (8) skupinã d popje (vjez 1 Dnev 24,10). ‡ **1:9** Popurlje atribut s apringã tãmãja kašã prinosu alu Dimizov tuatã dãmijnaca š sara p posebni oltar ãnontru ãn Hram.

²⁶ Känd Elizabeta irja grja šasa (6) lunj, Dimizov atrimjes p anđelu Gabrijel an sat Nazaret an regija Galileja, ²⁷ la djevičã karje zaručitã dãpã om karje s kjamã Josip. Jel irja d sãmãncã alu caru David, a djevičã s kima Marija. ²⁸ Gabrijel avinjit š azãs alu je: "Zdravo! Domnu ku tinje. Dimizov ta kuljes!"

²⁹ P aja Marija sa uznemirit š na razumit če anđelu avrut s zãkã ku pozdravula. ³⁰ Anđelu azãs: "Na vja frikã, Marija. Tu ješt aja p karje Dimizov akuljes! ³¹ Jakã osã fi grja š osã fač fičor p karje osã l kjem Isusu. ³² Jel osã fije marje š osã s kjamje Bijatu alu Maj marje Dimizov. Domnu Dimizov osã idja autoritet s fije car kum Dimizov aobečit alu David, sãmãnca aluj. ³³ Osã vladjaskã p sãmãnca alu Jakov^S zauvjek š cara aluj nikad nusã prestanjaskã." ³⁴ Marija antrijabã p anđelu: "Ali kum? Jo još nam fost ku omu."

³⁵ Anđelu Gabrijel ja zãs: "Sufljetu alu Svãntuluj osã s slubvadje p tinje š sãla alu Maj marje Dimizov osã t ãnviljaskã. Š daja kupilu karje l fiča osã fije svãnt š osã s kjamje Bijatu alu Dimizov. ³⁶ Jakã, Elizabeta, rođakinja ata, aša bãtãrnã isto duče fičor. Aja ista mujarje, d karje arubit k nu puatje s ajbje kupi, a grja je d šasa (6) lunj. ³⁷ K alu Dimizov nimika nuje nemoguće!"

³⁸ Marija azãs alu Gabrijel: "Jakã, argata sãnt alu Domnuluj. S fije kum tu zãč!" Š Gabrijel apljikat dãla ja.

Marija positjaštje p Elizabeta

³⁹ Duavã trje zãlje dãpã aja, Marija majdatã apljikat an sat an djalurj alu Judeje. ⁴⁰ Kãnd ja ažuns, auntrat an kasa alu Zaharija š apozdravit p Elizabeta. ⁴¹ Kãnd Elizabeta auzãt pozdravu alu Marije, kupilu an burtã alu Elizabetãj dãturdatã mult sa miškat š Elizabeta sa napunit ku Sufljetu alu Svãntuluj. ⁴² Elizabeta d radost marje ãntarje astrigat: "Maj mult ješt blagoslovitã d tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu an burta ata! ⁴³ Ku čaja amzaslužãt častula s m positjaskã mama alu Domnuluj alu mjov! ⁴⁴ Jakã kãnd auzãt pozdravu alu tov, kupilu an burtã dãturdatã mult sa miškat d radost! ⁴⁵ Blagoslovitã ješt daja čaj krizut k osã s ispunjskã poruka karje ca trimjes Domnu!"

Marija slavjaštje p Dimizov an radost

⁴⁶ Atunča Marija azãs:

"Inima amja adrikã p Domnu,

⁴⁷ suflijetu alu mjov s radujaštje la Dimizov, Spasitelju alu mjov,

⁴⁸ k p minje ma kuljes,

p ponizna argata aluj!

Audjec, pãnd akuma tuatã generacija osã zãkã

k Dimizov ma blagoslovit,

⁴⁹ daja če Dimizov karje arje tuatã sãla

afukut marje čudã d minje!

Svãnt je lumilje aluj.

⁵⁰ Iskazaštje milostu p toc ãlja an tuatã vrijamja

karje arje frikã d jel.

⁵¹ Ku mãna capãnã afukut marje čudã

š aputirit p lumja karje ponosni š umišljeni.

⁵² Jel aizbacãt p vladari s nu vladjaskã više,

a adrikat p lumje karje je ponizni.

⁵³ A p lumja karje irja flãmãnz lja nasitit ku binje,

a p lumja karje bogatã lja trimjes dãla jel ku mãnilje gualje.

⁵⁴⁻⁵⁵ Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj

baš kum adat obečalã alu sãmãnca anuastrã,

alu Abraham š alu kupi aluj,

k osã lji fije uvjek d milã."

⁵⁶ Atunča Marija ku Elizabeta arãmas njeđe trje (3) lunj š sa tors akas.

Sa fukut Ivan karje bãtjazã

⁵⁷ Alu Elizabeta avinjit vrijamja s fakã š ja afukut bijat. ⁵⁸ Kãnd tuatã familija alu je š komšiji auzãt d asta, kum Domnu afost aša d bun kãtri ja, toc sa bukurat zajedno ku ja.

Š 1:33 sãmãnca alu Jakov - An grčki original skrije: "kasa alu Jakov" karje rubja d tuatã sãmãnca alu Jakov. Altu lumilje d Jakov afost Izrael. Atrijit usutje d aj majdatã, a tuatje duavãsprjače (12) d sãmãncje alu Izrael avinjit dãla jel. Lumja p narodu Izrael često kima kasa alu Jakov.

⁵⁹ Känd kupilu anapunit opt (8) zälje, atribut s fije obrezät,* aša k komšiji š familija avinjit s proslavjaskä aja. Avrut p kupilu s l kjamje Zaharija kum tatusov s kjamä, ⁶⁰ ali Elizabeta azäs: “Nu, njego mora s s kjamje Ivan!”

⁶¹ Komšiji š familija azäs: “Nimilja däla familija ata nu s kjamä Ivan!” ⁶² Atunča, daja če Zaharija na putut s audä, lumja ku mänilje la tribat kum jel vrja kupilu s s kjamä. ⁶³ Zaharija akätat s ji dja ploče s skrije š askris: “S kjamä Ivan”, š toc sa mirat. ⁶⁴ Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja dizljigat ljimba š jel däturdatä ančiput s rubjaskä š s slavjaskä p Dimizov.

⁶⁵ Känd toc karje trija upruapje d jej avizut če Dimizov afukut alu Zaharije, lja fost frikä d Dimizov. Än tuatje saturlje än djalurlje alu Judeje, lumja rubja d aja če sa dogodit. ⁶⁶ Činje god auzät d jej gändja d aja š sa tribat: “Atunča če osä fije d bijatusta känd ufi marje?”, k Domnu sigurno osä fakä nješto marje pisti jel.

Zaharija rubjaštje d Mesija š d Ivan karje bätjazä

⁶⁷ Sufletu alu Sväntuluj aispunit p Zaharija, tata alu Ivan, š jel arubit asta porukä däla Dimizov:

⁶⁸ “Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor,
k avinjit s ažutä alu narodu aluj š s lji izbavjaskä!

⁶⁹ Š atrimjes nauvä marje Spasitelj
dän sämänca alu argatu aluj David,

⁷⁰ kum jel d mult aobečit
pisti vorba alu prorokurlje karje jel atrimjes:

⁷¹ s nji spasaskä däla dušmani alji noštri
š däla mänä alu tuatä lumja karje nji mrzaštje.

⁷² Jel asta afukut s pokazaskä milä alu sämänca anuasträ
aša ča ispunit savezu alu svänt karje afukut ku jej,
⁷³ aša ča ispunit obečala karje adat alu Abraham, alu anuasträ sämänca.

⁷⁴ Kašä kum aobečit, nja skos däla dušmanj
s putjem s ji služäm frzdä frikä,

⁷⁵ s trijim kum Dimizov azäs
š s fičem čije bun än tuatje zuvilje anuastrje.

⁷⁶ A tu, bijatu alu mjov, osä t kjem proroku alu Maj marje Dimizov.
Osä plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremještj drumu.

⁷⁷ Osä änväc p narodu aluj s štje kum s s spasaskä
kum s lji fije oprostīt grešala alor.

⁷⁸ Daja če je Dimizov pljin d milä š arje osječaj d noj,
jel trimjatje lumina dän čerj.

Kašä suarilje karje sa drikä än diminjacä,
⁷⁹ Dimizov osä adukä lumina alu älja karje trijaštje än nuaptje š arje frikä d muartje.
Jel osä nji pokazaskä drumu karje adučē än mir.”

⁸⁰ Ivan akriskut š apostanit capän än suflet. Trija än lok undje nuje nimika.† Känd akriskut, jel ančiput la intja alu toc s rubjaskä alu naroduluj alu Izrael.

2

Sa fukut Isusu än Betlehem

(Mt 1,18-25)

¹ Än vrijamaja caru alu Rimuluj, August, azapovjedīt s fakä popisu d tuatä lumje karje trijaštje än cara. ² Ästa afost prvi popis d lumje karje sa dogodīt än vrijamje pänd Kvirinije afost upravitelju p regija Sirija. ³ Toc aplikat än trgu undje trija sämänca aluj s s skrije än popis.

⁴ Aša š Josip, karje afost sämänca alu caru David, aplikat dän sat Nazaret än regije Galileje än sat Betlehem än regije Judeje, undje d mult sa fukut David. ⁵ Jel aplikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s skrije än popis. Marija već afost grja, ⁶ š pänd afost än Betlehem, ja vinjit vrijamja s fakä. ⁷ Ja afukut bijat, prvi kupil, la änvilijat š la pus än aljbje daja če än sat undje irja sobje d gostjamje nu irja lok d jej.

Ändeli zäče alu pastirilor k Isusu sa fukut

* **1:59** obrezät - Obrezjala afost znaku alu savezu alu Dimizov ku Abraham š ku sämänca aluj (Post 17,9-14). Židovi afost obrezäc kum apokaza k irja odani alu Dimizov š k pripadnjaštje alu narodu aluj karje akuljes. † **1:80** lok undje nuje nimika - Asta afost napušteni lok la zapadnä partje d apä Jordan. Nuje däpartje däla lok undje apa Jordan unträ än Mrtvō more.

⁸ Ān nuaptjaja p pājenj upruapje d Betlehem, njeke pastirurj pāza vojilje alor. ⁹ Dāturdatā sa ukazāt anđelu alu Domnuluj š lja osvitljit slava alu Domnuluj š jej mult sa spirjat! ¹⁰ Anđelu lja zās: “Na vjec frikā! Jakā aduk vuavā Bunā vorbā karje p tuatā lumja s usričaskā! ¹¹ Astāz sa fukut vuavā Spasitelju ān Betlehem, ān trgu alu David. Jel je Kristu, Domnu! ¹² Aša osā šitjec k je istina aja će zāk: Osā gāsāc kupilu karje je ānvilijat ān plahā kum zače ān aljbej.”

¹³ Dāturdatā alu anđeluj avinjit marje vuastje d anđelurlje dān čerj karje aslavit p Dimizov:

¹⁴ “Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj,
a p pāmānt mir alu lumje karje ja ugodit.”

¹⁵ Š anđelurlje apljikat dāla jej š sa tors p čerj. Pastiri arubit unu ku alc: “Ajdac ān Betlehem s vidjem ča fost će nuavā azās Domnu!”

¹⁶ Apripit ān Betlehem š ānklo angāsāt p Marija š p Josip ku kupilu če sa fukut karje azukut ān aljbej. ¹⁷ Kānd la gāsāt, alu toc arubit aja će anđelu azās d kupil. ¹⁸ Š tuatā lumja karje apus urjajke la pastirurj sa mirat d aja će lja zās. ¹⁹ A Marija nimika na mujtat d asta ča uzāt š gāndja d aja ān inima alu je. ²⁰ Pastiri sa tors la vojilje p karje pāza š slavja š zahvalja alu Dimizov. Tot ča uzāt š avizut afost kum lja zās anđelu.

²¹ D opt (8) zālje kānd ānvilijat vrijamja s obrezaskā p kupilu, † ja pus lumilje Isusu karje anđelu adat majdatā njego če Marija arāmas grja.

Josip š Marija adučē p Isusu ān Hram

²² Kānd avinjit vrijamja Marija s s očištjaskā kum skrīje ān zakonu alu Mojsije, * Josip š Marija alat p Isusu š apljikat ān Hram ān Jeruzalem. La posvitit alu Domnuluj, ²³ kum skrīje ān zakonu alu Domnuluj: “Tot bijatu karje prvi sa fukut pripadnjaštje alu Domnuluj.” † ²⁴ Š aprinisāt žrtvā kum mama aputja jar s fije čistā, kum zakonu alu Mojsije ānvacā: “duavā (2) grlic ili doj (2) goluburj tānārj.” †

Šimunu š Ana kunuaštje k Isusu je Kristu p karje Dimizov la trimjes

²⁵ Trija atunča unu om ān Jeruzalem, s kjamā Šimun, karje irja pravedan š askulta zakonu alu Dimizov. Sufļjetu alu Svāntuluj irja p jel š aštīptat p Dimizov s izbavjaskā p Izraelcurlje kum aobečit. † ²⁶ Sufļjetu alu Svāntuluj ja zās k nusā muarje pānā god nu vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes s izbavjaskā p narodu aluj. ²⁷ P zuvā kānd Josip š Marija adus kupilu Isusu s fakā obredu kum je skris ān zakonu alu Mojsije, Sufļjetu alu Svāntuluj adus p Šimun s pljače ān Hram. ²⁸ Šimun alat p Isusu ān mānj š aslavit p Dimizov ku vorbiljaštja:

²⁹ “Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat
š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor ān mir.

³⁰ Akuma vojki alji mjej avizut spasjala,

³¹ p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu.

³² Jel je lumina s otkrijaskā istina ata alu tot narodu,
āla karje adučē slava alu Izrael, narodu alu tov.”

³³ Josip š Marija sa mirat la vorbje če s rubja d Isusu. ³⁴ Šimun lja blagoslovit š azās alu Marije, mama alu Isusuluj: “Jakā, Dimizov atrimjes p kupilusta k mulc Izraelcurj osā kadā š mulc osā adrikā. Dimizov la trimjes kašā znaku s pokazaskā drumu d spasjalā, karje mulc inš osā l odbacaskā, ³⁵ š aša osā aratā rovu ān inima alor. A kānd l odbacaštje, maču osā probijaskā inima ata.”

³⁶ Afost ān Hram š prorocīcā Ana, fata alu Fanuel dān sāmānca alu Ašer. Ja irja mult bātrnā. Afost šaptje (7) aj ān brak ³⁷ š atunča atriit kašā udovica pānla optzāč š patru (84) aj. Na išāt dān Hram, njego ān post š ān molitvā aslužāt alu Dimizovuluj zuva š nuaptja. ³⁸ Baš kānd Šimunu azavršāt, avinjit Ana š ančiput s slavjaskā p Dimizov š s rubjaskā d Isusu alu toc karje aštīptat p Dimizov s izbavjaskā p Jeruzalem dāla dušmanji alor.

³⁹ Kānd Josip š Marija afukut kum zakonu alu Domnuluj azapovjedit, sa tors akas ān Nazaret ān regije Galileje. ⁴⁰ Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capān š maj mult mudar š Dimizov nastavja s l blagoslovjaskā.

Fālkovu Isusu rubjaštje ku učitelji ān Hram

⁴¹ Roditelji alu Isusuluj tot anu pljeka ān Jeruzalem kānd irja prazniku Pasha. ⁴² Kānd Isusu avut duavāsprjače (12) d aj, jej apljikat kašā uvjek s slavjaskā prazniku. ⁴³ Dāpā

* **2:14** Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ān grčki original skrīje: “Slava p visina!” † **2:21** Vjez fusnota ān 1,59.

‡ **2:22** Lev 12,1–4 † **2:23** Iš 13,1–2 † **2:24** Lev 12,6–8 † **2:25** aštīptat p Dimizov s izbavjaskā p Izraelcurlje kum aobečit – Ān grčki original skrīje: “aštīpta utjeha alu Izrael!”

praznik, roditelji alu Isusuluj ančiput akas, a fälkovu Isusu arämas än Jeruzalem, ali roditelji aluj na štijut aja. ⁴⁴ Agändit k Isusu je än grupa alor. Jej aumblat una zuvä a atunča ančiput s l katje änrä familijje š änrä ortač alor, ⁴⁵ ali nu la gäsät š aša sa tors än Jeruzalem š änklo s l katje. ⁴⁶ Däpä trje (3) zälje la gäsät än Hram änrä učiteljurj kum punje urjajke š lji änrjabä. ⁴⁷ Š toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kät štije š kum binje odgovorjašte p pitanje.

⁴⁸ Känd jej angäsät p Isusu na štijut če s gändjaskä. Azäs mumusa: “Bijatu alu mjov, däche afukut tu asta nuavät? Jakä, tatutov š jo mult nja sikirit š noj pistot t kätam!”

⁴⁹ Isusu azäs alor: “Däche mas kätat? Dali voj nu štijic k jo mora s fiuv än kasa alu Tatimjov?”

⁵⁰ Ali jej nu razumja če jel avrut s lji zäkä.

⁵¹ Isusu sa tors akas ku mumusa š ku tatusov än sat Nazaret š askulta p jej. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa dogodit. ⁵² Isusu krišťa š postanja još maj mult mudar š Dimizov l blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja l poštuja maj mult š maj mult.

3

Ivan karje bätjazä pripravjašte drumu d Isusu

(Mt 3,1-12; Mk 1,2-8; Iv 1,19-28)

¹ Afost činčsprjače (15) d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije ančiput s vladjaskä. Poncije Pilat afost upravitelju än regije Judeje. Herod* avladit än regije Galileje, a fratusov Filip avladit än regije Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit än regije Abilene.† ² Š Ana š Kaifa afost marj popurj‡ än Jeruzalem. Än vrijamjaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu Zaharija, än pustinje.Š ³ Jel apljikat än tuatje lokurj pänglä apä Jordan s ljbjaskä alu lumjej k trjebje s s bätjazä s pokazaskä kum sa okrinut däla grešalä š Dimizov lja oprostit grešala. ⁴ Kum askris proroku Izaija, Ivan afost

“glasu karje strigä än pustinje:

‘Pripremic drumu d Domnu

š očistic d jel stazilje!

⁵ Ispunic tuatä dolina

š poravnic tot djalu š brjegu!

Ipravic drumu karje strämb

š poravnic aja čije nuje ravno!*

⁶ Tuatä lumja osä vjadje spasjala alu Dimizovuluj!”*

⁷ Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s bätjazä: “Voj, šarpilor! Činje va zäs k aša d ljaznje putjec s fuđic däla kaznä karje Dimizov trimjatje? ⁸ Fičec binje karje aratä k vas okrinut däla grešala avuasträ.† Š vu änsälac akä gändic k ištjec sigurni samo daja če ištjec sāmānca alu Abraham. Ali jo vu zäk, Dimizov puatje d bulovanjšťa s stvurjaskä kupi alu Abraham! ⁹ Dimizov uskoro osä luvjaskä ku sukurja än tot ljemnu karje nu dä bun plod. Tot ljemnu karje nu dä bun plod osä fije tijat š arunkat än fok.”

¹⁰ Antribat mulc lumje p Ivan: “Atunča če trjebje s fičem?”

¹¹ Ivan lja zäs: “Činje arje duavš (2) kāmāšj, trjebje s dja alu älja karje narje ničuna. A činje arje mänkarje, trjebje s podiljaskä ku älja karje narje.”

¹² Avinjit s s bätjazä čak s carinikurlje‡ š la tribat: “Učiteljulje, če trjebje s fičem?”

¹³ Ivan lja zäs: “Nu lác maj marje porezu njego če je lumja datorj.”

¹⁴ Š la tribat vuastja: “A če trjebje noj s fičem?”

Ivan lja zäs: “Nu lác banji däla nimilja ku šala š p nimilja nu punjec minčunj s dobidic banji. Njego fic zadovoljni ku plata avuasträ.”

* **3:1** Herod – Konuskut š kašä Antipa, afost bijatu alu Herod Marje. † **3:1** Herod, Filip š Lizanije afost “tetrarsi”. “Tetrarh” afost rimski naslov d vladar än unu lok karje vladja samo ku odobrjala alu vlastu alu rimuluj. Obična lumje njekad lji kima carurj (na primjer, vjez Mt 14,9; Mk 6,14). ‡ **3:2** Š Ana š Kaifa afost marj popurj - Ana afost marje popä 6.-15. aj maj änklo d Krist, ali atunča vlada alu rimuluj la skinit däla položajula. Zetu aluj, Kaifa, afost marje popä 18.-37. aj maj änklo d Krist. Aša službeno än aja vrijamje Kaifa afost marje popä, ali lumja još uvijek akimat p Ana marje popä š jel š majdäpartje avut autoritet änrä Židovj. § **3:2** pustinje – Vjez fusnota än 1,80. * **3:5** Ivan azäs alu lumjej k mora s s pokazaskä d grešala alor s fije spremic d vinjala alu Domnuluj. Äštja stihurj koristjašte metafora. D fukut ravni drum än pustinje je slika s fije spremic s prihvatjaskä p Isusu š poruka aluj. ☆ **3:6** Iz 40,3-5 † **3:8** Fičec binje karje aratä k vas okrinut däla grešala avuasträ – Än grčki original skrije: “Fičec plodu karje je dostojan d pokajalä”. ‡ **3:12** carinikurlje – Obično aja afost Židovi karje alcä Židovj nu lja vurut daja če jej alukrizat d vlada alu rimuluj (karje apreuzmit p Izrael). Večina d carinikurj änsälä p alcä. Käta maj mult banj njego če lumja dugujašte, a viška cänja d jej. Š d äla razlog lumja mrza š lji smatnja k je izdajic alu vlastiti narodu š alu vjera alor.

¹⁵ Kum lumja očekuja k Kristu ändatä vinje, toc än inimä s äntriba dal je Ivan Kristu. ¹⁶ Daja Ivan alu toc azäs: “Jo p voj bätjez ku apa, ali vinje njeko maj marje d minje, atäta d marje k jo nu sänt dostojan čak s ji fiuv argat[§]. Jel p voj osä bätjazä ku Sufletu alu Sväntuluj* š ku foku.[†] ¹⁷ Jel osä fije kašä omu karje odvojaštje gruvu däla jarbä. Gruvu osä sprimjaskä än ostavä, a jarba osä apringä ku foku karje nikad nu prestanjaštje s argä.” ¹⁸ Ivan rubja alu lumjej Bunä vorbä d Dimizov ku multje altje opomenje.

¹⁹ Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje irja vladaru dän regije Galileje,‡ daja če sa änsurat ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratisov, š d multje altje rovj ča fukut Herod. ²⁰ Ali känd la ukorit Ivan, Herod p tot aja addajit još unu rov: jel adat alu vuastja aluj s puje p Ivan än kisuarje.

Ivan bätjazä p Isusu

²¹ Majdatä njego če p Ivan la pus än kisuarje, känd Ivan bätizat p toc karje avinjit la jel, jel bätizat š p Isusu. Atunča känd Isusu sa rugat, čerju sa diškis, ²² š Sufletu alu Sväntuluj sa slubuzät p jel än oblik kašä golubu. Dän čerj sa uzät glasu: “Tu ješt Bijatu alu mjov p karje jo vrjauv! Tu ješt radostu alu mjov!”

Sämänca alu Isusuluj

²³ Känd Isusu ančiput s rubjaskä d Dimizov la intja alu toc, avut njeđe trjezäč (30) d aj. P Isusu l kuništja k je bijatu alu[§] Josip.*

Josip afost bijatu alu Eli,

²⁴ Eli afost bijatu alu Matat,

Matat afost bijatu alu Levi,

Levi afost bijatu alu Malki,

Malki afost bijatu alu Janaj,

Janaj afost bijatu alu Josip,

²⁵ Josip afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Amos,

Amos afost bijatu alu Naum,

Naum afost bijatu alu Hesli,

Hesli afost bijatu alu Nagaj,

²⁶ Nagaj afost bijatu alu Mahat,

Mahat afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Šimij,

Šimij afost bijatu alu Joseh,

Joseh afost bijatu alu Joda,

²⁷ Joda afost bijatu alu Johanan,

Johanan afost bijatu alu Resa,

Resa afost bijatu alu Zerubabel,

Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel,

Šealtiel afost bijatu alu Neri,

²⁸ Neri afost bijatu alu Malki,

Malki afost bijatu alu Adi,

Adi afost bijatu alu Kosam,

Kosam afost bijatu alu Elmadam,

Elmadam afost bijatu alu Er,

²⁹ Er afost bijatu alu Jošua,

Jošua afost bijatu alu Eliezer,

Eliezer afost bijatu alu Jorim,

Jorim afost bijatu alu Matat,

Matat afost bijatu alu Levi,

§ **3:16** nu sänt dostojan čak s ji fiuv argat – Än grčki original skrije: “nu sänt dostojan nič klicimitilje s ji dizljeg.” * **3:16** bätjazä ku Sufletu alu Sväntuluj – Aiča Ivan koristjaštje bätizija än apä kašä metafora s opisaskä kum lumja osä iskušaskä säla alu Sufletu alu Sväntuluj än životu alor: † **3:16** ku foku – Asta puatje s rubjaskä d aja kum Sufletu alu Sväntuluj čistjaštje životu alu älja karje krjadje (vjez Ap 1,5, 8; 2,1–4; 11,16). Ali än äšta kontekst vjerovatno k foku rubjaštje d zuvä alu suduluj (vjez 3,7–9, 17). Än aja vrijamje Dimizov osä kaznjaskä p lumja karje na prihvatit änväcala alu Isusuluj. ‡ **3:19**

Herod, karje irja vladaru dän regije Galileje – Än grčki original skrije: “Herod, tetrarh”. Vjez fusnota än 3,1. § **3:23** bijatu alu – Än äšta popis “bijatu alu...” puatje š s značaskä “sämänca alu”. Än Biblije, lumja karje askris popisu d potomakurj obično na vurut s skrije p tuatä sämänca alu njeki om, njego s aratä loza däla una važnä osobä pänla altä važnä osobä.

* **3:23** Daja če Marija arämas grja pisti Sufletu alu Sväntuluj, Josip afost alu Isusuluj kašä očuhu (vjez 1,26–37; Mt 1,18–22).

³⁰ Levi afost bijatu alu Šimun,
 Šimun afost bijatu alu Juda,
 Juda afost bijatu alu Josip,
 Josip afost bijatu alu Jonam,
 Jonam afost bijatu alu Elijakim,
³¹ Elijakim afost bijatu alu Meleja,
 Meleja afost bijatu alu Mena,
 Mena afost bijatu alu Matata,
 Matata afost bijatu alu Natan,
 Natan afost bijatu alu David,
³² David afost bijatu alu Jišaj,
 Jišaj afost bijatu alu Obed,
 Obed afost bijatu alu Boaz,
 Boaz afost bijatu alu Sala,
 Sala[†] afost bijatu alu Nahšon,
³³ Nahšon afost bijatu alu Aminadab,
 Aminadab afost bijatu alu Admin,
 Admin afost bijatu alu Arni,
 Arni[‡] afost bijatu alu Hesron,
 Hesron afost bijatu alu Peres,
 Peres afost bijatu alu Juda,
³⁴ Juda afost bijatu alu Jakov,
 Jakov afost bijatu alu Izak,
 Izak afost bijatu alu Abraham,
 Abraham afost bijatu alu Terah,
 Terah afost bijatu alu Nahor,
³⁵ Nahor afost bijatu alu Serug,
 Serug afost bijatu alu Reu,
 Reu afost bijatu alu Peleg,
 Peleg afost bijatu alu Eber,
 Eber afost bijatu alu Sala,
³⁶ Sala afost bijatu alu Kenan,
 Kenan afost bijatu alu Arpakšad,
 Arpakšad afost bijatu alu Šem,
 Šem afost bijatu alu Noa,
 Noa afost bijatu alu Lamek,
³⁷ Lamek afost bijatu alu Metušalah,
 Metušalah afost bijatu alu Henok,
 Henok afost bijatu alu Jered,
 Jered afost bijatu alu Mahalalel,
 Mahalalel afost bijatu alu Kenan,
³⁸ Kenan afost bijatu alu Enoš,
 Enoš afost bijatu alu Šet,
 Šet afost bijatu alu Adam,
 Adam afost bijatu alu Dimizov. §

4

Nikuratu iskušajte p Isusu

(Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)

¹ Isusu, pljin ku Suflijetu alu Svântuluj, apljikat dala apa Jordan š Suflijetu la dus ân lok undje nuje nimika ² š d patruzáč (40) d zâlje š la iskušat nikuratu. D zâljljalja na mánkat nimik, š kánd atrikut patruzáč (40) d zâlje, afost flámänd.

³ A nikuratu ja zäs: “Akä ješt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu buluvanusta s postanjaskä mälaj.”

⁴ Isusu ja odgovorit: “Skris je ân Svântä pismä: ‘Nu trijaštje omu samo d mälaj.’”[✠]

[†] **3:32** Sala, Sala - Njeki grčki rukopisurj skrije: “Salmon, Salmon”. [‡] **3:33** Admin, Admin ... Arni, Arni - Njeki grčki rukopisurj skrije: “Aram, Aram”. **§ 3:38** bijatu alu Dimizov - Aja značaste k je Adam stvorit p slika alu Dimizov (vjez Post 1,26-27; 5,1-3). Slično, tuatä lunja arje sãmäncä ân Dimizov (vjez Ap 17,28-29). [✠] **4:4** ZakPon 8,3

⁵ Š nikuratu la dus p Isusu p marje djal š ja pokazāt dāturdātā tuatā cara alu pāmāntuluj
⁶ š nikuratu zāče: “Cije osā zdauv asta tuatā vlast š slava aluj. Mije je dat š jo dav alu činje
vrjauv. ⁷ Akā t poklonještj la minje, tot je alu tov.”

⁸ Isusu ja odgovorit: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Klanjaštje la Domnu, Dimizov alu tov, š
aluj jedino služaštje!’”[✠]

⁹ Nikuratu la dus ān trg Jeruzalem š la pus p špic p Hram š zāče aluj: “Akā ješt Bijatu alu
Dimizovuluj, arunkitje da iča ān zos! ¹⁰ Daja če skris je ān Svāntā pismā:

‘Jel osā zapovidjaskā alu anđeli aluj d tinje s t pāzaskā’,

¹¹ š: ‘p mānj s t adukā undje ku pičoru

s nu t tu luvješt d buluvan.’”[✠]

¹² Isusu ja zās: “Skris je ān Svāntā pismā:

‘Nu iskušā p Domnu, Dimizov alu tov!’”[✠]

¹³ Kānd iscrpit tuatā kušnja, nikuratu sa udaljīt dāla jel pānla nuavā prilikā s l iskušaskā.

Isusu ānčapje s služaskā alu Dimizov

(Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)

¹⁴ Isusu, pljin d snagā alu Sufļjetuluj, sa tors ān regija Galileja š vorba d jel sa proširit ān
tuatje lokurj ān Galileja. ¹⁵ Isusu ānvāca ān lokurj undje židovi s strānda š s ruga (karje s
kjamā sinagoga) š toc l hvalja.

Lumja ān Nazaret odbacaštje p Isusu

(Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)

¹⁶ Š atunča Isusu avinjīt ān Nazaret, ān sat undje akriskut. Š kašā uvjek sāmābātā untrā
ān sinagogā š sa drikā s čitjaskā d Svāntā pismā pānglā toc. ¹⁷ Alu Isusuluj antins knjiga alu
prorokuluj Izaija. Jel adiškis knjiga š angāsāt lok undje stā skris:

¹⁸ Sufļjetu alu Domnuluj je p minje.

Madat snagā š autoritet

s rubjesk Bunā vorbā alu sāračilor.

Matrimjes s rubjesk alu lumjej karje zarobic

s puatje s pljače slobodni,

s tork vidu alu vorbilor,

s oslobodjesk p lumja dāla ālja karje lji mučaštje,

¹⁹ š s rubjesk k āsta an ān karje Domnu aratā aluj binilje.*

²⁰ Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu pomočnikuluj š šadje s rubjaskā. Tuatā lumja ān
sinagogā sujāta ān jel š jedva štīpta s zākā nješto. ²¹ Š ančiput ku āštja vorbje s lji zāk: “Astāz
sa ispunīt āštja vorbje d Svāntā pismā karje akuma amčītit.”

²² Š kānd Isusu azavršāt ku vorba, toc karje irja ān sinagogā rubja d jel š s mira d binilje
alu Dimizovuluj d karje jel rubja. Jej rubja: “Dali nuje āsta bijatu alu Josip?”

²³ A Isusu lji zāče: “Sigurno osā mi zāčec asta poslovicā: ‘Doktorulje, likujaštje sāngur p
tinjel’ š: ‘Fāj š aiča ān trg undje ajkriskut aja čam auzāt če sa dogodīt ān trg Kafarnaum.’”

²⁴ Š nastavit: “Asta poslovicā je istinita: ‘Nimilja nu prihvatjaštje p proroku ān lok undje jel
akriskut’.

²⁵ Kum š štijec afost multje udovic ān Izrael kānd proroku Ilija afost viuv. Atunča p trje
(3) aj š šasā (6) lunj na fost pluaje š apostanit marje fuamje p tot pāmāntu. ²⁶ Ali Dimizov na
trimjes p Ilija alu ničuna udovicā ān Izrael. Njego jel la trimjes s ažuťje alu udovicā karje na
fost Židovkā ān trg Sarfata majuprapje d trg Sidon.* ²⁷ Š isto aša kānd afost proroku Elizej
viuv, ān Izrael afost multje lumje karje avja gubā, zarazna bualā p pjalje.† Ali ničunu dāla
jej nu sa likujīt osim Naaman d Sirija.”[✠]

²⁸ Kānd auzāt, toc ān sinagogā sa nikāžāt. ²⁹ Jej sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d
liticā p karje sagrađīt alor trgu s l runče ān zos. ³⁰ Ali jel atrikut āntrā jej š apljikat p drumu
aluj.

✠ 4:8 ZakPon 6,13 ✠ 4:11 Ps 91,11-12 ✠ 4:12 ZakPon 6,16 ✠ 4:19 Iz 61,1-2 ✠ 4:26 1 Car 17,8-16 * 4:26

Atunča Ilija apljikat ān altu pāmānt alu komšīulor. P pāmāntula atrijit una uduvicā š bijatu alu je, š skoro arāmas frzdā
mānkarje d pluaje karje apostanit fuamja. Međutim, jej sa pobrinit d Ilija š Dimizov sa pobrinit d jej aša če gāvanu alor ku
pjelmu š alor volba d zitiñ nikad nu sa spraznit. Tuatā vrijamja atrajit fuamja, jej avut mānkarje. Ilija ānklor arāmas maj
mult aj. † 4:27 gubā, zarazna bualā p pjalje – Asta frazā prevodjaštje grčka vorbā karje s koristja d označālā njeke
različite vrstje d bualje p pjalje. Tradicionalno s podrazumjaštje k s odnosaštje p guba. Om karje avut una d āštja bualje p
pjalje smatratit je ritualno rov. Omu atribja čānut odvojit d alci lumje kum alu alcilor na prenesja bualā š kum nu vinja
ān kontakt ku altu om š afiča p omula ritualno rov (vjez Lev 13,45-46). ✠ 4:27 2 Car 5,1-14

Isusu putirjaštje dān om p sufljetu alu rov
(Mk 1,21-28)

³¹ Isusu sa slubāzāt zos ān Kafarnaum, karje je još unu trg ān regija Galileja, undje ānvacā sāmbātā ān sinagogā. ³² Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku vāncalā aluj daja če rubja kašā āla karje arje vlast.

³³ Afost ān sinogoga omu ku sufljetu alu rov. Jel astrigat ān tot glasu: ³⁴ “Hej, če aj tu ku noj, Isusulje dān Nazaret? Ajvinjit s uništještj p noj p sufljeti alji rovj? Štiuv jo činje ješt tu: tu ješt Svāntu karje Dimizov atrimjes!”

³⁵ Isusu ja zapovjedit: “Tač š ješ dān jel!” P aja sufljetu alu rov p omu la dubārāt pānglā toc š aišāt d jel š nu ja naudit nimika.

³⁶ Lumja afost zadivic š ančiput s rubjaskā unji ku alc: “D karje aštja vorbje! Ku autoritetu š ku snaga zapovjedjaštje alu sufljeti alji rovj, š jej jašā!” ³⁷ Š toc ān regijaja auzāt če Isusu afukut.

Isusu likujaštje p multā lumja
(Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)

³⁸ Isusu aišāt d sinagogā š apljikat ān kašā alu Šimun. A suakra alu Šimunuluj amučito marje fok š jej la rugat s ja žutje. ³⁹ Isusu astat pānglā ja, zapovjedit alu fokuluj s u lasje š fokul alāsato. Š odma sa skulat š lja dus s mālānče.

⁴⁰ Kānd akāzut nuaptja,[‡] toc karje arje bolesnikurj lja dus la Isusu. A Isusu p tot āla apus mānilje s lji likujaštje d tuatje bualje. ⁴¹ Isusu putirja sufljeti alji rovj dān multje lumje, š sufljeti alji rovj striga kānd iša: “Tu ješt Bijatu alu Dimizovuluj!” Atunča jel alor zapovjedit s nu rubjaskā daja če jej aštjūt k je jel Kristu p āla karje Dimizov atrimjes.

Isusu pljakā ān altje trgurj
(Mk 1,35-39)

⁴² Kānd asvanit zuva, Isusu aišāt d trgula š apljikat ān pustinje. Š multā lumje l katā. Kānd la gāsāt, jej l ruagā s rāmaje ku jej. ⁴³ A jel lji začē: “Trjebje s māduk š ān alturj trgurj s rubjesk Bunā vorbā d cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes.” ⁴⁴ Š Isusu rubja Bunā vorbā ān sinogogje ān pāmānt alu Židovilor.Š

5

Isusu kjamā p Šimun, p Jakov š p Ivan s l sljedjaskā
(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)

¹ Una zuvā, kānd Isusu astat pānglā apā Galileja,^{*} multā lumje s strānda pānglā jel s audje vorba alu Dimizov. ² Majdatā d asta, njeķi ribarji već aišāt dān čamacurj š ančiput s čistjaskā mrežilje. A Isusu avizut alor doj (2) čamacurj p obalā ³ š auntrat ān unu čamac, karje irja alu Šimun. Š Isusu la rugat s puatje ucārā s l pinđe dāla obalā. Atunča šadje, š ānvacā p narodu d čamac.

⁴ Kānd aprestanit s rubjaskā, začē alu Šimun: “Pinđe čamacu maj dāpartje undje maj adānkā apa, š arunkāc mrežilje d pukāt.” ⁵ Šimunu začē alu Isusuluj: “Gospodarulje, tuatā nuaptja njam potrudit š nimika nam pukāt. Ali kum tu aša zač, osā arunk mreža.” ⁶ Kānd Šimun š ortaci aluj afukut aja, jej apukat mult pjaštje, atāta d mrežilje ančiput s s rupā. ⁷ Ribarji afukut ku māna alu ortaci alor ān altu čamac s vije s ažutā. Jej avinjit š atāta napunit p amiždoj čamacurj d pjaštje k jej ančiput s potunjaskā.

⁸ Kānd Šimun Petar aja avizut, akāzut la intja alu Isusuluj š začē: “Fuđ dāla minje, Domnulje, daja če nu sānt om bun!” ⁹ Š jel š toc karje afost ku jel ān čamac sa mirat kāt mult pjaštje apukat. ¹⁰ Š isto aša sa mirat Jakov š Ivan, fičorji alu Zebedej, ortaci alu Šimun.

Isusu atunča začē alu Šimun: “Navja frikā. Dakuma osā puč p lumja†.” ¹¹ Kānd jej askos čamacurj p obalā, jej alāsāt tot š apljikat dāpā Isusu.

Isusu likujaštje p omu karje arje bualā p pjalje
(Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)

‡ **4:40** Kānd akāzut nuaptja – Ān grčki original skrije: “kānd kadje suarilje”. D Židovj alta zuvā ančiput kānd suarilje kadje. Daja če na kutizat s lukrjazā s l lukrjazā sāmbātā, štipta pānd sāmbāta nu završaštje, a atunča ančiput s adukā p lumja bulnavā la Isusu. Š **4:44** ān pāmānt alu Židovilor – Ān grčki original skrije: “ān Judeja.” Međutim, š akā Luka asta vorbā koristjaštje d označalā regija alu rimulor Judeja, njeķad (kašā kum je aičā š ān 23,5) jel koristjaštje d označalā d tuatā domovina alu Židovilor. * **5:1** pānglā apā Galileja – Ān grčki original: “pānglā apā Genezaret”. Isto če š apa Galileja. † **5:10** Dakuma osā puč p lumja značaštje k Petar rubjaštje alu lumnej d Dimizov š lji duče la Dimizov.

¹² Una zuvã Isusu avinjit ân unu trg undje afost unu om pljin d bualje p pjalje. Kãnd jel avizut p Isusu, akãzut la intja alu Isusuluj ku fãlci kãtri pãmãnt š sa rugat d jel: “Domnulje, akã vrjaj, poc s m likuješt.”

¹³ Isusu tindje mãna, la dotaknit š zãče: “Vrjauv. Fi likujit!” Š guba odma sa povlačit. ¹⁴ Isusu ja naredit: “Nu zãca alu nimilja, nu još, njego fuđ odma š pokazaštije alu popãj kum aputja s t pregledjaskã. Prinisaštje žrtvã d čistjala ata, kum Mojsije azapovidit kum aputja toc s vjadã k ješt likujit.”[✠]

¹⁵ Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod avinja s l audje š s likujaskã d buala alor. ¹⁶ A maj mult vorj jel s povlača ân pustinje š s ruagã.

Isusu likujaštje p omu karje nu puatje s umblje

(Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)

¹⁷ Kãnd una zuvã Isusu ânvaça p narodu, ãnklo šidja š farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje avinjit dãn tot satu ân regija Galileja š regija Judeja š d trg Jeruzalem. A sãla alu Domnuluj irja ku Isusu s likujaskã p lumja. ¹⁸ Avinjit njeka lumje karje aduče p nosilje p om karje nu puatje s umblje, pa pokuša s l adukã š s položaskã pãglu Isusu. ¹⁹ Pãntruv narod jej na putut s l adukã ân kasã undje Isusu ânvaça. La dus p stipinic p krov š afukut rupã š p nosilã, la slubuzãt † ân mižlok d sobã pravo la intja alu Isusuluj.

²⁰ D aja Isusu ashvatit k krjadje ân jel, azãs: “Ortakulje, sa oprostit grešala ata.”

²¹ P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji agãndit: “Činje ãsta karje gãndjaštje k rubjaštje kašã Dimizov? Činje, osim Dimizov, puatje s oprostjaskã grešala?”

²² Ali Isusu aštijut če gãndjaštje š lji zãče: “Dãče aša gãndic? ²³ Dali nuje majušurje s zãkã: ‘Sa oprostit grešala ata’, njego s zãkã: ‘Skual š umblã?’ ²⁴ Ali, s štijic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p pãmãnt s oprostjesk grešala.” Atunča zãče alu omuluj karje nu puatje s umblje: “Čije zãk: ‘Skual, ja nosilã š fuđ akasã!’”

²⁵ Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p čaja azukut š aplikat akas, slavja p Dimizov p drum. ²⁶ Š toc afost skroz zadivic š ančiput s slavjaskã p Dimizov. Afost pljin d frikã š rubja: “Astãz noj amvizut nješto če nuje d krizut!”

Isusu kjamã p porezniku

(Mt 9,9-13; Mk 2,14-17)

²⁷ Isusu dãpã aja aišãt š avizut p cariniku Levi[§] kum šadje la carinã, š ja zãs: “Vinã dãpã minje.” ²⁸ Š Levi sa skulat, alãsat tot, š aplikat dãpã jel.

²⁹ Atunča Levi apriredit d Isusu marje veselije ân kasa aluj. A ku jej amãnkãt mulc lumje š ãntrã jej irja mulc carinikurj. ³⁰ Atunča njeki farizeji, š njeki učiteljurj d zakonu alu Mojsije karje irja d grupa alor š prigovorja alu učenikurlje alu Isusuluj ku vorbilje: “Dãče mãnkãc š bjec ku carinikurlje š ku lumja karje grešaštje?”

³¹ A Isusu lja zãs: “Alu lumjej zdravãnã nu trjebje doktorjamja, već alu lumjej karje bulnavã trjebje doktorjamja. ³² Nam vinjit s kjem p lumja karje gãndjaštje k je pravedna, njego amvinjit s kjem p lumja karje grešaštje s s okrinjaskã la Dimizov.”

Isusu ânvačã k nov drumu aluj maj bun njego drumu alu bãtrn

(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)

³³ Njeka lumje ja zãs: “Učenikurlje alu Ivan maj mult vorj postjaštje š s ruagã, aša š učenikurlje alu farizeji, ali alji tje stalno mãlãnkã š bja.”

³⁴ Lja antribat Isusu: “Dali kutizãc svatovi alu mladoženje s natiric s postjaskã pãnd mladoženja ku jej?” ³⁵ Ali osã vinje vrijamja kãnd osã lji ja p mladoženja[†] š atunča s postjaskã.”

³⁶ Atunča Isusu nastavit aša če lja spus asta vorbã: “Numilja nu rupje pjatika dãla cualã nuavã s puatã s krpjaskã p cualã bãtrnã. Akã aja fače, osã rupã cuala nuavã, a pjatika dãla nuavã cualã nu pristajaštje alu cualã bãtrnã. ³⁷ Š numilja nu tuarnã vinu alu nov[‡] ân bãtrnã tãšnj d pjalje. [§] Akã aja fače, vinu alu nov osã rupã tãšnjilje ^{*} š osã varsã, a tãšnjilje osã

✠ **5:14** Lev 14,1-32 † **5:19** La dus p stipinic p krov š afukut rupã š p nosilã, la slubuzãt - Ân grčki original skrije: “Sa urkat p krov š slubãzãt p omu karje nu puatje s umblje...pisti pločic d glinã (crjep)”. Ân zuviljalja ân pãmãntula, fiča krovu d nãroj š d paje karje s punja p krãč š p grade. Njekad koristja pločic d glinã (crjep). Krovj irja ravni, a kãši avja stepinic ili basamač p karje lumja s urka p krov. [§] **5:27** Levi isto s kima Matej. Vidjec (Matej 9,9). ^{*} **5:34** Postu je znaku d tugã. Svatovi nikad nu postjaštje pãnd s slavjaštje. [†] **5:35** Isusu p jel usporidjaštje ku mladoženja, a p učenikurlje aluj ku svatovi. [‡] **5:37** vinu alu nov ili “sok d strugurj.” Asta s odnosaštje p vin karje još na kopt. [§] **5:37** tãšnj - Asta afost saku karje afost fukut d pjalje alu životinje. ^{*} **5:37** vinu alu nov osã rupã tãšnjilje - Kãnd vinu alu nov akopt jel slubadje plinu karje proširjaštje tašna. Daja če tašna abãtrnã piznjaštje daja če nu maj puatje s s raširjaskã kašã tašna anuavã.

propanjaskä. ³⁸ Njego, vinu alu nov trjebje s s tuarnje än nuavje täšnj. ³⁹ Š numilja činje bja bätärn vin nu vrja vinu dälä nov daja če zäče: 'Bätärn je maj bun.' [†]

6

Isusu zäče k arje autoritet p sämbäta, sväntä zuvä alu židovilor
(Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)

¹ Una sämbätä Isusu triča pisti pijanä d gruv. Učenicurlje aluj rupja gruv, š la trljit ku mänilje š la mänkat. ² A njeki farizeji azäs: "Däče prekršac zakonu alu Mojsije ku aja če rupjec gruvu än sämbätä?"^{*}

³ Isusu lja odgovorit: "Dali voj nas čitit än Sväntä pismä ča fukut David, argatu alu Dimizov, känd aflämazät jel š älja karje afost ku jel? ⁴ Dali na auntrat än šator undje Dimizov s poštujaštje, jel amänkat dä mälahu karje posvitit š adat alu älja karje afost ku jel? Dali nu zäče zakonu alu nostru k mälahusta nu kutjazä s mälanče nimilja činje nuje popä?"[†] ⁵ Atunča Isusu lja zäs asta: "Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sämbätä!"

Isusu likujaštje p omu än sämbätä
(Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)

⁶ Alta sämbätä Isusu auntrat än sinagogä s änvacă. Afost änklo om karje na putut s koristjaskä mäna dirjaptä. ⁷ Učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji avrut s l optužaskä p Isusu k aprekršät unu zakon alor. Daja pomatrja p Isusu s vjadä dal vrja än sämbätä s likujaskä. ⁸ A Isusu aštijut gändjala alor pa zäče alu om karje arje mänä karje nu puatje s koristjaskä: "Skual š stäj aiča la intja alu toc!" Jel sa skulat š astat änklo. ⁹ Atunča Isusu zäče: "S vu äntrejb: Dopustjaštje zakonu alu Mojsije s s fakä än sämbätä binje, ili rov? S spasaskä životu, ili s l uništjaskä?" ¹⁰ Sa ujtat p toc än sinagogä š atunča zäče alu omuluj: "Ätidje mäna!" Jel afukut aša š mäna sa likujit. ¹¹ Atunča farizeji š učitelji d zakon alu Mojsije sa nikäžät, š ančiput s dogovorjaskä če s fakä päntrov Isusu.

Isusu kuljadje p duaväsprače (12) d apostolurj
(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)

¹² Än zuviljalja Isusu apljikat p djal s ruadje š provodit nuaptja ku ruguala la Dimizov. ¹³ Känd avinjüt alta zuva, akimat la jel p učenicurlje š äntärä jej akuljes duaväsprače (12) d lumje, karje lja odredit d apostolurj.

¹⁴ Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar,

Andrija, fratilje alu Petar,

Jakov,

Ivan,

Filip,

Bartolomej,

¹⁵ Matej,

Toma,

Jakov, kupilu alu Alfej,

Šimun karje avut nadimaku Domoljub,

¹⁶ Juda, kupilu alu Jakov,

š Juda Iškarjot, karje maj änklo izdajit p Isusu.

Isusu änvacă š likujaštje
(Mt 4,23-25; 5,1-12)

[†] **5:39** Asta metaforä s razlikujaštje dälä tradicija alu vodilor karje kašä vinu alu bätärnä š nov načinu d život karje je Isusu änvacă karje je kašä vinu alu nov. Poanta alu asta ilustracija je k lumja karje zanjimja samo tradicija alor na vut voje s puje urjake karje je Isusu änvacă, š akä aja če jel änvacă ispunja tot čije alor (Židovsko) Sväntä pismä zapovijdaštje.

^{*} **6:2** Zakonu alu Mojsije zäče nu kutjes s lukrjez än sämbätä (vjez "sämbäta" än rječnik). Farizeji irja strogi än načinu karje jej tumača zakonu alu Mojsije š jej smatrja k äla činje rupje gruvu jel lukrjazä (Iš 34,21). [†] **6:4** Vjez än 1 Sam 21,1-7. [‡] **6:4** Mälahu karje je posvetit afost duaväsprače (12) d mälahurj karje s nalazja än lok svänt än šator. Popilje änklo punje än tuatä duminika d žrtvä alu Dimizov. Än tuatä zuvä sämbätä lji prominja duaväsprače (12) mälahurj karje akopt än zuvasta. Samo popilje aputut s mälanče mälahur alji bätärnje (Lev 24,5-9).

[§] **6:6** karje na putut s koristjaskä mäna dirjaptä – Aiča š än 8. stih, än grčki skrije: "mäna afost uskatä". Mäna alu omuluj afost ošetitä aša k na putut s utingä. Vjerovatno afost savijitä skroz än pulm, aša s izgledjaskä mikä š naboritā. ^{*} **6:7** Mulc učitelj dälä zakon alu Mojsije azäs akä alu njeko tindh njeka pomoću, aja je lukru. Daja če tumača zakonu strogo rov, azäs k nuje uredu s ätinde pomoću än sämbätä. Änvacat k alu omuluj puatje s tingä pomoću än sämbätä samo än marje ozbiljna situacije kašä kum je porodu š känd životu alu omuluj arfi än opasnost.

¹⁷ Isusu sa dat an zos dāpā djal ku apostoli š astat p ravnica. Ānko aštiptat mulc alturj učenikurj aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pāmantu alu Židovilor,† š d regija pānglā apā undje irja trgurj Tir š Sidon p sjever. ¹⁸ Avinjit toc s puje urjajke la Isusu š s lji likujaskā tuatā buala. S likuja š ālja karje lja mučit sufljeti alji rovj. ¹⁹ Tuatā lumje la akātat s l dotaknjaskā daja činje l dotaknja snaga ajiša dān jel š lji likuja.

²⁰ Atunča Isusu sa ujtat p učenikurj š zāče:

“Nurukošj ištjec voj karje ištjec sārač
k voj ištjec uključic an cara alu Dimizov!

²¹ Nurukošj ištjec voj karje ištjec flāmānž
k voj osā fic narinic!

Nurukošj ištjec voj karje akuma plāndec
k voj osā vu radujic!

²² Nurukošj ištjec voj kānd lumja vu mrzaštje
š kānd p voj isključaštje š vu vridjaštje š vu zāče k ištjec rovj
daja če ištjec učenikurle alji mjej, alu Bijatu alu Omuluj!

²³ Raduicāvā voj an zuvaja š sāric d radost

k istina je nagrada avuastrā marje je p čerj,
k jej karje vu maltetirjaštje sāmānca je alu ālja karje d mult maltetirja p prorokurle!”

²⁴ “Ali grjev vuavā, lumja karje bugatā,
k već asprimit utjšala avuastrā!

²⁵ Grjev vuavā karje ištjec narinic,
k osā fic flāmānž!

Grjev vuavā karje akuma vu radujic,
k osā tugujic š s plāndec!

²⁶ Grjev vuavā kānd p voj tuatā lumja uhvaljaštje,
k jej karje uhvalja p voj sāmānca je alu ālja karje uhvalja d mult d prorokurle alji mičinoš.”

*Isusu ānvacā s vrjem p dušmanji alji noštri
(Mt 5,39-42)*

²⁷ “A jo vu zāk, vuavā karje punjec urjajke: Vrjec p dušmanji alji voštri. Binje fičec alu lumjej karje vu mrzaštje. ²⁸ Kātāc dāla Dimizov s fakā binje alu ālja karje vu blastāmā. Rugācāvā d ālja karje p voj maltetirjaštje. ²⁹ Alu āla karje t luvjaštje p una falkā tindje š altā, š alu āla karje c ja ancuku dopustjaštje s c ja š kāmāša. ³⁰ Ali dāj alu tot āla karje dāla tinje katā, a dāla āla karje dāla tinje furā nu kāta s āntuarkā. ³¹ Fičec alu lumjej isto če vrjec jej vuavā s fakā.

³² Akā vrjec samo p ālja karje p voj vrja, nu zaslužāc nagradā. Š lumja karje rovj vrja p ālja karje vrja p jej. ³³ Isto aša akā fičec binje samo alu ālja karje fače vuavā binje, nu zaslužāc nagradā. Š lumja karje rovj fače isto aja. ³⁴ Akā pozajmic samo alu ālja karje puatje s vu āntuarkā āndrāt, nu zaslužāc nagradā. Š lumja karje rovj pozajmjaštje alu lumjej karje rovj s s āntuarkā āndrāt. ³⁵ Njego, vrjec isto p dušmani alji voštri. Fičec binje alor š pozajmic alu ālja karje nu puatje s vu āntuarkā āndrāt. Akā aja fičec, osā primic marje nagradā š osā fic kašā Maj marje Dimizov karje bun kātri lumje karje nu zahvaljaštje š karje je rovj. ³⁶ Fic bunj kātri tuatā lumje kum Tata alu vostru an čerj jaštje bun kātri tuatā lumje.”

*Isusu ānvacā s nu sudjaskā
(Mt 7,1-5)*

³⁷ “Nu sudic š nusā fic sudic. Nu optužāc š nusā fic optužāc. Oprostit š osā vu fije oprostit. ³⁸ Dāc š Dimizov osā vu dja. Jel osā vu tuarnā marje količinā an pualā, ka omu bun karje punjaštje gāvanu aluj d gruv aša če nabijaštje š potresaštje gruvu pānd god nu s napunjaštje, š nastavjaštje s dodajaskā još maj mult pānd gruvu nu s prelijaštje. K kum miric alu alcilor, aša Dimizov osā mirjaskā š vuavā.”

³⁹ Isusu azās alor š još una vorbu: “Dali puatje vorbu s adukā p vorbu? Nu puatje, k amiždoj osā kadā an rupā. ⁴⁰ Učeniku nuje maj marje d učitelju aluj. Ali tot učeniku p karje učitelju la ānvacat tot če štije, osā fije kašā učitelju aluj. ⁴¹ Dāče tujc la aškja an vojk alu altuluj, a nu vjez ljemnu an vojk alu tov? ⁴² Dāče zāč alu altuluj: ‘Omulje, s c skot aškja dān vojk alu tov’, a sāngur an vojk nu vjez ljemnu? Ku duavā licje! Skuatje majdatā ljemnu dān vojk alu tov pa atunča osā vjez kum s skoc aškja dān vojk alu altuluj.”

† **6:17** pāmantu alu Židovilor – An grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosaskā p rimska regija an južna Palestina, ali an āsta stih s odnosāštje općenito p tot pāmantu an karje atrijit Židovi.

Isusu ānvacā d bunje š d ruavje vorbje

(Mt 7,17-20; 12,34-35)

⁴³ "Ljemnu alu bun nu puatje s rudjaskā plodu karje nuje bun, nič ljemnu karje nuje bun nu puatje s rudjaskā plodu alu bun. ⁴⁴ Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dān mārčinj nu sa dunā smokva nit strugurlje. ⁴⁵ Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je inima aluj bunā, a omu rov rubjaštje ruavje vorbje k je inima aluj ruavā. Aja će omu rubjaštje aratā d karje jel inima arje."

Omu karje je mudar fače aja če Isusu zāče

(Mt 7,24-27)

⁴⁶ "Če mikimāc, 'Domnu, Domnu!', a nu fičec aja če zāk? ⁴⁷ Āla karje vinje la minje š auzāt vorbilje alji mjalje š fače aja če zāk ⁴⁸ je kašā omu karje fače kasa š surpa adānkā rupā š postavīt temelju p buluvan. A kānd avinja poplava, š kānd apa navalit p kašā, nu puatje s miškā daja če binje fākutā. ⁴⁹ Ali āla karje auzāt vorbilje alji mjalje š nu fače aja če zāk je kašā omu karje fače kasa p pāmānt frzdā temelj. Kānd apa navalit p kašā majdatā sa duburāt š irja skroz uništītā."

7

Isusu likujaštje p argatu alu kapetanuluj alu rimuluj

¹ Dāpā aja če tot azās alu naroduluj, Isusu apljikat ān trg Kafarnaum. ² Ānklo afost njeki kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel milā. Āla argat afost bulnav p muartje. ³ Kānd kapetanu auzāt d Isusu, atrimjes la jel vođe alu lumjaja karje irja Židovurj ān trgula s l ruadje s vije š s likujaskā p argatu aluj. ⁴ Kānd jej avinjit la Isusu, mult la rugat: "Zaslužāt s ji fač aja ⁵ daja če vrja p narodu alu nostru, frzdā jel noj nam putja s sagrađim sinagoga anuastrā."

⁶ Isusu apljikat ku jej. Š kānd avinjit la upruapje la kašā, atrimjes kapetanu p ortači la Isusu. Jej azās: "Kapetanu azās asta: Domnulje, nu tu mučja. K nu sānt vrjedan s uncār ān kasa amja. ⁷ Nu sānt vrjedan s viuv pānla tinje. Njego samo zi dundje god ješt s s likujaskā argatu alu mjov. ⁸ Asta štīuv k š jo mora s askult p kapetanu alu mjov. Am š jo vuastje dusu minje. Š zāk alu unu: 'Fuđ!' š jel pljakā. Š alu altuluj zāk: 'Vinā aiča!' š jel vinje. Š alu argatu alu mjov zāk: 'Fāj aja!' š jel fače."

⁹ Kānd auzāt aja, sa mirat Isusu š sa okrinīt la mulc lumje karje apljikat dāpā jel š zāče: "Istina je, ān Izrael na gāsāt p unu Židov karje krjadje kašā āsta karje nuje Židov karje aša krjadje." ¹⁰ Kānd sa tors akas ālja p karje kapetanu atrimjes, angāsāt p argatu likujit.

Isusu uskrisnjaštje p bijatu alu udovicāj

¹¹ Dāpā aja Isusu apljikat ān trg karje s kima Nain. La sljedit učenikurlje aluj š mulc lumje. ¹² Kānd avinjit la upruapje la uša alu trguluj, baš atunča njeka lumje aduče p mort fālkov dān trg pānla grupā s l āngrupā. Fālkovu karje amurit afost jedinac la mamā, karje afost udovicā, š mulc lumje dān trg irja ku ja. ¹³ Kānd Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja š ja zās alu je: "Nu plānda!" ¹⁴ Avinjit š adotaknit nosiljilje, a lumja karje la dučja astat. Isusu azās: "Fālkovulje, c zāk, skual!" ¹⁵ Š fālkovu sa drikat š arubit, a Isusu azās alu mumusāj: "Jakāc kupilu alu tov".

¹⁶ Toc sa mirat la sāla alu Dimizovuluj. L slavja š zāča: "Marje proroku trijaštje āntrā noj! Dimizov avinjit s ažutā alu narodu aluj!" ¹⁷ Š toc āntrā Židovj* š ān altje lokurj auzāt aja če Isusu afukut.

Ivan karje Bāťjazā trimjatje p učenikurlje aluj s āntrjabā jaštje Isusu Mesija

(Mt 11,2-11)

¹⁸ Učenikurlje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja če Isusu afukut. Ivan akimat p doj (2) učenikurj aluj ¹⁹ š lja trimjes la Domnu Isusu s l āntrjabje: "Ješt tu āla karje Dimizov aobečit k osā vije† ili dal trjebje s štīptām p altu s vije?"

²⁰ Kānd jej avinjit la Isusu, azās lumjaja: "Ivan karje bāťjazā atrimjes p noj la tinje s t āntribām: 'Ješt tu āla karje Dimizov aobečit k osā vije ili dal trjebje s štīptām p altu s vije?' "

²¹ Pānd jej afost ānklo, Isusu alikujit p mulc d bualā, d patjalā š d sufljeti alji rovj. Š alikujit p multā lumje karje vorbj s puatje s vjadā. ²² Atunča aodgovorit alor: "Fudic š javic alu Ivan ča vizut š auzāt: vorbi vjadje, lumja karje nu puatje s umblā akuma umblā, lumja karje avut

* **7:17** toc āntrā Židovj – Ān grčki original skrije: "Judeja". Aja puatje posebno s odnosask p trgu alu rimuluj ān južna Palestina, ali ān āsta stih s odnosaštje p općenito p tot pāmāntu ān karje atrijit Židovi. † **7:19** karje Dimizov aobečit k osā vije – Ān grčki original skrije: "āla karje trjebje s vije." Aša s rubja d Mesija.

bualä p pjalje,† akuma je likujic, surdi audje, morča s skualä, š alu säračilor s rubjaštje Bunä vorbä d Dimizov. 23 Blagoslovit äla karje nu kadje än vjerä dän minje.”

24 Känd apljikat učenikurlje alu Ivan, Isusu ančiput s rubjaskä alu multä lumje d Ivan. Jel azäs: “Aspljikat än lok undje nuje nimika. D karje om aspljikat änklo s vidjec? Dal aspljikat s vidjec p njeko karje kašä trstika karje väntu uljigäna? Nu! Nas pljikat aja s vidjec. 25 Ili aspljikat s vidjec p omu karje mändru änbräkat? Nu! K lumja karje aduče mändrje cualje š trijaštje än bugacije s nalazaštje än palače alu caruluj. 26 Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok. 27 Ivan je äla d karje je skris än Sväntä pismä:

‘Jakä, trimjet p omu karje duče vorba amja
s pljače la intja ata s pripremjaskä drum d tinje.’*

28 Punjec binje urjajke: d tuatä lumje karje ikad atrijit nimilja nuje maj marje d Ivan. A ipak, än cara alu Dimizov, äla karje je maj mik je maj marje d jel.”§

*Isusu ukurjaštje p vodilje alu Židovilor daja ča odbit p Ivan š p jel
(Mt 11,12-19)*

29 Tuatä lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š carinikurlje, već askultat poruka alu Ivan š p jej jel lja bätizat. Atunča, känd jej auzät če Isusu azäs, sa složät k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskä. * 30 Naprotiv, farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije aodbit planu alu Dimizov d jej daja ča odbit s lji bätjazä Ivan.

31 Isusu azäs: “A ku činje s lji usporidjesk p lumja än asta vrijamje?† P činje samänä? 32 Jej je kašä kupi karje šadje la tržnicä š unu p alt s strigä:

‘Noj amkântat vuavä vjasäl kântič
š voj na žukat!

Noj amkântat vuavä tužne kântič
a voj na pläns!’‡

33 K, avinjit Ivan karje bätjazä na mänkat mälej nič vin na but,§ a začec: ‘Än jel je sufljetu alu rov!’ 34 Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjit karje amänkat š ambul, a začec: ‘Jakä, omu karje vrja mult s mälnäče š s bja mult vin, ortaku alu carinikuluj š ku grešnikurlje!’ 35 Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan.”*

*Isusu änvacä k äla alu činje mult s oprostjaštje, mult š surutä
(Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Iv 12,1-8)*

36 Unu farizej akimat p Isusu s mälnäče ku jel. Jel auntrat än kasä alu farizej š alat loku la astal s mälnäče.† 37 Afost njeka mujarje, kunuskutä än trgula p grešala alu je. Ja adoznajit k Isusu mälnäkä la farizej än kasä. Š jakä, munjarja adus skumpä ulje karje miruasä än mändru bukal. 38 Š astat la pičuarje däpä Isusu. Ančiput s plängä š lakrmilje kädja p pičuarje. Ku päru lja frikat, š lja surutat š lji uns ku skumpä ulje karje miruasä.

39 Känd avizut farizej karje akimat p Isusu, agändit: “Känd äšta om zaista arfi prorok, aštija činje je mujarasta karje l dotaknjaštje, k ja je marje grešnicä.”

40 P aja Isusu ja zäs: “Šimune, am s c zäk nješto.”

A jel azäs: “Učiteljulje, zi!”

‡ 7:22 bualä p pjalje - Vjez fusnota än 4.27.   * 7:27 Mal 3,1   § 7:28 maj marje d jel - Isusu nu začec k je Ivan nuje marje prorok. Zäce k je lumja karje adozivit blagoslovurj alu caräj alu Dimizovuluj, kašä äštja lumje (vjez stihurje 18-23), zaista blagoslovic. Uživjaštje än stvarurj karje Ivan još na doživit. Lumja alu pämantusta smatnjaštje p njeka lumje k je nevažni. Ali än cara alu Dimizov, Dimizov lji smatnjaštje k je važni.   * 7:29 sa složät k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskä - Än grčki original skrije: “opravdja p Dimizov”. D äšta kontekst, aja značaštje k sa slažät k je drumu alu Dimizov, karje Ivan š Isusu rubja, bun.   † 7:31 lumja än asta vrijamje - Än grčki original skrije: “lumja d äšta naraštaj”. Aja Isusu maj mult kima p älja karje aluj s protivja, posebno p vodilje alu Židovilor.   ‡ 7:32 Isusu usporidjaštje p vodilje alu židovilor ku kupi karje je nikäžac p ortači alor k nu fače aja če vrja. Kašä aša kupi, vodilje alu židovilor uznemiric dän Ivan š Isusu k nu s ponašaštje kum alor s svidaštje lli prihvatjaštje.   § 7:33 na mänkat mälej nič vin na but - Ivan trija grjev. Trija än lok undje nuje nimika, mäнка skakavacurj š med š s änbrka än cualje neudobne (vjez Mt 3,4; Mk 1,6).   * 7:35 Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan - Än grčki original skrije: “š mudrost opravdjaštje p tuatje kupi alu je”. Än äšta kontekst, aja značaštje k je lumja mudra känd prihvatjaštje drumu karje rubja Ivan š Isusu.   † 7:36 alat loku la astal s mälnäče - Afost običaju la posebna gozbä kašä äšta mänkarje k omurj mälnäkä pänd začec udobno pänglä astal.

⁴¹ A Isusu azās: “Doj (2) omurj duguja alu unu om banj. Unu om ja dugujit činč sutje (500) kovanic d arđint.† a altu om činžáč (50). ⁴² A kum jej na vut dundje s ántuarká, alu amiždoj aoprostit datorija. Atunča karje d jej doj (2) maj mult osá l vrja?”

⁴³ Šimun azās: “Gándjesk alu ála karje maj mult oprostít datorija.”

Azās Isusu: “Binje azās.” ⁴⁴ Atunča Isusu sa okrinít la mujarje š začé alu Šimun: “Vjez p asta mujarje? Jo auntrat án kasá ata, ali tu nu maj dat apá s spál pičuarilje, a ja apláns š lakrmilje alu je akázut p pičuarje a ja lja asplat š ku páru mi lja frikat. ⁴⁵ Nu maj dučukit ku poljubacu, a ja, d kánd jo amuntrat na prestanit s m surutje pičuarilje. ⁴⁶ Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpá ulje karje miruasá auns pičuarilje. ⁴⁷ Dáče gándješt k ja apokazát atáta d marje ljubav? C zák istiná: aja je daja če grešala alu je, š aká lja fost multá, afost oprostít. Ála karje gándjaštje k trjebje aluj ucára š s oprostjaská, ála vrja ucára.” ⁴⁸ Atunča alu mujarje azās: “Zaista, grešala ata cam oprostít.”

⁴⁹ Álja karje afost ánklo ančiput ántri jej s rubjaská: “Činje je ásta š grešala s oprostjaská?”

⁵⁰ A jel začé alu mujarje: “Daja čaj krizut, tu ta spasát! S c dja Dimizov mir pánd plječ!”

8

Mujerilje karje sljedjaštje p Isusu

¹ Majdatá d aja Isusu pljika p trgurj š p saturj s rubjaská Buná vorbá d cara alu Dimizov. Afost ku Isusu duavásprijače (12) apostolurj ² š njeke mujerj karje Isusu lja likujit dála sufljeti alji rovj š dála bualá. Alja mujerj afost Marija karje afost d trg Magdala, dán karje Isusu aputirit šaptje (7) sufljeti alji rovj, ³ Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja upravitelju án palače alu Herod, ^{*} Suzana š multje altje mujerj. Jalje ku banji alor ažutat alu Isusuluj š alu apostolilor.

Isusu rubjaštje vorbá d om karje sijaštje sámánca

(Mt 13,1-17; Mk 4,1-12)

⁴ Kánd pánglá Isusu sa stráns mulc lumje dán tot trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbá: ⁵ “Una zuvé aišát omu s posijaská sámánca án polje. Kánd aposijit, njeka sámánca akázut p drum š lumja umbla p aja š puji lja amáňkat. ⁶ Njeka sámánca akázut p pámánť undje jaštje buluvan š tek ča kriskut sa uskat daja če narje apá. ⁷ Njeka sámánca akázut áňtrá mářčinj š mářčinilje akriskut una ku jej š ja sa ugušát. ⁸ A njeka sámánca akázut p bun pámánť š krjaštje š rudjaštje d usutá (100) d vorj.” Isusu azās aja, š astrigat: “Toc činje arje urjekj s audá, trjebje s puje urjajke š s rozumjaská!”

Isusu áňvacá kum alta lumje s ponašaštje kánd audje vorba alu Dimizov

(Mt 13,10-23; Mk 4,10-25)

⁹ Učénikurlje alu Isusuluj la antribat če značaštje asta vorbá. ¹⁰ Isusu azās: “Dopustit vuavá s rozumic tajnilje d cara alu Dimizov. Ali koristjesk aša vorbje kánd jo áňvac p alcá s ispunjaská Svánta písmá:

‘S ujtá

a nu prepoznajaštje,

š s audá,

a nu rozumjaštje’.*

¹¹ Jaká če značaštje asta vorbá: sámánca je vorba alu Dimizov. ¹² A sámánca karje akázut p drum prestavjaštje p álja karje audje, ali vinje níkuratu š adus vorba alu Dimizov d inima alor aša s nu krjadje š nu s spasaská. ¹³ A sámánca karje akázut p buluvan prestavjaštje p álja karje audje, ku radost primjaštje vorba alu Dimizov, ali narje korjen. Álja njeka vřijamje krjadje, a kánd vinje iskušjala prestanjaštje s krjadje. ¹⁴ A sámánca karje akázut án mářčinj prestavjaštje p áštja karje punje urjajke la vorba alu Dimizov, ali kum vřijamja trjače, p jej lji ugušaštje brigilje, bugucija š tuatje užítkulje alu Životuluj, daja jej nu duče plodu kopt. ¹⁵ A sámánca karje akázut p bun pámánť prestavjaštje p lumja karje ku buná š ku poštena inímá pázaštje vorba alu Dimizov karje audje, jej pljaká maj dápartje kánd je grjev, daja jej aduče bun plod.”

† **7:41** kovanic d arđint – Áň grčki original skrije: “denari”. Denar afost kovanica d arđint alu rimulor. Vřidja kašá una dnevnica d obični radnik. **§ 7:46** Gostjamja áň kasá obično s nudja apa kum aputja s spalá pičuarilje, k većina lumje ili pljika dáskulcj ili duča sandalje š áň kasá vinja ku pičuarilje pljinje d prašáná. Gostjamja isto s dočekujaštje ku poljubacu áň falká, a alu lumje posebne s undá kapu ku mirosu alu dulče ku ulja d masliná. *** 8:3** Herod – Vjez 3,1 ku fusnota áňklo. **✱ 8:10** Iz 6,9

¹⁶ “Nimilja nu prindje lampa s viljaskă ku posuda ili s uaskundje dusu pat, njego s upuje p postolje aša toc ălja karje untră s puată s vjadă binje. ¹⁷ K tot čije ăviljit osă fije dăzvăljit š tot čije skuns osă s štije š osă vije p lumină. ¹⁸ Daja punjec binje urjajke k ăla karje păzaštje vorba amja osă razumjaskă mult, a p ălja karje nu păzaštje vorba amja osă s ja š aja če gândjaštje k razumjaštje.”

Jej karje fače voja alu Dimizov je članurlje alu familija alu Isusuluj

(Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)

¹⁹ Atunča muma š fracă alu Isusuluj avinjit s l vjadă, ali na putut s vije la jel k afost mulc lumje. ²⁰ Ajavit alu Isusuluj: “Mumuta š fracă alji tej stă afar š vrja s t vjadă.”

²¹ Kănd Isusu auzăt aja, azăs alu lumje: “Ălja karje punje urjajke š askultă vorba alu Dimizov mije je ka muma š ka frac.”

Isusu smirjaštje oluja la apă Galileja

(Mt 8,23-27; Mk 4,36-41)

²² Ăn una zuvă azăs Isusu alu učenikurlje aluj: “Tričem p alta partje la apă.” Jej auntrat ăn čamac s aotplovit. ²³ Pănd plovja, Isusu ančiput s kulčje. Š ančiput s suflje marje vânt. Vântu ančiput s fakă marj valurj karje ančiput s napunjaskă čamacu d apă š jej sa găsăt ăn rov.

²⁴ Jej avinjit la Isusu š la skulat š ja zăs: “Gospodarulje, Gospodarulje, tonim!”

A Isusu sa skulat, azapovidit alu vântuluj š alu valulor alji marj s stja š jej sa smirit š afost tišina. ²⁵ Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Dăče nas krizut ăn minje?”

A učenikurlje sa spirjat š sa mirat. Azăs unji alu alc: “Činje ăsta s zapovidjaskă čak š alu vântuluj š alu apă, š punje urjajke la jel?”

Isusu putirjaštje mulc sufleti alji rovj dăn om

(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)

²⁶ Avinjit ăn regija Gerasa, † karje je p alta partje d apă d regija Galileja. ²⁷ Čim Isusu aišăt d čamac p obală, avinjit la intja alu Isusuluj njeki om dăn trg karje avut sufljeti alji rovj ăn jel. Več d mult kum nu sa brkat nič atrijit ăn kasă njego irja la mărământ. ²⁸⁻²⁹ Multă vrijamje sufljeti alji rovj l cănja š akă lumja la ljjat p lanacurj š okove š l păza, jel rupja lanacu š sufljeti alji rovj l natirja s pljače ăn lok undje nuje nimika. Kănd omula avizut p Isusu, acăpat. Isusu azapovidit alu sufljeti alji rovj s jašă d omula. Akăzut la intja alu Isusuluj š astrigat: “Če vrjaj dăla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Mărog d tinje, nu m mučja!”

³⁰ Isusu la tribat: “Kum t kjem?” Jel zăče: “Mulc”, k afost ăn jel mulc sufljeti alji rovj. ³¹ Š sufljeti alji rovj ančiput mult s s ruadje d Isusu s nu naridjaskă s pljače ăn jamă frzdă kraj undje osă fije kaznic.

³² A ănklo p djal mult porč s ranja. Sufljeti alji rovj sa rugat d Isusu s dopustjaskă s untră ăn porč š Isusu adopustit. ³³ Atunča sufljeti alji rovj aišăt d om š auntrat ăn porč. Toc porči adat fuga ăn zos dăpă djal ăn apă š sa nikat.

³⁴ Kănd lumja karje păza p porči avizut ča fost, afuđit š arazglasăt p trg š p saturj. ³⁵ A lumja avinjit s vjadje ča fost. Kănd jej ažuns, avizut p Isusu ku omu dăn karje aišăt sufljeti alji rovj. Avizut p omu karje šadje š punja urjajke la Isusu, ănbrkat š bun ăn kap. Š lumja sa spirjat. ³⁶ Jej karje avizut ča fost, arubit alu lumjaja kum Isusu likujit p omu ăn karje afost sufljeti alji rovj. ³⁷ Tuată lumja d regija Gerasa lja pukat marje frikă, š arugat p Isusu s pljače dăla jej. Isusu auntrat ăn čamac s pljače pisti apă ăndrăt.

³⁸ Majdată njego če Isusu š učenikurlje aluj aotplovit ăn čamac, omu d karje sufljeti alji rovj aišăt sa rugat mult d Isusu s puată s rămăje ku jel. Ali Isusu ja zăs: ³⁹ “Ăntuarčitje akas š zi alu toc če Dimizov afukut d tinje.” Atunča jel apljikat š razglasăt p tot trgu če ja fukut Isusu.

Isusu likujaštje p mujarja š adrikă p fata d morc

(Mt 9,18-26; Mk 5,22-43)

⁴⁰ Multă lumje aštipta p Isusu s s ăntuarkă dăpă alta partje d apă. Kănd Isusu ažuns, toc ku radostu la štiptat. ⁴¹ D dăturdată avinjit omu karje sa kima Jair, karje irja vođa alu lumje karje s sastaja ăn sinagogă. Akăzut la intja alu Isusuluj š mult sa rugat s vije ăn kasa aluj. ⁴² Jel avut jedinică fată karje avut duavăsprjače (12) d aj karje irja p muartje.

Pănd Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pindja dăpă pistot. ⁴³ Ăntră lumje irja mujerj karje duavăsprjače (12) d aj krvarja, š potrošăt tot ča vut p doktorjamje, ali nimilja na putut s ju likujaskă. ⁴⁴ Avinjit d drăt š apus măna p rubu alu cuala alu Isusuluj š odma aprestanit s krvarjaskă.

† 8:26 regija Gerasa - Lumja karje atrijit ăn trgula Gerasa š ăn okolică na fost Židovj. ‡ 8:30 Mulc - Ăn grčki original skrije: “Legija”. Legija afost rimska vorba d vuastje karje s odnosa p skupină dăn 6.000 vuastje. Aiča s koristjaštje d označală d marje skupină sufljeti alji rovj.

45 Antribat Isusu: “Činje apus māna p minje?”

Š pānd toc azās: “Nu jo”, Petar azās: “Gospodarulje, multā lumje t pindje š t strānde!”

46 A Isusu azās: “Njeko namjerno apus māna p minje. Amositit k sāla aišāt d minje.”

47 Kānd mujaraja saznajit k nu puatje s askundā k ja apus māna p Isusu, atrimurat d frikā š akāzut la intja alu Isusuluj š la intja alu tot narodu š lja zās dāče apus māna p Isusu š kum odma sa likujit. 48 A Isusu alu je azās: “Fata amja, tu ta likujit daja ča krizut. S c dja Dimizov mir pānd plječi!”

49 Kānd Isusu još arubit alu mujaraja, avinjit njeko d kasā alu Jairš ku poruka: “Camurit fata. Nu maj muča učitelju više.”

50 Auzāt Isusu š azās alu Jair: “Na vja frikā! Samo krjadje š ja osā fije binje!”

51 Kānd Isusu avinjit ān kasā alu Jair, Isusu adopustit samo alu Petar, alu Ivan, š alu Jakov, š alu tatāj š alu mamāj alu fataja s utrje ku jel. 52 Š toc karje već irja ān kasā plāndja š tuguja dāpja ja. Isusu lja zās: “Nu plāndec! Nuje muartā, njego s kulkā!”

53 Atunča toc ančiput s s ljađe d jel daja ča štijut k je muartā. 54 Isusu alato d mānā š astrigat: “Kupilulje, skual!” 55 Š sufljetu sa tors š odma sa skulat. Isusu azās s ji dja s mālānče.

56 Roditelji alu je irja začudic, a Isusu ja naredit s nu zākā alu nimilja če sa dogodit.

9

Isusu trimjatje p apostoli s rubjaskā Bunā vorbā š s likujaskā p bulnavi

(Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)

1 Isusu akimat la jel p duavāsprače (12) apostolurj š lja dat sāla š autoritet s putirjaskā p sufljeti alji rovj š s puatā s likujaskā p bulnavi. 2 Lja trimjes s rubjaskā Bunā vorbā d cara alu Dimizov š s likujaskā p bulnavi. 3 Isusu lja zās: “Nimika nu lāc ku voj p drum: nič bācu, nič tašna, nič mālaju, nič banji, nič altje kāmāšj! 4 Ān tuatā kasa ān karje untrāc s prenoči ānklo, rāminjec ān ja pānd god nu pljikāc ān altu trg. 5 Undje p voj nu ve primjaštje, pānd išāc d trgula istrisāc prašāna dāpā pičuarje s lji upozoric p kazna alu Dimizov.”*

6 Učenicurlje apljikat š umbla p saturj. Rubja Bunā vorbā d Dimizov š likuja p lumja pistot.

Herod je zburnit d Isusu

(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)

7 Herod, karje irja vladaru d regija Galileja,† auzāt tot če sa dogodit š afost zburnjen daja če njeka lumje rubja: “Isusu je Ivan karje bātjazā. Sa skulat dāla morc.” 8 Altu rubja: “Isusu je Ilija karje trjebje s vije.”‡ Aldā trje (3) azās: “Isusu je unu d prorokurj karje majdatā atrijit. Sa tors dāla morc.”

9 A Herod azās: “Jo amzās s taje kapu alu Ivan karje bātjazā š nu puatje s fije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atāta aud?” Aša akātat prilikā s vjadā p Isusu.

Isusu rānjaštje maj mult d činč mij (5.000) d lumje

(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Iv 6,1-13)

10 Kānd apostoli sa tors āndrāt undje irja Isusu, jej arubit aluj tot ča fukut. Atunča Isusu lja dus ku jel š apljikat s fije sāngur upruapje d trg karje sa kimat Betsaida. 11 Mulc lumje asaznajit aja š apljikat dāpā Isusu. Isusu lja primit š rubja Bunā vorbā d cara alu Dimizov š likuja p toc karje trjebje s likujaskā. 12 Pānd akāzut nuaptja, avinjit duavāsprače (12) apostolurj la Isusu š ja zās: “Las p lumja s pljače p saturj š p okolicā s gāsaskā mānkarje š undje s s kulče daja če ištjem aiča undje nuje nimika.”

13 A Isusu zāče: “Voj lji nahranic.”

A jej zāče: “Avjem samo činč (5) mālajur š doj (2) pještj. Dali s pljikām š s kumprām mānkarje d tot narodu?” 14 A lja fost njede činč mij (5.000) d vujnici.

Isusu p aja azās alu učenicurj aluj: “Zāčec alu lumje s šagā ān grupje njede činžāč (50).” 15 Š učenicurlje afukut aša š lumja ašāžut. 16 Isusu alat činč (5) mālajurj š doj (2) pještj, sa ujtat ān čerj, š azahvaljit alu Dimizov d mānkarje š arupt mālaju š adat mālaju š pjaštje la učenicurj s podiljaskā alu lumjej. 17 Toc avut s mālānče kāt god aputut. Š još duavāsprače (12) d korpje sa nakupit d ostatkurj d mālaj š d pještj.

Š 8:49 Jair – Ān grčki original skrije: “vođa alu sinagogāj”. * 9:5 s lji upozoric p kazna alu Dimizov – Ān grčki original skrije: “d svjedočala pāntruv jej.” Aja afost znaku k apostoli lasā p lumjaja la sudbina alor. Alu lumjaja apririt rovu s lji odbacaskā Dimizov daja ča odbacāt p glasnikurlje alu Dimizovuluj. Apostol Pavao fače ista stvar (vidjec Ap 18,6). † 9:7 karje irja vladaru d regija Galileja – Ān grčki original skrije: “tetrarha”. Vjez fusnota d Herodu ān 3,1. ‡ 9:8 Ilija karje trjebje s vije – Ilija afost unu dāla maj marje prorok d zavjetu alu Bātārn, karje Židovi očekuja s s āntuarkā (vjez Mal 3,23-24).

*Petar priznajašnje k je Isusu Mesija**(Mt 16,13-23; Mk 8,27-33)*

¹⁸ Maj änklo, Isusu apljikat däpartje däla lumje s s ruadže š učenikurlje aluj apljikat ku jel. Känd Isusu aprestitanit s s ruadže lja tribat: “Če rubjašnje lumja činje sänt jo?”

¹⁹ Jej aodgovorit: “Mulc inš začē k ješt Ivan karje bätjazä, alcä začē k ješt Ilija,[§] š alcä njeki začē jar k ješt unu d prorokurj karje majdatä atrižit š sa tors däla morc.”

²⁰ A atunča Isusu azäs alu učenikurlje aluj: “A voj, če začēc činje sänt jo?”

Petar začē: “Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrimjes!”

²¹ A Isusu lja zapovjediti s nu zäkä alu nimilja. ²² Azäs: “Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Vodilje alu židovilor, glavni popurlje, š učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbacaskä. Mora s m umuarä š aldä trje (3) zälje jo mora s fiuv adrikat däla morc.”

*Isusu začē k älja karje vrja s l sljedjaskä mora s fije spreman s patjaskä**(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)*

²³ Atunča Isusu azäs alu lumjej: “Akä njeko vrja s fije učeniku alu mjov mora s s odriknjaskä sängur d jel, š tuatä zuva s ja kruča aluj š s sljedjaskä p minje.* ²⁴ K činje god vrja životu aluj s spasaskä, osä l pjargä; a činje god izgubjašnje životu aluj d minje, osä l spasaskä.

²⁵ Čē koristjašnje alu omuluj akä dobidjašnje tot pämantu, ali pjardje sängur p jel? ²⁶ Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mjalje, jo, Bijatu alu Omuluj, isto aša š d jel osä am rušunje känd jo vinja ku slava amja š ku slava alu Tatimjov š ku slava alu anđelilor alu svät. ²⁷ Punjec urjajke k istina je: njeki däla voj karje aiča stäc nusä muarä pänd nu vjadje cara alu Dimizov.”

*Petar, Ivan š Jakov vjadje slava alu Isusuluj**(Mt 17,1-13; Mk 9,2-13)*

²⁸ Otrpilike opt (8) zälje däpä aja če lja zäs aja, adus Isusu ku jel p Petar, p Ivan š p Jakov š apljikat p djal s s ruadže. ²⁹ Š pänd Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cualilje ja sjajit čisto albä. ³⁰ Däturdatä, doj (2) omurj sa pojaviti š arubit ku Isusu. Älja afost Mojsije š proroku Ilija. ³¹ Sa pojaviti äñ marje sjaj š arubit ku Isusu d išjala aluj d pämantusta,† karje Isusu uskoro osä fakä äñ Jeruzalem s ispunjaskä voja alu Dimizov.

³² Pänd Isusu s ruga, Petar š jej karje afost ku jel lja pukat somnu. Känd sa skulat, avizut marje luminä karje vinje däla Isusu š doj (2) omurj karje astat pänglä jel. ³³ Pänd Mojsije š Ilija sa sprimit s pljače däla Isusu, Petar azäs alu Isusuluj, ali nič jel na štijut če rubjašnje: “Gospodarulje, binje je če ištjem aiča ku voj. Fičem trje (3) kolibje: una cije, una alu Mojsije, š una alu Ilije.” ³⁴ Pänd Petar aja arubit, sa pojaviti oblaku, lja prekrijiti š alor irja frikä.

³⁵ Dimizov lja rubiti dän oblak: “Ästa je Bijatu alu mjov karje jo lam kuljes s fije caru! P jel skultac!” ³⁶ Š känd jej auzät glasu, avizut samo p Isusu. Jej atikut äñ zuviljalja š alu nimilja na rubiti d aja če jej avizut.

*Isusu putirjašnje p sufljet alu rov dän kupil**(Mt 17,14-19; Mk 9,14-29)*

³⁷ Känd alta zuvä sa dat äñ zos däpä djal, multje lumje karje irja ačija avinjit la Isusu. ³⁸ Däturdatä, njeki om äñrä multje lumje astrigat š sa rugat mult d jel: “Učiteljulje, ujtijte la bijatu alu mjov, k jel je jedini kupil alu mjov. ³⁹ Jakä, sufljet alu rov mult voj l pukä š däturdatä jel äñčapje s čäpje. La runkä äñ grčurj š ji pljika pjena p gurä. Š nu l lasä pänä god skroz nu l iscrpjašnje. ⁴⁰ Ma rugat d učenikurlje alji tjalje s l putirjaskä, ali na putut.”

⁴¹ Atunča Isusu azäs: “Lumjo karje trijic äñ vrijamjasta, voj nu kridjec š ištjec strikak! Jo amfost ku voj atäta d mult š jar nu kridjec. M trjeb kät mora s trpjesk p voj? Duj aiča p bijatu alu tov!” ⁴² Š pänd bijatu avinjit la Isusu, sufljetu alu rov la duburät š jel ančiput s s grčaskä. A Isusu alu sufljetuluj alu rov azapovjediti s jaša š alikujiti p bijatu š la dat la tatusov. ⁴³ Toc karje irja ačija sa mirat d moč alu Dimizov.

*Isusu jar rubjašnje d muartja aluj**(Mt 17,22-23; Mk 9,30-32)*

§ 9:19 Ilija – Vjez fusnota äñ 9,8. * 9:23 Äñ cara alu Rimuluj toc aštijut k kručja afost kazna p muartje. Kriminalcu karje je osudit obično adučē ravna gredä pänla lok undje osä fije razapnjiti. Känd akoristiti asta slikä, Isusu avrut s zäkä akä jej vrja s fije učenikurlje aluj, mora s lasä če jej vrja š s fije spremni s askultje p Isusu, čak š s fije spremni s muarä päñtruv jel. † 9:31 d išjala aluj d pämantusta – Äñ grčki original skrije: “d išjala aluj”. Asta frazä vjerovatno ukazašnje p muartja alu Isusuluj š uskrisnjala kaša marje djela d spasjalä karje uskoro osä fije ostvarit. Arfi aja slično kaša išjala d zavjetu alu Bätärn, känd Dimizov aosloboditi p lumja aluj karje afost argac äñ Egipat.

Pänd toc sa mirat la asta ș la tot ce Isusu fače, jel azăs alu učenikurlje aluj: ⁴⁴ “Punjec binje urjajke ce vu zäk: Još ucără lumja osä predajaskä p minje, p Bijatu alu Omuluj, än vlastu la dušmanji alji mjej.” ⁴⁵ Ali jej na štijut ce jel avrut s zäkä. Aja značalä afost skuns dala jej. Jej na putut s razumjaskä š lja fost frikă s l änrjabje d aja.

Ponizni je maj marje än cara alu Dimizov

(Mt 18,1-5; Mk 9,33-37)

⁴⁶ Učenikurlje ančiput s raspravljaskä činje dala jej maj marje. ⁴⁷ Aštijut d čaja raspravljaštje Isusu daja alat p kupilu, š la pus pänglä jel. ⁴⁸ Š Isusu lja zäs: “Činje ku drag primjaštje p kupilusta päntruv minje, primjaštje š p minje. A činje p minje primjaštje, primjaštje š p Dimizov karje ma trimjes. Istina je: činje je maj mik änrä voj toc, äla je maj marje!”

Činje nuje päntruv voj, äla je ku voj

(Mk 9,38-40)

⁴⁹ Ivan p asta azäs alu Isusuluj: “Gospodarulje, noj avizut p njeko karje än lumilje alu tov zapovidjaštje alu sufletji alji rov s jaša d lumje. Noj amzäs aluj s nu fakä aja daja ce nuje učeniku alu tov kaša ce ištjem noj.”

⁵⁰ Isusu azäs: “Nu branič! Akä njeko nu lukrjazä päntruv voj, jel atunča lukrjazä ku voj!”

Samarijanci nu prihvatjaštje p Isusu pänd jel putujaštje än Jeruzalem

⁵¹ Känd s približa vrijamja s ja Dimizov p Isusu än čerj, Isusu aodlučit k avinjit vrijamja s pljače än Jeruzalem, ⁵² š atunča atrimjes p glasnici la intja aluj. Glasnici apljikat š auntrat än sat än regija Samarija s ji pripremjaskä čje ji trjebje. ⁵³ A änklo lumja na vurut s l primjaskä daja ce pljika än Jeruzalem. ⁵⁴ Känd učenikurlje Jakov š Ivan auzät k lumja än Samarija na primit p Isusu, jej azäs: “Domnulje, vrjaj s zapovidim s lja pringä foku dän čerj?” ⁵⁵ A Isusu sa okrnit š lja ukorit p Jakov š p Ivan s nu fakä aja. ⁵⁶ Atunča Isusu š učenikurlje aluj apljikat än altu sat.

Nusä fije ušurje alu älja karje sljedjaštje p Isusu

(Mt 8,19-22)

⁵⁷ Pänd jej još pljika p drum, njeko azäs alu Isusuluj: “Pljek dăpă tinje undje god tu plječ.”

⁵⁸ Isusu ja zäs: “Lisica arje jamä š puji arje kujb, a jo, Bijatu alu Omuluj, nam lok alu mjov d kulkat.”

⁵⁹ Atunča Isusu azäs alu altuluj: “Vinä dăpă minje!”

A jel azäs: “Domnulje, lasämä majdatä s pljek s ängrop p tatimjov.”*

⁶⁰ Isusu ja zäs: “Las p morcă s grupaje p alor morcă,† a tu fuđ š rubjaštje alu alcilor Bunä vorbä d cara alu Dimizov.”

⁶¹ Š još njeko zäče: “Domnulje, viuv dăpă tinje, ali dopustjaštjem majdatä s m oprostijesk ku ukučanji mjej.”

⁶² Isusu ja zäs: “Akä äncepj s orještj ravno, a t ujc dăpă tinje, tu nu poc s služäštj än cara alu Dimizov.”

10

Isusu trimjatje p šaptjezäč š doj (72) učenikurj

(Mt 11,21-27; 13,16-17)

¹ Domnu Isusu dăpă aja akuljes änrä jej šaptjezäč š doj (72) alcä učenikurj* š atrimjes kätä doj (2) s pljače la intja aluj än tot trgu š än tot loku undje Isusu atribut s pljače. ² Känd sa sprimit s pljače lja zäs: “Berba je marje, ali radnič jaštje uncără.† Berba pripadnjaštje alu Domnulju, daja rugăcävä la jel s trimjatä još maj mult radnič än herbä. ³ Äncipjec akuma, ali păzäcävä k trimjet p voj kaša p vojilje änrä lumje karje kaša lupurj. ⁴ Nu dučec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje sandalje. Nu stăc p drum ku lumja s nu pridjec vrijamja.

‡ **9:53** Židovi š Samarijanci s mrza š nu sa slaža pänglä aja undje trjebje s štujaskä p Dimizov (vjezIv 4,20). Samarijanci nu podrža p Židovi karje putuja än Jeruzalem s puatä s s klanjaskä alu Dimizov än hramula. § **9:54** Än zavjetu alu Bätärn, njeki car rov d trg Samarije atrimjes vuastja s apukä p proroku Ilija. Ali p vorba alu Ilije, foku sa slubuzät d čerj š lja uništīt (2 Car 1,10-12). Jakov š Ivan vjerovatno agändit k je kaša proroku alu marje Ilija š agändit k Dimizov vrja s fakä isto än asta situacije. * **9:59** Nije jasno je li čovjekov otac umro pa će ga pokopati odmah ili čovjek želi ostati duže vremena dok njegov otac ne umre, pa da ga onda pokopa. Glavna poanta je ta da čovjek želi činiti nešto drugo prije nego što slijedi Isusa.

† **9:60** Las p morcă s grupaje p alor morcă – Isusu nu gändjaštje doslovno k morci ängruapä p morcă. Aja je metafora d älja karje nu sljedjaštje p Isusu š ku sufletju je morc. Poanta je än aja k učenikurlje nu kutjazä s dopustjaskä alu nimilja s lji zadržaskä dala pratjala alu Isusuluj. * **10:1** šaptjezäč š doj (72) – Än njeki grčki rukopisurj skrije k afost šaptjezäč (70) učenikurj, aiča š än 17. stih. † **10:2** Berba je marje, ali radnič jaštje uncără – Isusu vrja s zäkä k jaštje multä lumje karje sprimic s unträ än cara alu Dimizov, ali nuje dosta učenikurj s änvacä š s ažuťje alu lumje.

⁵ Ān tuatā kasa ān karje untrāc s prenočic ānklo, majdatā zāčec: ‘S dja Dimizov miru alu toc ān asta kasā!’ ⁶ Akā ān aja kasā jaštje omu karje vrja miru ku Dimizov, jel osā ajbje miru ku karje voj la blagoslovit. Akā ānklo nuje om karje vrja miru ku Dimizov, jel nusā primjaskā āla miru ku karje voj la blagoslovit. ⁷ Nu vu preselic d kasā ān kasā! Boravic ān aja kasā pānd fic ān trgula š nu fic rušānošj s mānkāc š s bjec aja če vu dā, k kum zāčem: Radniku azaslužāt plata aluj.

⁸ Ali ān tot trgu ān karje untrāc š ānklo vu primjaštje fic zadovoljni ku aja če god vu dā s mānkāc. ⁹ Likujic ānklo p lumja karje bulnavj š zāčec alor: ‘Asta aratā k cara alu Dimizov avinjit la voj!’ ¹⁰ Ali ān tot trgu ān karje untrāc š ānklo nu vu primjaštje, išac la ulicilje aluj š zāčec: ¹¹ ‘Čak frikām š prašāna d trgu alu vostru karje sa ljipit p pičuarje alu anuaštje s vu upozorim p kazna alu Dimizov! Ali štjtec k avinjit cara alu Dimizov!’ ¹² Vu zāk: Kānd vinja vrijamja d sud osā fije majušurje alu lumjej ruavā dān trg Sodoma[‡] njego alu lumjej dān trgula!”

¹³ Isusu azās: “Grjev vuavā, lumjo ān trg Korozain! Grjev vuavā, lumjo ān trg Betsaida! Akā njeko afukut čudurj āntrā lumje poganā ān trg Tir š ān trg Sidon[§] karje jo afukut āntrā voj, jej već d kānd s okrinja dāla rov. Adučja cualje hrapave š šidja ān činušā s pokazaskā žalostu.* ¹⁴ Daja osā fije majušurje ān zuvā d sud alu lumje ān Tir š ān Sidon njego vuavā ān Korozain š Betsaida! ¹⁵ A voj, lumjo ān trg Kafarnaum, voj sigurno nusā vu drikāc pānla Čerj samo daja če jo amfost āntrā voj! Nu! Voj osā vu slubudjec ānklo undje loku d kaznit.”^{†‡}

¹⁶ Atunča azās alu šaptjezāc š doj (72) učenikurj: “Kānd njeko punje urjajke la voj, aja je kašā kum punje urjajke la minje. Š kānd odbacaštje p voj aja je kašā kum odbacaštje p minje. A kānd njeko odbacaštje p minje aja je kašā kum odbacaštje p Dimizov karje ma trimjes.”

Šaptjezāc š doj (72) učenikurj s āntuarče š Isusu s zahvaljaštje alu Dimizov (Mt 11,25-27; 13,16-17)

¹⁷ Kānd sa tors šaptjezāc š doj (72) d učenikurj la Isusu, ku drag azās: “Domnulje, čak š sufļjeti alji rovj askultā kānd lji zapovidim ān lumje alu tov.”

¹⁸ A Isusu lja zās: “Štiu, k amvizut p Sotona kum akāzut d čerj ka sklipjala.[§] ¹⁹ Vidjec, jo amdat vuavā tuatā sāla š autoritetu p Sotona, dušmanu alu Dimizov, s gazāc šārpj š škorpionurj.* Nimika vuavā nu puatje s naudjaskā. ²⁰ Ali nu vu radujic samo daja če p voj sufļjeti alji rovj askultā, njego maj mult radujicāvā daja če Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ān Čerj.”[†]

²¹ Atunča Sufļjetu alu Svāntuluj aispunit p Isusu ku radostu š Isusu azās alu Dimizov: “T slavjesk, Tato, tu karje vladješt ku Čerju š ku pāmāntu, Čaj skuns istina d cara ata dāla lumje karje gāndjaštje k je mudri š mintošj š če pokazāštj aja alu lumje karje kašā kupi karje vrjaj s ānvacā. Da, Tato, cijje s svidaštje s fač aja aša.”

²² Atunča Isusu azās: “Tata alu mjov ma dat tot če jel arje. Samo Tata binje kunuaštje Činje sānt jo, Bijatu aluj, š samo jo, Bijatu aluj, š ālja alu Činje jo odlučjesk s l otkrijjesk, binje kunuaštje Činje je Tata.”

²³ Maj ānklo, kānd afost sāngur ku učenikurļje aluj, š ja azās: “Nurukošj ālja karje vjadje aja če vidjec voj. ²⁴ K istina je, mulc prorokurj š carurj avrut s vjadā aja če voj vidjec, ali na vizut; avrut s audā aja če voj audjec, ali na uzāt.”

[‡] **10:12** Sodoma – Sodoma afost trg karje Dimizov auništīt k lumja aluj afost atāta d rovj (vidjec Post 18,16–19,28).

§ **10:13** trg Tir š ān trg Sidon afost doj (2) važne trgurj ān Fenicija undje trija poganji. Sa smjestit la obalā Sredozemne apā sjeverozapadno dāla Galileja akuma ān južnom Libanonu. * **10:13** Adučja cualje hrapave š šidja ān činušā s pokazaskā žalostu – Cualje hrapave irja grubje, njegru matrijalu karje afost fukut d pār alu krapāj ili devāj. Lumja adučja aja cualje hrapave š šidja ān činušā s puatā s pokazaskā žalostu š očaj. Maj mult fiča aja kānd s ruga d oprost š kāta s lja azūtā Dimizov. † **10:15** ānklo undje loku d kaznit – Ān grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku. ‡ **10:15** Isusu aprovodit multā vrijeme ān trgu Kafarnaum š afukut mult čudurj. Daja multā lumje ān trgula agāndit k aja značaštje k je Dimizov zadovoljit ku jej. Međutim, nikad nu sa pokajit d grešala alor š akā avut privilegije š prednost če atāta vorj auzāt d Isusu. Umjesto s primjaskā maj marje častu, Dimizov osā kaznjaskā p ālja karje nu s pokajaštje. **§** **10:18** Isusu aiča rubjaštje kašā proroku karje vjadje uništjala alu Sotonej. Ān vlastita službā aluj, a akuma š ān služba alu učenikurļje aluj, jel vjadje binje znaku k cara alu Dimizov vinje ku snaga š adučje porazu alu Sotonej (vjez 11,20; Iv 12,31; Rim 16,20; Otk 12,7–10; 20,1–3, 10).

* **10:19** šārpj š škorpionurj – Isusu vjerovatno usporidjaštje šārpji š škorpionurļje ku sufļjeti alji rovj kašā ālja d karje učenikurļje rubjaštje ān 17. stih. Sufļjeti alji rovj je kašā šārpji š škorpionurļje k je opasni š fače štetā alu lumje. † **10:20** Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ān Čerj – Doj trje odlomakurj ān Biblije rubjaštje d knjiga ān Čerj ān karje je skris lumilje alu tot narodu alu Dimizov (Ps 69,28; Fil 4,3; Žid 12,23; Otk 3,5; 13,8; 17,8; 20,12, 15; 21,27). Aja knjigā njekad s kjamā knjiga d život. P načinula Dimizov potičaštje narodu aluj aša če lja zās s razumjaskā k jej pripadnjaštje aluj, a jel nikad nu lji mutjā.

Isusu rubjaštje vorbä d om karje trijaštje än Samarije karje irja pljin d milä
(Mt 22,34-40; Mk 12,28-31)

²⁵ Udatä känd Isusu änväca, njeiki učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat š antribat p Isusu s l iskušaskä: "Učiteljulje, če trjebje s fak s primjesk vječni život ku Dimizov?"

²⁶ A Isusu ja zäs: "Če skrije än zakonu alu Mojsije? Če tu razumješť če zäčē?" ²⁷ Omu azäs: "Zakonu zäčē: 'Vrja p Domnu, Dimizov alu tov, ku tuatä inima ata š ku tot sufljetu alu tov š ku tuatä snaga ata š ku tuatje mincilje alji tjalje'"²⁸ š 'vrja p bližnji alu tov kum vrjaj sängur p tinje.'"²⁹

²⁸ Isusu ja zäs: "Binje ajzäs. Fäj aša š osä primješť vječni život."

²⁹ Ali omu avrut s s spalje,³⁰ š aša jel äntrijabä p Isusu: "D činje rubjaštje känd zakonu zäčē bližnji alu mjov?"

³⁰ Isusu aodgovorit ku asta vorbä: "Njeiki om putuja dän Jeruzalem än trg Jerihon š la napadnit färäčošī š alat tot dāpā jel, la butut š apljikat. Š p omula aläsät s zakä skoro mort.

³¹ Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor. Känd avizut p omu karje skoro mort, la zaobidit š apljikat maj dāpartje. ³² Isto aša pänglā lokula avinjit atunča š levitu, pomočniku än Hram. Känd la vizut, š jel la zaobidit š apljikat maj dāpartje.

³³ Atunča njeiki omu d regija Samarija³⁴ trjače p drumula. Känd avizut p omula, ja fost žau d jel. ³⁴ Avinjit la upruapje d jel, ja spālat rāžnilje ku ulje š ku vinu^{*} š ja änvilijat ku trijanca. La drikat atunča p magarac aluj š la dus än gostijonā š änklo anastavit s s pobrinjaskä d jel. ³⁵ Mānje zuvā jel adat duavā (2) kovanic d arđint[†] alu gazdāj alu gostijonāj, š ja zäs: 'Brinjaštitje d jel š akä maj mult putrošāštj, c plätjesk känd m änturča.'

³⁶ A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije: "Če gändješť? Karje d äštja trje (3) alu omuluj sa pokazät k je bližnji alu omula karje la napadnit färäčošī?"

³⁷ Azäs učitelju d zakon alu Mojsije: "Äla karje ja pokazät milä."

Isusu ja azäs: "Binje ajzäs. Fuđ š fäj kum š jel afukut."

Isusu vinje än posjetä la Marta š la Marija

³⁸ Pänd Isusu š učenicurlje aluj nastavja s putujaskä kätri Jeruzalem, auntrat än unu sat. Ačija afost njeka mularje karje s kima Marta. La primit än kasa alu je. ³⁹ Avut sorä karje s kima Marija. Pänd Domnu Isusu änväca, Marija šidja š punja urjajke. ⁴⁰ A Marta afost mult zabrinutä k mora s pripravjaskä tuatä mänkarja, pa ja avinjit s s žaljaskä: "Domnulje, nu c brigä če sorimja ma läsät sängurä s lukrzej tot lukru? Zi alu je s m ažitje!"

⁴¹ Ali Domnu Isusu ja zäs: "Draga Marta! Nu trjebje s t brinjješť š t uznemirješť d aja če gändješť k trjebje. ⁴² A unu stvar karje trjebje s puj urjajke la vorba amja. Marija aja ashvatit, š aja nusä fije lat dāla ja."

11

Isusu änväcä d molitvā

(Mt 6,9-13; 7,7-11)

¹ Udatä Isusu sa rugat la njeiki lok. Känd azavršät ku rugala, avinjit la jel unu d učenicurj š azäs: "Domnulje, änväcä p noj s nji rugäm kum Ivan karje bätjazä änväcat p učenicurlje aluj."

² Isusu lja zäs: "Känd rugäc, zäčēc: 'Tato än čerj, s s štujaskä lumilje alu tov asvānt. Aduj cara ata p tot pämäntu. ³ Adä nuavä mänkarje karje trjebje tuatä zuva ⁴ š oprostjaštje anuasträ grešala, k š noj oprostim alu älja karje grešāštje päntrov noj. Nu da s kidjem än kušnje.'"

⁵ Atunča Isusu azäs alu učenicurlje aluj: "Akä plječť än ponoč la ortaku alu tov š ji zäč: 'Adäm trje (3) mälajurj, ⁶ k ma vinjit ortaku än gostjamje, a nam s idaav nimik d mänkat!', če osä zäkä ortaku?' ⁷ Dali nusä zäkä: 'Nu m uznemirja! Uša je već än kisä, a kupi je än pat k nu pot akuma s m skol s c dau!' ⁸ Ali vu žält: čak š akä omula nu s skuälä daja če ješt ortak aluj, š nu c dä nimika, osä skuälä daja če mult l rođ frzdä rušanje. Š osä zdja atäta kät cije trjebje."

* **10:27** ZakPon 6,5   ✪ **10:27** Lev 19,18   † **10:29** avrut s s spalje – Än grčki original skrije: "avrut s s opravdjaskä". Än kontekstula, asta izjavä najverovatnije značaštje k ästa učitelju d zakonu alu Mojsije avrut jar s iskušaskä p Isusu, s pokazaskä kum Isusu zapravo na razumit kum pravilno s tumačaštje zakonu. Alta mogućnost je k avrut s pokazaskä k askultä zakonu alu Dimizov, š akä nu sa ponašät binje kätri tuatä lumje. Än äla slučaj aja puatje s s prevodjaskä kašä "Avrut s opravdjaskä ponašala aluj".   § **10:33** Židovi š Samarijanci afost marj dušmanj (vjez "Samarijanci" än rječnik).

Židovi mrza p Samarijanci š prepostavlja k jej je lumja ruavä karje azaslužät s lji kaznjaskä Dimizov.   * **10:34** ku ulje š ku vinu – Jej s koristja kašä ljaku än äla pämänt. Ulja alu maslinej s koristja d smirjalä d bolurj š zaštita d pjalje uskatä (vjez Iz 1,6). Vinu s koristja kašä dezinficijens.   † **10:35** kovanic d arđint – Än grčki original skrije: "denari". Denar afost banji alu rimulor d arđint. Vridja kašä dnevnica d obični radnik.

⁹ Š daja vu zāk: Nu odustanic! Rugăc p Dimizov š osă dobidic! Kătăc š osă găsăc! Bitjec la ušă š osă s vu dăškidje! ¹⁰ Činje god ruagă p Dimizov, primjaštje. Činje god kată, găsăštje. Činje god batje, uša s ji dăškidje.

¹¹ Voj karje ištjec tatje, če afiča voj kănd bijatu alu vostru kată pjaštje? Dal voj ja da šarpje? Nu! ¹² Ili akă bijatu alu vostru kată vov dăla voj, dal voj ja da škorpjon? Nu! ¹³ Akă voj, karje ištjec rovj, štjec s dăc alu kupi alu voštri bunje darurj, atunča kăt maj mult alu vostru Tata ân čerj osă darujaskă p Sufljetu alu Svântuluj alu âlja karje l ruagă?”

Isusu putirjaštje p sufljetu alu rov ku săla alu Dimizovuluj, a nu ku săla alu Sotonăj
(Mt 12,22-30; Mk 3,22-27)

¹⁴ Isusu una zuvă aputirit p sufljetu alu rov karje nu ja dat alu omuluj s rubjaskă. Kănd sufljetu alu rov aišăt, omu arubit š mulc lumje sa mirat. ¹⁵ Ali neki dăla jej azăs: “Jel putirjaštje sufleti alji rovj daja če ji žută Beelzebul,* karje je vladaru alu toc sufleti alji rovj.” ¹⁶ A alci avrut s la puče ân zamkă š akătat s idja neki znak kašă dokazu k Dimizov la trimjes.

¹⁷ A Isusu aštijut če găndjaštje, pa lja zăs: “Akă lumja ân ista cară s burjaštje ântră jej, osă propanjaskă cara alor. Akă familija ân ista kasă s burjaštje ântră jej, osă s raspadnjaskă familija alor. ¹⁸ Voj zăčec k jo ku săla alu Beelzebul putirjesk p sufleti alji rovj. Aja atunča značaštje k š âlja karje je ân cara alu Sotonăj s burjaštje ântră jej. Kum atunča cara aluj s râmăje? ¹⁹ A čije ku učenikurlje alji voštri karje putirjaštje p sufleti alji rovj? Akă, kašă kum zăčec, jo putirjesk p sufleti alji rovj ku săla alu Beelzebul, atunča mora aja s fakă š učenikurlje alji voštri ku săla alu Beelzebul. Sigurno nusă slažaštje. Učenikurlje alji voštri osă zăkă k Beelzebul nu s burjaštje sângur pântruv jel. ²⁰ Ali daja če jo p sufleti alji rovj putirjesk ku săla alu Dimizov, atunča aja arată k la voj avinjit cara alu Dimizov. ²¹ Kănd capăn omu karje arje bună oružije păzaštje palača aluj, tot če arje je sigurno. ²² Ali kănd l napadnjaštje maj capăn d jel, l savladjaštje š ija tuată oružija ân karje sa uzdit dušmanu aluj. Alat tot če omula avut š apodiljit ku lumja aluj.”

²³ Âla karje nuje ân partja amja, jel je pântruv minje; âla karje ku minje nu strănde vojilje, jel lji putirjaštje.”

Isusu rubjaštje vorbă d om alu karje ja fost maj rov njego maj dată
(Mt 12,43-45)

²⁴ Atunča Isusu azăs asta vorbă: “Kănd sufljetu alu rov jašă d om, lutjaštje p pustinje š kată lok s odmorijaskă. Kănd nu l găsăštje, azăs sângur aluj: ‘M tork ân om ân karje maj dată atrijit dăn karje aišăt.’ ²⁵ Kănd sa tors, găsăštje k je omula kašă kasa karje je čistită š uredna, ali guală. ²⁶ Atunča sa dus s adukă p alcă šaptje (7) sufleti alji rovj još maj rov d jel, š toc untră ân om š ân jel trijaštje. Š na kraju postanjaštje alu omuluj maj rov njego če irja maj dată njego ča pljikat sufljetu alu rov.”

Nurukošj âlja karje punje urjajke la Dimizov

²⁷ Pănd Isusu rubja d aštja stvarurj, njeka mujarje d multă lumje astrigat: “Kum je binje alu mujarje karje ta dus š ca dat s suđ p tjeptu alu je!”

²⁸ Isusu azăs: “Još je maj binje alor karje audje vorba alu Dimizov š askultă.”

Isusu je maj marje d caru Salomon š d proroku Jona, ali lumja nu vrja s krjadă
(Mt 12,38-42; Mk 8,12)

²⁹ Maj mult š maj mult lumje vinja la Isusu. Atunča Isusu lja zăs: “Lumja ân asta vrijamje[‡] je rovj. Vrja s fak znak kašă dokazu k Dimizov ma trimjes, ali nusă dobidjaštje ničunu znak osim znaku karje Dimizov adat d mult alu lumje ân vrijamja alu prorokuluj Jonej[§] kănd Dimizov la spasăt dăla muartje. ³⁰ Baš kašă kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumje karje atrijit ân trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osă dogudjaskă ku minje, Bijatu alu Omuluj, osă fije znaku alu lumje ân asta vrijamje.*

* **11:15** Beelzebul afost lumilje d dimizov pogan karje lumja pogană l štjuja d mult. Ân vrijamja alu Isusuluj, Židovi l koristja ka altu lumilje d Sotonă. † **11:22** Asta rubjaštje d Isusu karje pobidjaštje p Sotona š p aluj sufleti alji rovj kašă kum Isusu maj capăn om karje ja aja če pripadnjaštje alu om capăn. ‡ **11:29** Lumja ân asta vrijamje - Vjez fusnota ân 7,31. § **11:29** znaku...alu prorokuluj Jonej - P Jona angicăt marje pjaštje, atunča Dimizov la skos d burta alu marje pjaštje (vjez Jon 2,1, 11). Isusu d dogodăjula rubja kašă k je slika karje prestavljaštje muartja aluj š uskrisnjala (vjez Mt 12,39-40). *

* **11:30** kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumje karje atrijit ân trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osă dogudjaskă ku minje, Bijatu alu Omuluj, osă fije znaku alu lumje ân asta vrijamje - Ân grčki original skrije: “kum Jona afost znaku alu lumje ân Ninivlja, aša Bijatu alu Omuluj osă fije alu âsta naraštaju”.

³¹ La zuvã kãnd Dimizov osã sudjaskã alu pãmãntuluj, carica karje d mult avladit p pãmãnt alu Jugu† osã skualã š osã svjedočaskã pãntruv lumjeãn asta vrijamje daja če ja avinjit d dãpartje s audã p caru Salomon karje avut mult mudrost, a jakã, ku voj je aiča njeko maj marje d Salomon. ³² La zuvã kãnd Dimizov osã sudjaskã alu pãmãntuluj, lumja karje atrijitãn trng Niniva osã skualã š osã svjedočaskã pãntruv lumjaãn asta vrijamje daja če jej sa okrinut dãla rov alor kãnd Jona alor arubit, a jakã, ku voj je aiča njeko maj marje d Jona!”

ãnvãcala alu Isusuluj je kašã lumina karje dã alu lumjej s vjadã
(Mt 6,22-23)

³³ Isusu azãs: “Nimilja nu prindje lampa s uaskundã ili s upuje dusu košarã, veç daja s upuje p loku alu je aša kum toc karje utrã s puatã s vjadã binje. ‡ ³⁴ Vojku alu tov je ka lampa d tjelã. Akã vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akã vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika. § ³⁵ Daja pãzaštje s nu gãndještj k poc binje s vjez, veç zapravo nu poc nimika s vjez. ³⁶ Daja, akã poc binje s vjez š akã nuje nimika d tinje skuns, tot poc s vjez. Osã fije kašã če ještãn sobã ku lampa karje c dã s vjez.”

Isusu opominjaštje p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije
(Mt 23,1-36)

³⁷ Kãnd Isusu azavršãt vorba aluj, njeki farizej la kimat la jel akas s mãlãnçe. Isusu auntrat š alat loku la astal. ³⁸ Isusu na spãlat mãnilje majdatã njego če s mãlãnçe. Farizeju sa mirat daja če jejãnvacã k omu trjebje aša s fakã s fije čist la intja alu Dimizov. * ³⁹ Aša Domnu Isusu ja zãs: “Voj farizeji ištjec kašã lumja karje spalã paru š gãvanu samo da far, ali nu čistjaštje prljavština dãn nontru, k spalãc mãnilje, ali inimilje alji avuaštje zaista pljinje d pohlepã š d rov. ⁴⁰ Voj lumje karje na vjez firãn kap! Dimizov karje astvorit p omu da far je isto aša la stvorit dãn nontru. ⁴¹ Nu fic lakumj, veç dãc dãla inimã alu lumje karje narje. Akã ištjec aša, osã fic čist la intja alu Dimizov dãn nontru š da far.

⁴² Grjev vuavã, farizeji! Voj dãc alu Dimizov zjače (10) posto čak š d začinurj š d biljke alji voštje, ali nu nu ponašãc pravvedno nit vrjec p Dimizov. Asta atribut s fičec, ali s nu zanemaruje alte stvarurj karje Dimizov azapovjedite.

⁴³ Grjev vuavã, farizeji! Vrjec s šidjec p počasne lokurjãn sinagogje š vrjec k p voj lumja pozdravjaštje ku marje poštujalã p ulic. ⁴⁴ Grjev vuavã! Voj ištjec kašã pãmãntu karje narje spomenik karje nu aratã kãnzos s nalazaštje mãrmãntje. † Pa lumja umblã pãštja mãrmãntje, ali nu štje, š atunča je nečisti la intja alu Dimizov.”

⁴⁵ Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zãs: “Učiteljulje, kum aša rubješt š p noj ku aja nji uvridještj!”

⁴⁶ Isusu ja zãs: “Grjev š vuavã, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjec teretu p lumje karje je grjev š jej nu puatje s la dukã, a nič ðajštju nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukããla teret. ⁴⁷ Grjev vuavã! Voj adrikãc spomenikurlje alu prorokulor, a voj ištjec isti kašã sãmãnca avuastrã karje d mult lja umurãt. ⁴⁸ Aša k umjesto s lji osudic, voj aja potvrdic š slažãc k sãmãnca avuastrã. Jej lja umurãt, a voj lji drikãc spomenikurlje! ‡ ⁴⁹ Voj ištjec kašã pra tatilje alji voštje. Dimizovãn mudrostu aluj majdatããštijut k osã fičec istje stvarurj. Jel azãs: ‘Osã trimjet la jej p prorokurlje š p apostoli, a jej p njeki d jej osã muarje, a p alcã osã putirjaskã.’ ⁵⁰ Daja Dimizov ku prava aluj osã smatrjaskã k je ðavinã lumjaãn asta vrijamje d tuatã muartje alu prorokurlij karje lumja lja umurãt d kãnd je pãmãntu. ⁵¹ Dimizov osã lji osudjaskã d muartje alu tot proroku, dãla Abel pãnla Zaharija, p karje

† **11:31** carica karje d mult avladit p pãmãnt alu Jugu – Asta afost carica alu Seba (vjez 1 Car 10,1-10) karje na fost židovkã.

‡ **11:33** Lampa š lumina je slikje karje prestavljaštje p Isusu šãnvãcala aluj. Dimizov aotkrijit alu lumje životu alu Isusuluj š poruka aluj. Aja če Isusu afukut šãnvãca na fost skuns dãla lumje. Atrijit šãnvãcaãnklo undje putja lumja s l vjadã š s la udã. Nu lji tribja s lji dja još unu znak kašã dokazu k la trimjes Dimizov. § **11:34** Akã vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akã vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika – ãn grčki original skrije: “Daja akã vojku cije zdravãn tuatã tjela osã fije objasãt ku lumina p vojk, ali akã vojku nje zdravãn tuatã tjela osã fijeãn tamã.” * **11:38** Isusu na spãlat mãnilje majdatã njego če s mãlãnçe. Farizeju sa mirat daja če jejãnvacã k omu trjebje aša s fakã s fije čist la intja alu Dimizov – ãn grčki original skrije: “A farizeju sa mirat kãnd avizut k Isusu nu sa spãlat maj datã d mãnkarje.” Asta spãlat na fost d higijena s s rišaskã d priljavština š d klicje, veç aja afost vjerski ritual karje farizejiãnvãca kum s čistja svečano. † **11:44** mãrmãntje – Kãtri zakonu alu Dimizov, akã omu dotaknjaštje mãrmãntilje, aja l fače ritualno nečisti la intja alu Dimizov (vjez Br 19,16). D razlogula Židovi majbinje obiljižaštje mãrmãncilje kum lumja na putja slučajno s stja p jej. Farizeji je kašããštja mãrmãntilje karje nuje obiljižãt. Sa usredotočit da far, ritualno čistoe, ali azanemaruje s trijaskã pravvedno, paãn vojki alu Dimizov irja nečisti. Lumja karje pratjaãnvãcala alor š fiča aja če je zãča, postanja nečisti la intja alu Dimizov š nu štija aja. ‡ **11:48** Učitelji alu zakonu alu Mojsije afukutãštja grupje k avrut lumja s gãndjaskã k jejãštjaštje p prorokurlje. Ali učitelji alu zakonu alu Mojsije nu sa pokorit alu aja če prorokurljeãnvãca, če dokazãt k nuje maj bunj dãla pra tatilje alor karje aumurãt p prorokurlje.

la umurät äñ Hram äñträ svište š žrtvenik. § Istina je, Dimizov osä lji kaznjaskä p lumja äñ asta vřijamje! ⁵² Grjev vuavä, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj išťjec kašä omu karje askuns ključu alu ušäj d cara alu Dimizov.* Šängurj nu untrăc äñ cara alu Dimizov š nu dăc nič alu älja karje katä s untrje.”

⁵³ Känd Isusu apljikat dän kašä alu farizej, učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji ančiput ku nikižala s navaljaskä p jel š azahťjevit s odgovorjaskä p multä vorbje. ⁵⁴ Jej pokuša s la pučje äñ zamkä äñ nješto će apuťja s zăkä s l puatä s l optužaskä.

12

Isusu začē alu učenikurlje aluj k mora ku tuatä inima s vřja p Dimizov š samo d jel s ajbje frikä

(Mt 10,26-33; 10,19-20; 12,31-32; Mk 3,28-29)

¹ Maj mult š maj mult lumje anastavit s vřije la Isusu. Lja fost atäta k gaza unij pisti alc. Maj datä njego će osä rubjaskä alu lumje, Isusu arubit alu učenikurlje aluj: “Păzăcävä d farizeji. Ku duavje trje fälč jašťje š utjecaju alor s proširjašťje äñträ lumje kašä germa karje s proširjašťje äñ mălaj. Păzăcävä s nu fic kašä jej ku trje fälč. ² Vinje vřijamja känd tot čije skuns osä fije otrkrivit š tot čije tajna osä sa audä pänglä toc.* ³ Da, äñ zuvaja će god njeko azäs äñ tamä osä saudä la luminä š tot će njeko ašaptit äñ sobä kisä osä razglasäšťje p krov† s audä toc!

⁴ Ortači ajmje, punjec binje urjajke. Na vjec frikä d lumje. Jej puatje s umarä samo tjela, ali dăpä aja vuavä nu puatje nimika maj rov s fakä! ⁵ Njego osä vu pokazaskä d činje trjebje sa vjec frikä: avjec frikä d Dimizov karje p voj puatje s vu muarje, š atunča p voj s arunče äñ pakao. Da, d jel avjec frikä!

⁶ Voj šťijec k činč (5) vřabacurj s vindje samo d doj (2) novčičurj. Ali Dimizov nu muťtä p ničumu d jej. ⁷ Voj šťijec k aluj vřidic maj mult njego multje vřabacurj. Dimizov šťije čak š kät avjec päř p kap. Daja na vjec frikä!

⁸ Istina je, tot äla karje aiča p pämänt la intja alu lumje priznajašťje k mije pripadnjašťje, š d jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu anđelilor alu Dimizov osä priznajesk k jel pripadnjašťje mije. ⁹ Tot äla karje aiča p pämänt la intja alu lumje s odriknješťje k mije pripadnjašťje, osä m odriknjesk la intja alu anđelilor alu Dimizov k jel pripadnjašťje mije. ¹⁰ Ipak tot äla karje rubjašťje päñtruv minje, Bijatu alu Omuluj, puatje s oprostjaskä. A alu äla karje uvřidjašťje p Sufľjetu alu Svântuluj‡ nusä oprostjašťje.

¹¹ Känd jej aduče p voj la sud äñ sinagogä, la intja alu vladaruluj š la vlast, nu vu sikiric će s zăcec vuavä äñ obranä ¹² daja će p voj Sufľjetu alu Svântuluj äñ äla tren osä äñvacä će s zăcec.”

Isusu äñvacä k nu trjebje s t uzdžešť äñ bugacije

¹³ Unu om dän atäta lumje azäs alu Isusuluj: “Učiteljulje, zi alu fratimjov s podiljaskä ku minje imanja karje adobidit će tatimjov nja lăsat.”

¹⁴ Isusu ja zäs: “Omulje, činje p minje ma pus s sudjesk š s podiljesk äñträ voj?” ¹⁵ Atunča azäs alu toc: “Păzăcävä š nu dopustic alu bilo d karje lakumije s utřä äñ inima avuasträ, k život nu s sastajašťje äñ aja će posjeduješť.”

¹⁶ Atunča Isusu arubit asta vorbä: “Alu unu bogataš binje arodit pämäntu. ¹⁷ Bogatašu agändit: ‘Nu šťiuv će s fak daja će nam nič u lok atäta d marje s sprimjesk tot će ma rodit.’ ¹⁸ Atunča azäs: ‘Šťiuv! Dubor p skladišťilje abätrnje š osä fak maj marje š äñklo osä puř š gruvu š tuatä imovina amja.’ ¹⁹ Atunča osä zăk šängur mije: ‘Jakä, am äñ skladišťje zalihe d još multje aj. Akuma m odmurjesk, mălănk, bjav š m veseljesk!’

²⁰ Ali Dimizov ja zäs: ‘Omulje tu karje naj mincă! Još d sarä osä c jav sufľjetu alu tov. Atunča alu činje s pripadnjaskä tot aja čaj străns d tinje?’

§ **11:51** Äñ povijesti alu židovilor majdatä d vřijamja alu Isusuluj, Abel afost prvi karje umurät dăla argacä alu Dimizov (Post 4,8), a Zaharija, popa amarje, afost zadnji umurät (2 Dnev 24,20). *

11:52 Voj išťjec kašä omu karje askuns ključu alu ušäj d cara alu Dimizov – Äñ grčki original skrrije: “Voj aoduzmit ključu d znanje”. Isusu rubjašťje d istina alu Dimizov kašä k je äñ kašä äñ karje učitelji alu zakon alu Mojsije odbijašťje s utřä, š nič dopustjašťje alu alcilor s ajbje ključu s utřä. Asta značašťje k učitelji nu poznajašťje zaista p Dimizov, š sprječašťje p alcä s l upoznajaskä. * **12:2** Dimizov osä otrkrijaskä istina d lumje karje je ku duavä trje fälč kašä farizeji. Farizeji apokušät s askundä stvarne motive alor, ali Dimizov una zuvä osä fakä s šťije toc d čija jej zapravo gändjašťje. † **12:3** p krov – Kăši äñ Izrael avut ravne krovurj, pa lumja apuťja s urče š stja p krov. Lumja apuťut s stja p ravne krovurj š s obavjaskä važne poruke alu alcilor äñ zajedničä karje sa străns äñ zos äñ ulicä. ‡ **12:10** äla karje uvřidjašťje p Sufľjetu alu Svântuluj – Aja rubjašťje d om karje odbijašťje s krjadje äñ istinä d Dimizov š d Isusu karje Sufľjetu alu Svântuluj ji otrkrijašťje.

²¹ Omu karje narje mincä je äla karje strände bugacija p pämant, a nuje bugat än vojki alu Dimizov.”

Nu brinicävä
(Mt 6,25-34)

²² Atunča Isusu azäs alu učenikurlje aluj: “Daja vu zäk: Nu brinicävä š na vjec frikä kum s preživic, če s mänkac, nič kum s änviljic tjala avuasträ, če s änbrkäc! ²³ K životu maj važnij d mänkarje, š tjela d cualje.

²⁴ Ujtacävä la gavranurj! Nit sijaštje, nit adunä, nit arje skladištje nit kolibä. A Dimizov ipak s pobrinjaštje d jej. A voj vridic maj mult alu Dimizov d pujurj! ²⁵ Puatje njeko d voj aša če s brinjaštje s produžaskä životu čak š unu sat? ²⁶ Daja če nu putjec s fičec nič aša mikä stvar, däche vu brinic d bilo čaja?

²⁷ Ujtacävä la frorj än polje kum krjaštje! Nu s mučastje aša s fakä cualje. A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat š maj capän caru än Izrael na fost änbrkat aša mändru kašä unu d fruarjasta. ²⁸ Atunča akä Dimizov aša änbrakä frorji karje krjaštje än polje karje jaštje astäz, a već minje s arunkä än fok, dali s nu vrja još maj mult s pobrinjaskä d voj? Voj lumjo karje aša d pucän kridjec!

²⁹ Nu kätac če osä mänkac š če osä bjec š nu vu uznemiric d aja. ³⁰ K Tata alu vostru än čerj štje k tot asta vuavä trjebje. Nu fic kašä lumja alu pämantusta karje samo aja katä. ³¹ Njeko prvo kätac cara vu Dimizov š Dimizov osä vu dja aja če vuavä trjebje.

³² Navja frikä, amikä stada,^S k Tata alu vostru än čerj vrja s vu dja bugucija alu cara aluj. ³³ Vinjdjec aja če avjec š banj dác alu lumje karje narje nimik! Akä aja fičec, osä avjec pravo bugucije p čerj karje nikad nusä fije purdut. Aja je kašä k avjec saku ku banji karje nikad nusä ajbje rupä än ja. P čerj nuje lupovj karje vuavä afura stvarurlje š nuje gägi karje amänka cualjilje avuaštje. ³⁴ Inima avuasträ uvijek osä fije änklo undje je bugucija avuasträ.”

Isusu änvacä p učenikurlje k trjebje s fije spremic d vinjala aluj la kraju alu pämantuluj
(Mt 24,45-51)

³⁵ Isusu azäs: “Uvijek fic spremic, kašä argatu karje änbrkat än radne cualje aluj š alu činje je lumina prinsä tuatä nuaptja. ³⁶ Da, fic kašä argatu karje štjaptä p gospodaru aluj karje apljikat än svatovj š känd gospodaru ažundje akasä š batje la uša, odma diškidje uša. ³⁷ Blago alu älja argac karje je spremic š aštjaptä äntručala alu gospodaruluj k jel osä lji nagradjaskä. Istina je zäk vuavä, gospodaru osä änbračje cualjilje alu argatuluj, osä lji zäče s šagä la astal š sängur osä lji poslužaskä. ³⁸ Blago alu älja argac karje je spremic š aštjaptä äntručala alu gospodaruluj, čak š akä jel vinje än ponoč ili maj änklo.

³⁹ Än asta putjec s fic sigurni: Akä gazda alu kasä štija känd vinje lupovu, na dopustja alu lopotuluj s provaljaskä än kasa aluj. ⁴⁰ Fic š voj stalno pripremic daja če jo, Bijatu alu Omuluj, osä viuv känd voj numä očekujic.”

⁴¹ Petar antribat: “Domnulje, arubit tu asta vorbä nuavä alu učenikolor ili alu toc?”

⁴² Domnu Isusu ja zäs: “P činje gändic k gospodaru osä puje s upravljaskä ku altje argac än kasa aluj š s lji nahranjaskä än bunä vrijamje? Aja je argatu p karje gospodaru smatjaštje k je vjeran š mudar, dali nuje? ⁴³ Blago alu argatula p karje gospodaru, känd s änturča akas, s gäsaskä k vjerno š mudro upravljit ku altje argac, k gospodaru osä nagradjaskä p jel! ⁴⁴ Da, istina je k postavljastje p argatu s upravljaskä ku tuatä imanja aluj. ⁴⁵ Ali če osä fije akä argatula gändjaštje: ‘Gospodaru sa zadržät p drum š nusä äntuarče d mult’, š ančiput s batä p argacä š p argatilje, mult mälanäkä š bja š s ämbatä? ⁴⁶ Atunča gospodaru alu argatula osä vije än zuvä än karje jel nu l očekuja š än vrijamje karje jel nu štije. Gospodaru osä l taje p komadurj š osä l trimjatje änklo undje mora s pljače toc karje nu krjadje.

⁴⁷ Argatula karje aštijut ča čirut gospodaru, ali nu sa pripremit d vinjala aluj š na fukut aja če gospodaru azäs, osä fije luvit ku multje udaracurj. ⁴⁸ A argatula, karje na štijut aja če gospodaru avrut, a afukut nješto d čaja azaslužät bätaje osä fije luvit ku pucän udaracurj. Däla tot äla alu činje Dimizov mult adat, Dimizov däla jel osä katä mult. Däla tot äla alu činje Dimizov mult apovjerit, Dimizov däla jel osä čarje mult.”

Isusu änvacä k familija osä fije podjeljitä dän jel
(Mt 10,34-36)

^S **12:32** amikä stada – Stado je grupa d voj ili d krapje d karje pastiru s brinjaštje. Kašä če pastiru s brinjaštje d vojilje aluj, Dimizov s brinjaštje d älja karje s uzdjaštje än jel.

⁴⁹ Atunča Isusu azās: “Avinjit s aduk sudu alu Dimizov p pāmānt, kašā foku.* Mult vřjavu s fije već aprinsā. ⁵⁰ Mora s trjek vřijamja d marje patjalā š nimika nu m spričaštje pānd god nu završa asta vřijamje d patjalā! ⁵¹ Voj gāndic k amvinjit s aduk miru p pāmānt? Nipošto! Njego, istina je amvinjit s aduk podjelā āntrā lumje. ⁵² Pānd akuma, akā ān una kašā jaštje činč (5) lumje, osā podiljaskā unu pāntruv altu. Doj (2) osā fije ku minje, a trje (3) osā fije pāntruv minje. ⁵³ Članurlje alu familijje osā podiljaskā unji pāntruv alc. Tata osā fije pāntruv bijat š bijatu osā fije pāntruv tatā, mama pāntruv fatā š fata pāntruv mamā, suakra pāntruv norā š nora pāntruv suakrā.”

Isusu ānvacā p narodu k trjebje s kunaskā znakurlje alu vřijamje
(Mt 16,2-3; 5,25-26)

⁵⁴ Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: “Kānd opazāc k d zapad dāla more s nakupjaštje njeđri oblakurj, odma zāčec: ‘Osā fije nevřijeme’, š jaštje. ⁵⁵ A kānd suflā vāntu dāla jug voj zāčec: ‘Osā fije zāpuk!’ š jaštje zāpuk. ⁵⁶ Lumjo ku duavā licje! Putjec s ujtac pānglā voj čē s dogodjaštje p pāmānt š p čerj š s protumačic znakurlje karje ānklo s vjadje. Dāče atunča nu putjec s protumačic događajurlje karje promatric aštja zuvje kānd sānt jo ku voj?†

⁵⁷ Š dāče nu putjec s prepoznajic čije binje d fukut? ⁵⁸ Pānd ku omu karje pāntruv tinje plječ la sud, pokušaštje, majdatā njego čē s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akā aja nu fač, jel osā vu prisiljaskā s stāc la intja alu sudaculuj, sudacu osā t sudjaskā š t predajaštje la izvršitelj, a jel osā ta runče ān kisuarje. ⁵⁹ Istina je: nusā ješ d ānklo pānd god nu isplatja tuatā datorija ata, pānla zadnja kovanica.”‡

13

Isusu ānvacā k toc mora s okrinjaskā dāla grešalā

¹ Ān vřijamjaja avinjit la Isusu njeki om karje ja rubit k rimski upravitelju Pilat anaredit p njeka lumje d regija Galileja s lji muarā pānd duča žrtvā ān Hram ān Jeruzalem. ² A Isusu lja zās: “Dal gāndic k lumja d regija Galileja aša afost umurāc daja ča fost grešni maj mult d toc alcā lumje ān regija Galileja? ³ Nipošto! Istina je, akā nu vu okrinic dāla grešalā, š voj isto osā propanic! ⁴ Š čē gāndic d aštja optsprjače (18) p karje sa duburāt kula ān Siloam ān Jeruzalem š lja murāt? Dal gāndic k afost grešni maj mult d toc alcā lumja ān Jeruzalem? ⁵ Nipošto! Istina je, akā nu vu okrinic dāla grešalā, š voj isto osā propanic!”

Isusu rubjaštje vorbā d ljemnu frzdā plod

⁶ Atunča Isusu lji rubjaštje asta vorbā: “Njeki om avut smokvā karje asadit ān vinograd aluj. Vinja ān tot anu s vjadje dal arodit, ali na gāsāt p ja ničuna smokvā. ⁷ Azās atunča alu omu karje s pobrinjaštje d vinograd: ‘Jakā već trje (3) aj viuv s vjed dal jaštje plod p smokvasta, ali nu l gāsāsk. Tajoj. Dāče s iscrpjaskā pāmāntu?”

⁸ A omula azās: ‘Gospodarulje, las još u an. Osā surp š osā puj pāngl ja gnoju. ⁹ Akā aja fiča la anu, možda osā rudjaskā smokva. Akā nu, atunča osā atj d tinje.’”

Isusu likujaštje p mujarje ān sāmāntā, svāntā zuvā alu židovilor

¹⁰ Isusu una sāmāntā ānvāca ān sinagogā. ¹¹ Jakā, afost ānklo una mujarje ān karje afost optsprjače (18) aj sufljetu alu rov karje ufiča bulnavā. Afost grbavā š nikako na putut s s ispravljaskā. ¹² Kānd Isusu avizut p ja, akimato la jel š ja zās: “Mujarje, osloboditā ješt d bualasta!” ¹³ Atunča apus mānilje aluj p ja. Mujarja dāturdātā sa ispravit š ančiput s slavjaskā p Dimizov.

¹⁴ Omu karje vudjaštje sinagoga sa nikāžāt. Agāndit k Isusu prekršaštje zakonu alu Mojsije daja čē likuja ān sāmāntā. Š azās alu naroduluj: “Šasā (6) zālje ān duminikā zakonu alu nostru dopustjaštje s lukrizām. Ān zuviljalja vinjic s likujic, a nu sāmāntā!”*

¹⁵ Domnu Isusu ja zās: “Voj lumjo karje avjec duavā licje! Š voj lukrizāc sāmāntā. Toc voj dizljigāc ān sāmāntā p volu ili p magariacu š l skutjec dān štalā la apā s bja, dal nu? ¹⁶ Asta mujarje karje je sāmānca alu Abraham karje Sotona acānāto ljigatā optsprjače (18) d aj. Dal stvarno gāndic k na atribut s fije dizljigatā ān sāmāntā dāla asta bualā ku karje irja ljigatā?”

* **12:49** foku – Foku ān Biblije obično je metafora d sud ili d čistjalā (vjez Lk 3,9, 16-17; 9,54; 17,29). Ān amiždoj slučajurj rubjaštje d odvajalā d aja čije rov dāla binje. Muartja alu Isusuluj p kruče apobjedit sāla alu Sotonāj ruavā š aosigurit konačni sudu alu toc dušmani alu Dimizov. Čak š akuma aja čē Isusu afukut uzrokujaštje odvajalā āntrā ālja karje p Isusu sljedjaštje š p ālja karje je dušmanji aluj. † **12:56** Afost dosta mintošj s prepoznajaskā znakurlje k vinje pluaje ili kald. Ali aodbit s prepoznajaskā k čuda š znakurlje alu Isusuluj aratā k je Isusu āla karje Dimizov atrimjes s spasaskā pāmāntu. ‡ **12:59** Isusu azās asta vorbā vjerovatno kašā usporedbā s upozorjaskā p lumja k trjebje s s pomirjaskā ku Dimizov maj datā njego čē vinje vřijamja s lji sudjaskā jel.

* **13:14** Vjez fusnota ān 6,7.

17 P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc alcä sa radujit d čudurj karje afukut Isusu.

*Cara alu Dimizov kašä sämäncia mikä karje krjaštje š germa karje s širjaštje
(Mt 13,31-33; Mk 4,30-32)*

18 Isusu azäs: “Kum izglijdjaštje cara alu Dimizov? Ku čaja s ju usporidjesk? 19 Cara alu Dimizov je kašä sämäncia mikä alu gorušice[†] karje omu asadit än baštjava aluj. Aja krjaštje marje kašä ljemnu š puji vinje s gnizdjaštje än kräči aluj.”

20 Jar antribat: “Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov? 21 Aja je kašä germa karje mujarja alato š amišato än marje količinä[‡] d pjelm pänd tot zolu nu sa drikä.”

*Isusu änvacä k je grjev s untrje än cara alu Dimizov
(Mt 7,13-14, 22-23; 8,11-12)*

22 Isusu putuja än Jeruzalem. Pänd triča p trgurj š p saturj š p drum änvaca, 23 njeko la antribat: “Domnulje, dal Dimizov samo osä spasaskä pucän lumje däla sud?”

Isusu azäs: 24 “Cara alu Dimizov je kašä kasa karje arje ušä strämtä. Trudicävä s untrac p ja. Istina je, mult lumje vrja s untrje, ali nusä puatä. 25 Känd toc ažuns š gospodaru sa skulat š ankis uša, nusä kutizac s untrac. Atunča osä stac afar š osä bätjec la ušä. Osä zäčec: ‘Domnulje, diškidje nuavä!’ A jel osä zäkä: ‘Nu štiiu činje ištjec š dundje vinjic.’

26 Atunča osä rubic: ‘Noj ku tinje amänkat š abut, š tu nji änvacaj p trgurje alji noštri!’

27 A jel vuavä osä zäkä: ‘Nu štiiu činje ištjec š dundje vinjic. Fuđic däla minje, toc voj lumjo karje fičec rov!’

28 Änklo osä pländec š osä škrcijic d dinc än tugä känd vidjec p Abraham, p Izak š p Jakov š p toc prorokurlje la gozbä än cara alu Dimizov, k voj sängurj afost putiric. 29 Š osä vije lumja d tuatje pärc alu pämäntuluj, čak š älja karje nuje Židovj, š osä mälanče la gozbä än cara alu Dimizov. 30 Jakä njeki karje akuma s smatnjaštje k je maj mič osä fije atunča maj marje, a njeki karje akuma s smatnjaštje k je maj marje osä fije atunča maj mič.”

*Isusu plände p Jeruzalem
(Mt 23,37-39)*

31 Än vrijamaja, känd Isusu azavršät ku vorba, avinjit la jel njeki farizeji š azäs alu Isusuluj: “Fuđ da iča daja če Herodš vrja s t muarje!”

32 A Isusu lja zäs: “Fuđic š zäčec alu aja lukaväj liscäj: ‘Jakä, jo osä putirjesk p sufljeti alji rov š likujaskä astäz š mänje š aldä trje (3) zälje osä dovršask lukru alu mjov.’ 33 Da, astäz, mänje š däpä mänje mora s nastavjesk p drum. Dali nuje aja än Jeruzalem undje umuarä p tot proroku? Kum aputja s mor bilo undje altu?”

34 O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje š umorj ku buluvanji p älja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kät vorj avrut s sträng p lumja ata kum kloca sakupljaštje p puji š punje dusu ja, ali tu nu ma dat! 35 Dimizov osä napustjaskä p tinje.* Istina je, nu maj m vjez više tot pänd nu vinje vrijamja pänd god nu zäčec: ‘Blagoslovit äla p karje Domnu atrimjes!’ ”*

14

Isusu likujaštje än sämbätä, sväntä zuvä alu Židovilor

1 Än una sämbätä Isusu avinjit än kasa la unu vođe alu farizejulo s mälanče. Toc karje afost än kasä s ujta s vjadä če Isusu osä fakä. 2 Jakä, la intja alu Isusuluj irja njeki om karje avut apä än jel. 3 Isusu antribat p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije: “Dopustjaštje zakonu s likujaskä än sämbätä ili nu?”* 4 Jej atikut. Š Isusu apus mäna p omu karje bulnav, la likujit š ja zäs: “Poc s pječ.” 5 A alor azäs: “Akä bijatu alu vostru ili volu kadje än puc än sämbätä, dal nusä l skutjec? Sigurno odma osä l skutjec, š akä je sämbätä!” 6 Jej na vut p aja če s zäkä.

Isusu änvacä k trjebje s s ponizaštje š s dja alu älja karje nu puatje s äntuarkä

7 Pänd Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d jej avrut s kuljadje maj bunj lokurj la domačin. Daja Isusu lja spus asta vorbä: 8 “Känd njeko t kjamä la nutä, nu la maj bun lok la gozbä. Če

† 13:19 sämäncia mikä alu gorušice - Känd Židovi avrut s opisaskä nješto jako mik, obično koristja asta poslovičä karje rubjaštje k je aja kašä sämäncia alu gorušica. Obično krjaštje än marje grm pisti unu metar, ili niekad čak š pisti trje (3) mitjarje. ‡ 13:21 marje količinä - Än grčki original skrije: “trje (3) mjerje” (otprilike duaväzäč š činč [25] kilje).

§ 13:31 Herod - Vjez fusnota än 3,1. * 13:35 p tinje - Än grčki original skrije: “kasa avuasträ”. Aja rubjaštje d trg Jeruzalem, a možda posebno d Hramu, karje Rimljani p amiždoj auništät šaptježäč (70). aj majdatä d Krist. ✱ 13:35 Ps

118,26 * 14:3 Vjez fusnota än 6,7.

akä je kimat njeko maj važniji d tinje? ⁹ Āla karje ta kimat p tinje š p jel osä vije s c zäkä: 'Skual š las loku alu omusta!' Atunča mora s t skolj š s plječ la zadnji lok š osä fi sramotit.

¹⁰ Känd t njeko kjamä nu la maj bun lok la gozbä, njego ja zadnji lok. Atunča känd äla karje ta kimat t vidja, osä vije s c zäkä cije: 'Ortakulje, vinä š šäz la maj bun lok.' Aša osä primještj čast la tuatä lumja karje je la gozbä. ¹¹ Činje p jel sängur adrikä, osä fije ponizät, a äla karje sängur p jel ponizaštje osä fije adrikat."

¹² Atunča Isusu azäs alu farizeju p karje la kimat: "Känd kjem p gostjamja la ručak ili la vičera, nu kima samo p ortači alji tej, p fracä, p familija nič komšiji alji bugac, k š jej p tinje osä kjamä š aša c äntuarče zajamu. ¹³ Njego känd fač gozbä kjamä š p lumja karje je särač, invalidj, p älja karje nu puatje s umblje š p lumja vuarbä ¹⁴ karje nu puatje s t kjamje la gozbä s c äntuarkä zajamu. Atunča osä fi zaista blagoslovit, k Dimizov osä c äntuarkä zajamu, la zuvä karje vinje s uskrisnjaskä toc pravedni lumje däla morc."

*Isusu rubjaštje d gozbä än cara alu Dimizov
(Mt 22,1-14)*

¹⁵ Känd unu däla alcä gostjamje karje afost la astal ku Isusu auzät kum Isusu asta arubit, jel azäs: "Blago alu tot äla karje osä mälančj la gozbä än cara alu Dimizov!"

¹⁶ Isusu ja zäs: "Njeki om afukot marje gozbä š akimat p mulc lumje. ¹⁷ Känd vičera afost sprimitä, atrimjes p argatu aluj s zäkä alu gostjamje p karje akimat: 'Tot je gata. Vinjic!'

¹⁸ Ali tot äla ančiput s zäkä k nu puatje s vije. Unu azäs alu argatuluj: 'Amkumprat njeka njivä š mora s pljek jar s m ujt. Märog d tinje, oprostjaštjem.' ¹⁹ Altu azäs alu argatuluj: 'Amkumprat činč (5) parurj d volurj š pljek s vjed kum orjaštje. Märog d tinje, oprostjaštjem.' ²⁰ Aldä trje (3) azäs alu argatuluj: 'Akuma ma surat, š daja nu pot s viuv.'

²¹ Argatu sa tors š arubit alu gospodaru aluj aja če jej azäs. Gospodaru p aja sa nikäžät š azäs alu argatuluj: 'Fuđ odma p larđj š p uskje ulic än tot trgu š duj aiča p särači š p invalidj, p lumja vuarbä, š p älja karje nu puatje s umblje.' ²² Känd aša afukot, argatu azäs: 'Gospodarulje, amfukot aja če zapovjedit tu š jaštje još lok.' ²³ Azäs gospodaru alu argatu aluj: 'Fuđ afar dän trg š katä p drumurj š p stazje š natirjaštije s vije s m napunjaskä kasa. ²⁴ Istina je ničunu d älja prvi p karje akimat nusä mälanč nimika d gozba amja! "

*Isusu upozorjaštje k nu s fije ušurje s fije učniku aluj
(Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)*

²⁵ Pänd Isusu anastavit drumu aluj än Jeruzalem, la sljedit jako multä lumje. Isusu sa okrinut š azäs alor: ²⁶ "Akä njeko vrja s m sljedjaskä, nu puatje s fije učniku alu mjov akä vrja bilo p činje maj mult njego p minje. Än usporedbä ku ljubavu aluj kätři minje, jel mora s mrzaskä š p tatusov, p mumusa, p mumarja, p kupi, š p fracä, p surorilje, čak š p životu aluj.

²⁷ Činje nu ja kruča aluj š nu pljakä däpä minje, nu puatje s fije učniku alu mjov.†

²⁸ Akä njeko däla voj vrja s sagradještj kulä, nusä šäz prvo š s procinještj kät kuštjaštje s vjadä arje dästul banj s u završaskä? ²⁹ Inače možda osä c nistanjaskä banj däpä aja če završäštj samo temelju, a atunča toc karje aja vjadje osä rääd d tinje. ³⁰ Osä zäkä: 'Ästa om ančiput s gradjaskä, a na putut s završaskä!'

³¹ Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaskä än rat ku altu car, akä na gändit dal puatje s pobidjaskä? Dal prvo nusä s sastajaskä ku savjetnici aluj š s rubjaskä ku jel dal puatje ku aluj zjače mij (10.000) d vuastje s savladjaskä p äla karje p jel vinje ku duaväzäč mij (20.000) d vuastje? ³² A akä shvatjaštje k nusä puatä s pobidjaskä p altu car, osä trimjatä p poslanikurlje la dušmanu aluj pänd je još maj däpartje. Osä äntirjabe p altu car če vrja däla jel s puatä s fije miru äntä jej.

³³ Isto aša, gändic d cjenä s m sljedic. Nimilja däla voj nu puatje s fije učniku alu mjov, akä nu lasä tot če arje. ³⁴ Älja karje je uistinu učnikurlje alji mjeje je kašä sarja. Sarja je bunä, ali akä apurdut okusu, če osä fač jar s fije bunä? ³⁵ Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacaštje. Aja nuje bun d pämänt, a nuje bun čak š d hrpä d biljigarj. Toc činje arje urjekj s audä, trjebbe s puje urjajke š s razumjaskä!"

15

*Isusu rubjaštje vorbä d vuaje karje sa purdut
(Mt 18,12-14)*

¹ Zuviljaštja mulc carinikurj š alcä grešnikurj vinje la Isusu kum apunja urjajke la änväcala aluj. ² Daja farizeji š učitelji d zakonu alu Mojsije prigovorja: "Isusu s družastje ku grešnikurlje! Čak š mälančä ku jeji!"

† 14:27 Vjez fusnota än 9,23.

³ Isusu d aja arubit asta vorbă: ⁴ “Akă njeko dăla voj arje usută (100) d voj š pjardje una dăla vuaje, če osă fakă? Dal nu lasă nuavăzăč š nuavă (99) p pijană š s pljače s ukatje š p aja una karje apurduto pând nu ugăsaštje? ⁵ Sigurno! Š kând ugăsaštje, upunje p umirje tot vjasăl ⁶ š aduč akas. Atunča kjamă p ortači š p komšiji š lji zăče: ‘Veseljčavă ku minje! Angăsăt p vuaja karje sa purdut!’ ⁷ Istina je k p čerj isto s fiye maj mult radost d unu grešnik karje s okrinjaštje dăla grešală njego d nuavăzăč š nuavă (99) lumje karje je pravedni š već sa okrinut la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbă d banj karje sa purdut

⁸ Atunča Isusu azăs: “Također, akă njeka mujarje arje zjače (10) kovanic d arđint* š una pjardje, če osă fakă? Dal nu prindje lampa, s mătără kasa š s ukatje binje? ⁹ Sigurno! Š kând ugăsaštje, kjamă p prijateljicilje š p komšinicilje š zăče: ‘Veseljčavă ku minje! Angăsăt banji karje apurdut!’ ¹⁰ Istina je, isto aša, Dimizov š anđelurlje aluj s radujaštje d unu grešnik karje s okrinjaštje la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbă d bijat karje sa purdut

¹¹ Atunča Isusu arubit asta vorbă: “Afost unu om karje avut doj (2) fičorj. ¹² Fičoru alu tănăr azăs alu tatusov: ‘Tato, vrjauv talu alu mjov d imanja ata akuma majdată če osă morj.’ Aša tata apodjelit imanja, a alu maj tănăr fičor adat talu aluj.

¹³ Kând atrikut duavă trje zălje fičoru alu tănăr avindut tot, apljikat dăn kasă, š apljikat dăpartje ân alta državă š ânklo atrijit frzdă minc š rasipja tuatje banji p jel. ¹⁴ Kând apotrošăt tuatje banji aluj, ân pământula karje irja afost marje fuamje š na vut če s mălănče. ¹⁵ Aša apljikat š sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku alu pământula p karje atrimjes ân pijană s păzaskă porči.† ¹⁶ Jel afost atăta flămând k avrut čak s mălănče mănkarja ku karje s rănjaštje porči, ali nimilja nu ja dat.

¹⁷ Kând fičoru alu tănăr napokon ashvatit ča fukut, agândit: Toc radniči karje lukrjază d tatimjov arje mănkarje maj mult njego čije dosta d mănkat, a jo aiča mor d fuamje! ¹⁸ Măduk da iča, pljek la tatimjov š osă ji zăč: ‘Tato, amprogrešăt pântruv Dimizov š pântruv tinje. ¹⁹ Nu sânt vișe vrjedan s mikjem bijatu alu tov. Mărog d tinje, primjaštima s lukrjez la tinje ka radniku alu tov.’

²⁰ Apljikat d lokula š sa dus la tatusov. Kând još irja d partje, tatusov la vizut sa žalostit, adat fuga la jel, la zagrlit š la surutat. ²¹ Azăs bijatu: ‘Tato, amprogrešăt pântruv Dimizov š pântruv tinje! Nu sânt vișe vrjedan s mikjem bijatu alu tov.’

²² Ali tata azăs alu argacă aluj: ‘Majdată dučec aljina,‡ aja karje maj mândră, § l brkăcălej! Punjec aluj injelu p mănă š sandaljilje p pičuare! ²³ Š dučec maj bun mjel. Tăjecălăj s priredim gozbă š s nji veselim. ²⁴ Daja če âsta bijatu alu mjov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!’ Š ančiput s s veseljaskă.

²⁵ D vrijamaja fičoru maj bătărn alukrizat ân polje. Kând sa tors dăn polje š avinjit aupruapje la kasă, auzăt k nontru kântă š žuakă. ²⁶ Akimat la jel p unu d argat s ântrjabje če s dogodjaštje aja. ²⁷ Argatu ja zăs: ‘C sa tors fratutov. Tatutov adat s tijem maj bun mjel s proslavjaskă če nuavă sa tors bijatu viuv š zdravăn.’

²⁸ Ali maj bătărn fičor sa nikăžăt š aodbit s untrje ân kasă. Aša tatusov aișăt afar s s ruadje mult d jel s utră ân kasă. ²⁹ A fičoru ja zăs: ‘Jakă, jo atăta aj c služăsk š nikad na odbit s fak aja če maj zăs, ali mije nikad nu madat čak š krapă d gozba amikă ku ortači alji mje. ³⁰ Ali kând sa tors âsta bijatu alu tov karje ku prostitutkilje arasipit imanja ata, a tu adat s taje maj bun mjel š apriridit gozba d jel!’

³¹ Tatusov ja zăs: ‘Fičoru alu mjov, tu jeșt stalno ku minje. Tot če am pripadnjaštje cije. ³² Ali trjebje s proslavim š s nji radujim daja če âsta fratutov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!’ ”

16

Isusu rubjaštje vorbă d upravitelju karje je nepošten

¹ Isusu arubit alu učeniculor asta vorbă: “Afost unu om karje irja bugat š avut om karje upravlja ku bugucija aluj. Una zuvă njeko azăs alu bogatașuluj kum upravitelju rasipjaštje imanja aluj. ² Bogatașu akimat la jel p omula karje upravljaštje ku imanja aluj š ja zăs: ‘Kum aputut aja s mi fač? Nu poc vișe s upravljeștj ku bugacija amja. Pripremjaštje papirulje ân karje skrij tuată imanja amja š činje če dugujaštje.’

* **15:8** zjače (10) kovanic d arđint – Ân grčki original: “zjače (10) drahmi”. Drahma irja kovanica d arđint karje vridja una dnevnica. † **15:15** D židovj porči irja nečisti pa na putut s mălănče karnja d pork (vjez ZakPon 14,8). Židovi na putut s zamisljaskă maj marje rușanje s ranjaskă p porči. ‡ **15:22** aljina – Asta afost lung ogrtač karje s duča pisti altje cualje ân važne dogadajurj.

³ Upravitelju p aja azās sāngur aluj: ‘Gospodaru osā m lasā. Kum akuma osā priživjesk? Nu sānt capān s surp, š m rušānj s prosāsk.’ ⁴ Štiuv če osā fak känd gospodaru m lāsa, osā fak aša k lumja osā m primjaskā ān kasā alor š s pobrinjaskā d minje.

⁵ Atunča akimat unu kāti unu p dužnikurlje alu gospodaruluj. P prvi antribat: ‘Kāt ješt datorj alu gospodaru alu mjov?’ ⁶ Dužniku ja zās: ‘Usutā (100) d bātojurj d ulje.’ Upravitelju ja zās: ‘Jakā računū p karje skrije k ajzās k osā platještj usutā (100). Šāz š majdatā skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p činžāč (50).’*

⁷ Atunča upravitelju p altu antribat: ‘Kāt ješt tu datorj?’ Dužniku ja zās: ‘Usutā (100) d košarje d gruv.’ Upravitelju ja zās: ‘Jakā računū p karje skrije k ajzās k osā platještj usutā (100). Šāz š majdatā skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p optžāč (80).’†

⁸ Känd gospodaru auzāt aja ča fukut nepošteni upravitelju, la pohvalit ča fost aša d snalazljivi. Istina je k lumja p pāmāntusta jaštje mult snalazljivi pānd s pripremjaštje d životu alor ān pāmāntusta. Jej jaštje maj mult snalazljivi dāla lumje karje trijaštje ān luminā pānd s pripremjaštje d životu alor p pāmānt karje vinje.‡ ⁹ Aša punjec binje urjajke: Koristic bugacija alu pāmāntusta s ažužac alu alcilor š steknic ortačj ān čerj. Atunča känd osā fic morc š lāsac bugacija alu pāmāntusta, osā primjaskā p voj ān vječna kasā. ¹⁰ Činje god je vjeran ān mič stvarurj, osā fije vjeran š ān maj marj stvarurj, a p altu osā vrja, ili alu unu osā fije vjeran, osā fije nepošten š ān maj marj stvarurj. ¹¹ Akā nu ištjec vjerni ān bugacija alu pāmāntusta, činje osā vu dja bugacije p čerj? ¹² Š akā vuavā nu puatje s povirjaskā aja če pripadnjaštje alu njeko altuluj, činje osā vu dja aja če vuavā osā pripadnjaštje? ¹³ Ničunu argat nu puatje s služaskā p doj (2) gospodarurj. P unu osā mrzaskā, a p altu osā vrja, ili alu unu osā fije vjeran, a p altu osā prezirjaskā. Nu putjec s služāč š alu Dimizov š alu bugacije.”

¹⁴ Farizeji, karje avrut banji, la tot asta apus urjajke š sa ljigat d Isusu. ¹⁵ Atunča Isusu lja zās: “Voj la intja alu lumjej fičec k ištjec pravedni, ali Dimizov kunaštje inimilje alji vuaštje. Aja če lumja smatrujaštje k je bun, aja Dimizov smatrujaštje k nu vridjaštje nimika.”

Zakonu š cara alu Dimizov (Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)

¹⁶ “Pānla vrijamjaja känd avinjit Ivan karje bātjazā, Dimizov arātat planu aluj pisti Zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje askris. Da tunča noj rubim Bunā vorbā d cara alu Dimizov š nagovorim tuatā lumje s untrje ān jel. ¹⁷ Tot čije skris ān Zakon osā s ispunjaskā. Maj ušurje osā nistanjaskā čerju š pāmāntu njego s nu s ispunjaskā š maj mikā slovā d Zakon. ¹⁸ Na primjer: Činje god s rastavjaštje d mujarje š s suarā dāpā alta fače preljub, š činje god s suarā dāpā mujarje karje irja rastavitā fače preljub.”

Isusu rubjaštje vorbā d bogataš s d sārak

¹⁹ Isusu arubit asta vorbā: “Afast unu bogataš karje s ānbrka ān skumpje cualje, š tuatā zuva amānkāt maj bunā mānkarje. ²⁰ A pānglā uša aluj azukut sāraku karje sa kimat Lazar, karje afost pljin d čirurj. ²¹ Lazar afost atāta flāmānd k avrut s mālānčje čak š puškāji karje kādja dāpā astal alu bogatašuluj. Još maj rov, vinja kānji š lindja čirurlje aluj. ²² Una zuvā amurit sāraku š andeli la dus pānla lok d čast pānglā Abraham. § Maj ānklo amurit š bogatašu š la āngrupat. ²³ Š bogatašu apljikat ānklo undje loku d kaznit.* Pānd s muča, sa ujtāt ān sus, š avizut d dāpartje p Lazar ku Abraham.

²⁴ Bogatašu astrigat: ‘Tato Abrahame, smilujaštje mitje š trimjatje p Lazar s umučaskā vrhu alu dajštiluj ān apā š s vije aiča s m ričaskā ljimba daja če mult patjesk ān fokusta!’

²⁵ A Abraham ja zās: ‘Bijatu alu mjov, dātje d gānd k tu ajdobodit bunje stvarurj pānd atrijit p pāmānt, a Lazar rov. Akuma jel aiča utješāt, a tu t mučeštj. ²⁶ Osim d aja, āntrā noj jaštje

* **16:6** Usutā (100) d bātojurj ... činžāč (50) – Asta je njeđe 3.000 d litjarje š njeđe 1.500 d litjarje. † **16:7** Usutā (100) d košarje ... optžāč (80) – Asta je njeđe 20.000 d kilje š njeđe 16.000 d kilje. ‡ **16:8** Istina je k lumja p pāmāntusta jaštje mult snalazljivi pānd s pripremjaštje d životu alor ān pāmāntusta. Jej jaštje maj mult snalazljivi dāla lumje karje trijaštje ān luminā pānd s pripremjaštje d životu alor p pāmānt karje vinje – Ān grčki original skrije: “k kupi d vrijamjasta maj mudri kātři naraštaju alor njego kupi d luminā.” “Kupi d vrijamjasta” rubjaštje d lumje karje nu krjadje. Maj mult je mudri d lumje karje krjadje (“kupi d luminā”) k pāzaštje p jej āntrā narodu alor. Lumja karje krjadje trjebje s ānvacā dāla jej k trjebje s s pripremjaskā d budućnost alor p čerj. Mulc inš aja fače akā mudro koristjaštje bugacija karje arje ān životu alor p pāmānt. § **16:22** pānla lok d čast pānglā Abraham – Ān grčki original skrije: “P tjeptu alu Abraham”. Grčka ljimbā koristjaštje izrazusta karje značaštje k Lazar s naslonaštje p tjeptu alu Abraham. Aja aratā k Lazar afost bliski ān zajedništvo ku Abraham, ku sāmānca amarje alu tot narodu alu Dimizov š la lok la marje čast. Lumja karje auzāt asta vorbā vjerovatno arazumit k je Lazar pānglā Abraham la marje gozbā p čerj, känd tot narodu osā slavjaskā vinjala alu cara alu Dimizov (vjez 13,28-29).

* **16:23** ānklo undje loku d kaznit – Ān grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku, “loku d kaznit, Had, Šeol”.

marje provalije. Ālja karje avrja da iča s trjakā la voj nu puatje s fakā aja, a nič d partja avuastřā karje avrja s vije la noj nu puatje s trjakā aiča.

²⁷⁻²⁸ Bogatašu ja zās p aja: "Tato Abrahamē, am činč (5) frac. Mārog d tinje, trimjatālāj atunča p Lazar ān kasa alu tatimjov s lji opominjaskā s nu vije jej ān lokusta undje trpjesk marje mukā."

²⁹ Ali azās Abraham alu bogatašuluj: "Nu vrjauv. Fracā alji tej arje p zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje d mult askris s lji opominjaskā. Trjebje alor s krjadā š s okrinjaskā dāla rov!"

³⁰ A bogatašu ja zās: "Nu vrja, tato Abrahamē! Ali akā lji vinja njeko dāla morc, osā okrinjaštje dāla rov."

³¹ Ali Abraham azās alu bogatašuluj: "Akā nu krjadje alu Mojsije š alu prorokurj, nusa s uvirjaskā čak š akā njeko s skualā dāla morc."

17

Isusu ānvačā p učenikurlje aluj s nu navadjaskā p alcā s grešaskā š s oprostjaskā alu alcilor karje grešaštje pāntruv jej

(Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

¹ Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: "Lumja sigurno osā fakā stvarurj d karje p alcā navadjāštje p grešalā. Ali grjev alu toc karje natirjaštje p njeko altu s grešaskā. ² Alu omula arfi majbinje njeko s la runče ān apā ku marje buluvan* pānglā gāt, njego s navadjaskā p grešalā p una dāla maj mik om. ³ Pa pāžācāvā če fičec. Akā grešaštje još unu dāla učeniku alu mjov, zi k aja ča fukut k nuje binje š jartāj akā s okrinja dāla grešalā aluj. ⁴ Čak š akā d šaptje (7) vorj p zuvā grešaštje pāntruv tinje š šaptje (7) vorj s āntuarče š priznajaštje aja ča fukut k nuje binje, jartāj!"

Isusu ānvačā p učenikurlje aluj d snagā alu vjerej š jej trjebje s ji služaskā ponizno

⁵ Atunča apostoli azās alu Domnuluj Isusuluj: "Ažutānje s kridjem maj mult!"

⁶ A Domnu Isusu lja zās: "Akā avjec vjerā atāta pucān kašā sāmānca alu goruščicā, aputja s zāčec alu dudusta: 'Skuatitje ku korijenu d pāmānt š posadjaštite ān apā', š apunja urjajke la voj.

⁷ Zāčem k njeko dāla voj arje argat karje lukrjazā ān polje ili s brinjaštje d voj. Kānd argatu s āntuarče d polje, dali gospodaru iziča: 'Vinā akuma, šaz š mālānkā'? Nu ji zāčel! ⁸ Umjesto aja, osā zākā gospodaru aša: 'Priredjaštje vičera! Dāzbrakitje š poslužaštje p minje ku mānkarja š ku bjarja! A kānd jo završa, poc tu s mālānč š s bjaj.' ⁹ Dali gospodaru dugujaštje alu argatulu s ji zahvaljaskā daja ča fukut aja če irja azapovjedit aluj? Nu! ¹⁰ Aša š voj, kānd fičec aja tot če vuavā Dimizov azapovjedit, zāčec: 'Noj ištjem samo argac š nu zaslužām pohvalje k samo fičem dužnost alu nostru.'"

Isusu likujaštje p zjače (10) lumje karje arje bualā p pjalje

¹¹ Pānd Isusu još uvijek pljika kātri Jeruzalem š putuja pānglā granicā alu regije Samarije š alu regije Galileje, ¹² avinjit pānla njeki sat. Pānd untra ān sat, la vizut zjače (10) lumje karje avja gubā, zarazna bualā p pjalje.† Jej astat majdāpartje ¹³ š ančiput s stridje dān tot glasu: "Isusulje, gospodarulje, smilujaštite p noj!"

¹⁴ Kānd Isusu lja vizut, lja zās: "Fuđic š pokazācāvā la popje s puatje jej s vu pregledjaskā!"‡ Pānd apljikat kātri popje, sa likujit d gubā.

¹⁵ Kānd unu d jej avizut k je likujit, sa tors š aslavit p Dimizov p tot glasu. ¹⁶ Akāzut la intja alu Isusuluj ku fālči kātri pāmānt š ja zahvaljit. Afost omula d Samarija.§

¹⁷ P aja Isusu antribat p ālja karje afost ku jel: "Dali Dimizov na likujit p zjače (10) lumje? Undje ālja alanc nuavā (9)? ¹⁸ Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov jedini karje sa tors mije š azahvaljit alu Dimizov?" ¹⁹ A alu omula atunča Isusu azās: "Skual š fuđ. Tu taj likujit daja čaj krizut."

Isusu zāče alu učenikurlje aluj k cara alu Dimizov osā vije kānd jej nu očekuja

(Mt 24,23-51)

²⁰ Ān una zuvā farizeji antribat p Isusu: "Kānd vinje cara alu Dimizov?"

* **17:2** marje buluvan - Ān grčki original skrije: "mlinski buluvan", karje afost d sus dāla doj (2) marje ravne buluvanjanj karje māčinja gruvu ān pjelm. Buluvan d sus afost obično okrugli ku rupā ān mižlok ān karje s turna gruvu. † **17:12** gubā, zarazna bualā p pjalje - Vjez fusnota ān 4,27. ‡ **17:14** Zapovjedu alu Isusuluj afost kašā obečala k osā s likujaskā, a aja ča skultat, apokazāt k akrizut alu Isusuluj. Popilje lji prigljidja s potvridjaskā k jej više narje gubā, pa lja zapovjedit s fakā aja če zakonu alu Mojsije ačirut (Lev 14,1-32; Lk 5,12-14). § **17:16** Samarija - Židovi mrza p lumja d Samarija. D maj mult informacije, vjez "Samarija" ān rječnik.

Isusu lja zäs: “Omu nu puatje s predvidjaskä känd vinja cara än znakurj karje promatrasjtje. ²¹Lumja nusä puatä s zäkä: ‘Jakäläj aiča je!’, ili: ‘Jatäläj änklo je!’ Jakä cara alu Dimizov akuma änrä voj.”

²² Atunča alu učenikurlje aluj azäs: “Vinje vřijamja känd s fic žaljnič s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk,* ali nusä putjec. ²³ A lumja s vu zäkä: ‘Jatäläj änklo je’, š: ‘Jakäläj aiča je!’, ali nu dăc fuga dăpä jej s m kătăc. ²⁴ K kum š toc vjadje munja känd s pojavjasjtje aša s fiје än zuvaja känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk. ²⁵ Ali majdatä trjebje mult s trpjesk š lumja än asta vřijamje trjebje s m odbacaskä.”

²⁶ Š isto aša, kum afost än zuvilje känd Noa afost viuv š aša osä fiје än zuvilje majdatä känd jo, Bijatu alu Omuluj, osä m pojavjesk: ²⁷ Kaša uvijek nastavja s mälänče š s bja, s s änsuarje š s miriđe, tot pänlă zuvă känd Noa auntrat än marje brod.* A atunča avinjit potopu š p toc lja uništīt karje na fost än marje brod.

²⁸ Š isto aša kum afost än zuvilje känd Lot afost viuv:† lumja än asta regija kaša uvijek nastavja s mälänče š s bja, s kumprije š s vindă, s obradjaskä pämäntu š s gradjaskä. ²⁹ Ali än zuvaja känd Lot aišăt dăn trg Sodoma än karje atrijit, atunča dăn čerj foku ku buluvanji karje ardje akăzut ka pluaja p jej š aumurăt p tuatä lumja än aja regija. ³⁰ Isto aša osä fiје š än zuvă känd osä m pojavjesk jo, Bijatu alu Omuluj. ³¹ Činje god än zuvaja p krovu alu kasăj,† a stvarulje alor je än nontru, s nu s dja än zos än kasă la stvarurj aluj! Činje god s găsasjtje än pijană, s nu s äntuarkă änrăt s ja stvarulje aluj! ³² Dăcăvă d gänd če sa dogodit känd mujarja alu Lot sa ujtat änrăt än Sodoma š apoginjit!‡§ ³³ Činje god pokušasjtje s päzaskă životu aluj, osä l pjargă, a činje god spreman s lasă životu aluj, osä l päzaskă. ³⁴ Istina je, än nuaptja känd osä m pojavjesk, doj (2) lumje karje s skulkă än isti pat, p unu osä ja, a p altu osä l lasă. ³⁵ Dăla duavă (2) mujerj karje zajedno än mlin mačină, p una osä ja, a p alta osä l lasă.

³⁶⁻³⁷ ŠUčenikurlje aluj l änrjabă: “Domnulje, undje asta osä fiје?”

Isusu lji zăče: “Undje zăče lumja muartă, änklo s sakupjasjtje lešinari.*†‡

18

Vorba d udovică karje irja uporna än molitvă

¹ Isusu rubja alu učenikurlje aluj asta vorbă s lji änvacă kum trjebje uvijek s s ruagă š nikad s nu odustanjaskä: ² “Irja än njeki trg unu sudac. Nič k irja aluj frikă d Dimizov nič ka marit d lumje. ³ A än trgula irja š njeka udovică karje stalno vinja la jel š s ruga d jel: ‘Adăm pravdă pänturj dušmanu alu mjov!’ ⁴ Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agăndit: ‘Š akă numi frikă d Dimizov š nu marjesk d lumje, ⁵ osä dauv pravdă alu asta udovică daja če m stalno zmitjasjtje, s nu vije stalno s m dosadjaskă!’ ”

⁶ Zăče Domnu Isusu: “Ăsta sudac irja nepravedan, ali obratic pažnja p aja če jel ipak aodlučit! ⁷ Dali nusă dja Dimizov pravdă alu lumja aluj karje akuljes š karje zuva š nuaptja plände la jel? Dali Dimizov osă odgodjaskă s lja žută? ⁸ Istina je, änpřipă Dimizov osă lji dja pravdă. Ali känd jo, Bijatu alu Omuluj, mătork p pämänt, dal osă găsăsk p lumje karje aša krjadje än Dimizov?”

Vorba d farizej š d poreznik

⁹ Isusu rubja asta vorbă alu lumjej karje s uzdja än jej k je pravedni, š gändja k je maj bunj d alcă: ¹⁰ “Doj (2) lumje avinjit än Hram s s ruadje. Unu afost farizej karje lumja l poštuja, a altu om irja carinik karje lumja l mrăza. ¹¹ Farizeju astat š sa rugat d jel: ‘Dimizovulje, fala cije če nu sănt kaša alcă lumje: lopovj, äštja karje nuje pravedni kătri lumje, preljubnikurj ili kaša carinikusta. ¹² Dadavorj än duminikă pustjesk š d tot če stiknjesk zdauv cije unu tal.*

¹³ A cariniku astat maj d partje š nu sa osudit s s ujtje än čerj. Jel tuguja š s bătja än tjept š rubja: ‘Dimizovulje, smilujasjtje mije karje sănt om rov!’ ¹⁴ Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala alu poreznikuluj š da tunča Dimizov la smatrit k je bun om. Ali

* **17:22** s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk – Än grčki original skrije: “s vidjec š una zuvă p Bijatu alu Omuluj”. † **17:27** Post 7,6-24 ‡ **17:28** Post 19,1-29 † **17:31** Lumja än dobaja često s odmurja š s druža p krov karje je ravan, a posebno nuaptja känd irja maj ričală. ‡ **17:32** Ja sa ujtat änrăt kătri Sodomă š Dimizov akaznito una ku lumja d Sodomă. ‡ **17:32** Post 19,16 § **17:36-37** Njeki grčki rukopisurj arje ästa odlomaku kaša än 36. stih “Doj (2) inš osä fiје än polje, p unu osä ja, a p altu osä l lasă.” * **17:36-37** lešinari je marj puji karje mälänkă karnja d životinj karje amurit. Puatje s vjadă kum kružasjtje p čerj undje god jasjtje muartje životinje. † **17:36-37** Känd lumja vjadje p lešinari kum s s strände, štije k änklo tjela muartă. Isto aša, känd s dogudja äštja stvarurj, toc osä štije k avinjit kraju.

† **17:36-37** Job 39,30 * **18:12** unu tal – Än grčki original skrije: “desetina” (vjez Lev 27,30-32).

p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje bun om. K činje p jel sāngur adrikā, Dimizov osā l ponizaskā, a činje p jel sāngur ponizastje, Dimizov osā l adrikā.”

*Isusu blagoslovjaštje p kupi
(Mt 19,13-15; Mk 10,13-16)*

¹⁵ Jej duča alu Isusuluj š maj mič kupi s puje māna p jej š sa rugat s lji blagoslovjaskā Dimizov. Kānd učenikurlje aja opazāt, jej lja zabranit s adukā kupi. ¹⁶ Ali Isusu avrut s vije kupi š zāče: “Lāsāc kupi s vije la minje š nu lji putiric k cara alu Dimizovuluj pripadnjaštje alu ālja karje kašā kupištja! ¹⁷ Istina je zāk vuavā, akā njeko vrja s primjaskā cara alu Dimizovuluj jel mora s postanjaskā kašā kupilu. Inače nikad nusā untrje ān jel!”†

*Grjev alu bogatašuluj s utrje ān cara alu Dimizovuluj
(Mt 19,16-30; Mk 10,17-31)*

¹⁸ Njekī poglavar āntrijabā p Isusu: “Učiteljulje alu bun, če mora s fakā s primjesk vječni život ku Dimizov?”

¹⁹ Isusu l āntrijabā: “Dāče m kjem k sānt bun?‡ Bun je samo Dimizov. ²⁰ Zakonu alu Mojsije štī: ‘Nu fiča preljub’, ‘Nu umura’, ‘Nu fura’, ‘Nu optužuja ku minčunurlje’, š ‘Poštujastje p tatutov š p mumuta!’”*

²¹ Omu azās: “Poštujesk tuatje aštja zapovjedi alu Mojsije još kānd irjam tānār.”

²² Isusu zāče alu omuluj: “Još nješto c faljaštje. Fud š vindje tot če aj, a banji podiljaštje alu lumje karje sārač š osā aj blago p čerj. A atunča vinā š pratjaštima!” ²³ Āla om irja mult bogat š mult sa žalostit kānd auzāt aja če ja zās Isusu.

²⁴ Kānd Isusu la vizut kāt je žalostit, jel azās: “Kum je grjev alu bogatašilor s untrā ān cara alu Dimizov! ²⁵ Maj ušurje arfi alu devāj s s provučaskā p rupā alu akuluj njego alu bogatašuluj s untrā ān cara alu Dimizov!”

²⁶ Ālja karje aja auzāt antribat: “Pa činje atunča puatje s spasaskā?”§

²⁷ Isusu lja zās: “Aja če lumje nu puatje s fakā, Dimizov puatje.”

²⁸ Petar zāče: “Jakā, noj tot alu nostru alāsāt š t sljedim.”

²⁹ A Isusu lja zās: “Istina je zāk vuavā, tot āla karje alāsāt kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracā, ili p roditelj, ili p kupi d cara alu Dimizov ³⁰ već akuma p āsta pāmānt osā primjaskā maj mult njego ča lāsāt, a p āla pāmānt karje vinje osā primjaskā vječni život.”

*Isusu jar rubjaštje d muartja aluj š d uskrisnjalā
(Mt 20,17-19; Mk 10,32-34)*

³¹ Isusu astrāns p duavāsprjače (12) apostolurj š lja zās: “Jakā untrām ān trg Jeruzalem. Ānklo osā s ispunjaskā tot če prorokurlje askris ān Svāntā pismā d minje, d Bijatu alu Omuluj. ³² Osā m predajaskā alu lumje karje narje frikā d Dimizov,* osā sprdujaskā d minje, osā m zlostavljaskā š osā škupje p minje. ³³ Š jej osā m batā ku biču s osā m umuarā, ali d trje (3) zālje jo osā m skualā dāla morc.”

³⁴ Āl učenikurlje na štijut d čaja Isusu rubjaštje. Na aputut s razumjaskā k aštja stvarurj osā ispunjaskā vorbilje alu prorokuluj. Daja jej na putut s shvatjaskā če Isusu alor azās.

*Isusu āntuarče vidu alu omuluj karje nu vidja
(Mt 20,29-34; Mk 10,46-52)*

³⁵ Kānd Isusu avinjit la uprapje d trg Jerihon, pānglā drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa. ³⁶ Kānd vorbu auzāt p mulc lumje karje vinja kātri jel, āntriba činje aja. ³⁷ Jej ja zās: “Jakā vinje Isusu dān Nazaret.” ³⁸ Jel p aja astrigat: “Isusulje, Bijatu alu David,† smilujaštite mije!” ³⁹ Lumja karje afost la intje ja zās s takā, ali jel samo još maj tarje strigā: “Bijatu alu David, smilujaštite mije!”

⁴⁰ Kānd Isusu auzāt, atast š zapovjedit alu lumje s dukā omu la jel. Kānd vorbu avinjit maj uprapje, Isusu la tribat: ⁴¹ “Če vrjaj s fak d tinje?” Omu karje je vorb ja zās: “Vrjauv s m torč vidu, Domnule!”

† **18:17** Dimizov katā dāla lumje s prihvatjaskā vlastu aluj p jej ku pouzdjala š ku ponizala. Ku altje vorbje: “Činje god vrja s utrje ān cara alu Dimizovuluj mora s l primjaskā ku pouzdjala š ku ponizala kašā kupilu.” ‡ **18:19** bun - Isusu postavljastje pitanje s vjadā dali omu binje razumjaštje k Isusu je Dimizov. Š akā omu p Isusu prihvatjaštje k je Dimizov, jel atunča prihvatjaštje pozivu alu Isusuluj š vindā tot če arje š s l sljedjaskā. * **18:20** Iš 20,12-16; ZakPon 5,16-20 § **18:26** Ān vřijamjaja mulc Židovj gāndja akā je omu bugat, aja značaštje k je Dimizov zadovoljan ku jel d aja čije āla om posebno bun. Pa kānd aštja lumje auzāt p Isusu kum zāče k je alu om bugat nemoguče s utrje ān cara alu Dimizov, agāndit k aja značaštje k nimilja nu puatje s s nadjaskā s utrje ān vara alu Dimizov. * **18:32** alu lumje karje narje frikā d Dimizov - Ān grčki original skrije: “Lumja karje nuje Židovj”. Njekad asta s koristjaštje d lumja rovā karje na vut frikā d Dimizov. Aiča Isusu rubja d Rimljanulor. † **18:38** Isusu irja Bijatu alu David. David afost maj preči caru ān Izrael. Ān vřijamjaja lumja koristja “Bijatu alu David” kānd rubja d Mesija.

⁴² A Isusu ja zās: “Vjez! Tu ta likujit daja ča krizut.”

⁴³ Omu karje nu vidja daturdatā avizut š apljikat p drum dāpā Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja zahvaljit alu Dimizovuluj.

19

Isusu š Zakej

¹ Isusu auntrat ān Jerihon. Pānd jel atrikut p trgula, ² afost ānklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni porezniku ān aja regija d Rim š mult bogat om. ³ Apokušāt s vjadā p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja s l vjadā pisti multā lumje. ⁴ Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvā pānglā karje atribja Isusu s trjače s puatā p ja s l vjadā.

⁵ Kānd Isusu ažuons pānla smokvā, sa ujtāt ān sus š ja zās aluj: “Zakeju, majdatā dātje ān zos! Astāz mora s viuv la tinje ān gostjamje.”

⁶ Zakej majdatā sa dat ān zos š la primit p Isusu ān gostjamje, tot bukurat. ⁷ Ali tuatā lumja karje avizut aja ančiput s čakaljaskā: “Nu trjebje s pljače ān gostjamje la omu rov!”*

⁸ A maj ānklo Zakej saskulat š zāče alu Domnuluj Isusuluj: “Jakā pola d imanja amja dau alu lumnej karje je sārakā, a p tot āla p karje la šālat s ji tork d patru (4) vorj kāta amlat dāla jel.”

⁹ Isusu azās p aja: “Astāz ān kasasta avinjit spasjala[†] k š omusta je prava sāmānca alu Abraham![‡] ¹⁰ Jo, Bijatu alu Omuluj, amvinjit s kat š s spasāsk p lumja karje je purdutā.”§

Caru š argacā aluj

(Mt 25,14-30)

¹¹ Pānd lumje apus urjajke la Isusu, daja če irja la upruapje d Jeruzalem š jej agāndit k s cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje,* Isusu lja spus asta vorbā: ¹² “Njeki om dān familijje bunā sa sprimit s putjaskā p dāpartje pāmānt. Jel atribut s pljače ānklo s dobidjaskā vlastu dāla caru marje. Atunča s āntuarče ān pāmāntu aluj s puatā s vladjaskā ka caru.[†] ¹³ Majdatā njego ča pljikat akimat p zjače (10) argac aluj, adat alu tot usutā (100) kovanic d arđint[‡] š lja zās: ‘Trgujic pānā god jo nu vinja.’ ¹⁴ Ali lumja d pāmāntula aluj l mrza s atrimjes la caru alu marje p poslanikurlje s zākā: ‘Nu vrjem jel s carujaskā p noj.’

¹⁵ Ali jel adobidit vlastu s fije car. Š kānd sa tors akasā, azapovidit s kjamje p argacā alu karje jel adat banji. Avrut s štije kāt tot āla zaradit d jel. ¹⁶ Prvi argat avinjit š zāče: ‘Gospodarulje amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradā d zjače (10) vorj maj mult.’ ¹⁷ Zāče caru: ‘Bun lukru! Bun ješt argat. Daja ča fost vjeran ān maj mikā, c dau s vladješt p zjače (10) trgurj.’

¹⁸ Altu argat avinjit š zāče: ‘Gospodarulje, amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradā d još činč (5) vorj maj mult.’ ¹⁹ Š p aja caru zāče: ‘Tu osā vladjaštje p činč (5) trgurj.’

²⁰ Ali aldā trje (3) argat avinjit frzdā zaradā š ji zāče: ‘Gospodarulje, jakāc arđintu. Lam cānut skuns ān maramicā. ²¹ Ma fost frikā d tinje daja če ješt strog om. Jaj tuatā zaradā dāla āla če alcā uložāt d tinje š cāj tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d tinje.’§

* **19:7** Ān āsta pāmānt poreznikurlje irja Židovj karje lukriza d vlada alu rimuluj. Njeki poreznikurj alat maj mult porez njego ča tribut, a viška d porez cānja d jej. D aja lumja lji mrza š lji smatrja k je izdajice d vjera š d narod alor. [†] **19:9** ān kasasta avinjit spasjala – Ku altje vorbje: “Dimizov aspasāt p lumja karje trijaštje ān kasasta” [‡] **19:9** omusta je prava sāmānca alu Abraham – Zakej irja Židov š daja irja potomaku alu Abraham. Ali Isusu aiča avrut s zākā k Zakej irja bun Židov kašā Abraham. Abraham irja predak amarje alu Židovilor, karje afost konuskut p vjera aluj ān Dimizov š daja če trija kum azās Dimizov. **§ 19:10** lumja karje je purdutā – Asta značaštje lumja karje nu kridja ān Dimizov š na vurut s puje urjajke alu vorbilje aluj. Aša lumje maj mult lji opisjaštje kašā ālja karje odlutit š više nuje p bun drum. Tot āla karje narje odnos ku Dimizov ku vjera ān Isusu Kristu purdut je (Iv 14,6). * **19:11** cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje – Židovi kridja k Mesija una zuvā osā vije š osā fakā cara alu Dimizov p pāmāntusta kum jel aputja s vladjaskā p pāmāntusta d trg Jeruzalem. Multā lumje agāndit k Isusu kašā Mesija akuma pljakā ān Jeruzalem s fakā upravo aja. [†] **19:12** Ān vrijamaja afost doj trje Židovj d različitā familijje karje je bogatā karje pljika ān Rim s katā pravo s vladjaskā narodu aluj ān pāmāntu aluj. Caru alu Rimuluj lja dat pravo, ali atribut s rāmāje vjerni š snaga alor afost ograničtje. Daja situacije karje Isusu opisjaštje ān asta vorbā binje irja konuskutā alu Židovilor. [‡] **19:13** usutā (100) kovanic d arđint – Ān grčki original skrije: “mina” (š ān āštja stihurj: 16, 18, 20, 24, 25). Una minā ān vrijamaja afost isto če omu aputut s zaradjaskā akā lukrjazā usutā (100) d zālje. **§ 19:21** Jaj tuatā zaradā dāla āla če alcā uložāt d tinje š cāj tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d tinje – Ān grčki original skrije: “Jaj aja če naj ulužāt š pokupješt aja če na sadit.” Asta je poslovičā karje opisjaštje p omu karje irja lakum š nu podiljaštje dobit aluj d ulaganja š d lukru aluj ku ālja karje lukrjazā d jej. Ān vorbasta āsta argat ja fost frikā d načinula p karje s ujta p car. Vjerovatno gāndja k akā pjardje banji, mora sāntuarkā banji alu carula, a akā zaradjaštje maj mult banj, caru osā l zadržaskā d jel. Daja če, na fukut nimika.

²² Caru ja zäs: 'Argatulje alu rov! C sudjesk p aja ča zäs tu. Tu zäch k sänt strog. Tu zäch jo jav tuatä zarada dälä äla če alcä auložät d minje š jo cäv tuatä bugacija dälä jej karje lukrizat d minje!'^{*} ²³ Däče atunča na pus banji alji mje p bankä?† Aša barem adobidja kamatje.' ²⁴ Atunča caru zäče alu lumje karje afost aiča upruapje: 'Läcäj dälä jel usutä (100) kovanic d arđint š dácäj alu äla karje zaradit zjače (10) vorj maj mult!'

²⁵ Jej azäs: 'Ali, gospodarulje, jel arje mij (1.000) kovanic d arđint!'

²⁶ Caru azäs, 'Istina je tot äla karje koristjašnje binilje aja ča dobidit, osä s ja š aja če arje. ²⁷ Ali älja dušmani alji mjej, karje na vurut s lji fiuv caru, dučecälje aiča š lji umuräc la intja amja.' "

Isusu unträ än Jeruzalem ka caru

(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Iv 12,12-19)

²⁸ Däpä aja če Isusu azäs, nastavit s pljače la intja alor kätri Jeruzalem. ²⁹ Känd avinjit la upruapje d saturj Betfaga š Betanija maj upruapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj (2) učenikurj. ³⁰ Lja zäs: "Fuđic än satula la intja avuasträ.‡ Š čim unträc, osä vidjec p magaracu alu tänär karje je ljigat karje nimilja nu la jahit.§ Dizljigäcäläj š dučecäläj aiča. ³¹ Akä äntrijabä njeko p voj: 'Däče dizljigäc p magaracu alu tänär?' Zäčec samo: 'Trjebje alu Domnuluj.' "

³² Jej apljikat š angäsät toto kum lja zäs Isusu. ³³ Pänd jej adizljigat, lumja alu činje magaracu lja tribat: "Däče dizljigäc p magaracu alu tänär?"

³⁴ Jej lja zäs: "Alu Domnuluj äntrijabje." ³⁵ Jej adus p magaracu alu tänär la Isusu š prebacät pisti jel ogrtači alor š apus p Isusu p magarac s šagä.

³⁶ Pänd Isusu pljika mulc lumje raširit alor ogrtäčurlje p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskä častu. ³⁷ Känd Isusu sa približät undje drumu s slubadje däpä djal Maslina, učenikurj š mulcä lumje karje kridja än Isusu ančiput p tot glasu s s radujaskä š s slavjaskä p Dimizov d tuatä čuda karje avizut če Isusu majdatä afukut. ³⁸ Jej rubja:

"Blagoslovit p caru

p karje Domnu atrimjes!

Hvaljic p Dimizov karje dä miru!

Slava alu Dimizov karje vladjašnje p čerj!"*[†]

³⁹ Än neki farizeji karje irja änklo azäs: "Učiteljulje, zapovidjašnje alu učenikurje alji tej s takä!"

⁴⁰ Isusu zäče: "Akä jej osä takä, istina je, š buluvanji p tot glasu osä s radujaskä!"

Isusu pländje p Jeruzalem

⁴¹ Känd Isusu avinjit la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu, pländja däpä lumjaja än trgula ⁴² š azäs: "Känd barem samo s šitjec če vuavä osä adukä miru!† Ali akuma je vuavä skuns. ⁴³ K vinje vrijamja känd dušmani alji voštri s gradjaskä kulje pänglä zidu alu trguluj s vu napadjaskä d tuatje pärcä, vuastja alor osä vu okuljaskä š nu putjec s fuđic. ⁴⁴ Nusä s lasä än trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan. Jej osä uništjaskä tot trgu alu vostru š tot čije än jel voj daja če na prepoznajit asta vrijamje känd Dimizov p voj avinjit s vu spasaskä."[‡]

Isusu putirjašnje p lumja karje vindje än Hram

(Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Iv 2,13-22)

* **19:22** jo cäv tuatä bugacija dälä jej karje lukrizat d minje - Än grčki original skrije: "javu aja če nam užužät š pokupjesk aja če na sadit." † **19:23** bankä - Än grčki original rubjašnje d om karje alu alcilor posudjašnje banj. Än aja dobä na vut bankje, ali lumjaja lukriza kašä bankilje. ‡ **19:30** satula la intja avuasträ - Vjerovatno Betfaga. § **19:30** karje nimilja nu la jahit - Židovi smatruja k životinilje karje nikad na fost zajašnje ili koristitje d lukru majbinje d služalä alu Dimizov ili caru alu lor (na primjer, vidjec Br 19,2; ZakPon 21,3; 1. Sam 6,7). * **19:38** Hvaljic p Dimizov karje dä miru! Slava alu Dimizov karje vladjašnje p čerj - Än grčki original skrije: "Miru p čerj š slava p visina!" † **19:38** Ps 118,25-26; Ps 148,1 ‡ **19:42** Isusu aratä tuga, daja narodu d Jeruzalem maj änklo osä l odbacaskä kašä caru karje Dimizov akuljes š daja jej osä najbje mir ku Dimizov, već sudu. ‡ **19:44** Aštja stihurj (43-44) opisjašnje p opsada, undje vuastje okružjašnje trgu karje arje zidurj pänglä jel. A fače kulje kum aputja s piznjaskä pisti zidurj š kulje kum aputja s s urče pisti zidurj. Känd vuastja opkuljašnje trgu, lumja nu puatje s jašä d jel š nimilja nu lji puatje s lja žutje. Isusu avizut k osä dogodjaskä än Jeruzalem än budućnosti, š sa dogodit. Än 70 d aj. maj änklo d Kristu, vuastja alu rimuluj okolit Jeruzalem š änklo amurät multä lumje.

⁴⁵ Känd auntrat än dvorištja alu Hramuluj, Isusu ančiput dän jel s putirjaskä p tuatä lumja karje änklo vindje. ⁴⁶ Isusu lja zäs: “Skris je än Sväntä pismä: ‘Alu mjov Hramu s fije loku d rugalä’,⁴⁵ a voj pretvorit än lok undje s strände lopovi!”⁴⁶

⁴⁷ Däpä aja Isusu tuatä zuva änväca än dvorištja alu Hramuluj. Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š alcä vođe alu Židovilor s ujta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskä p muartje. ⁴⁸ Ali jej nu ja putut nimika s ji fakä daja če tot narodu upija tuatä vorba karje Isusu rubja.

20

Vodilje alu Židovilor izazivjaštje p Isusu činje aluj ja dat vlast

(Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

¹ Än una zuvä känd Isusu änväca än dvorištja alu Hramuluj š rubja alu lumjej Bunä vorbä d Dimizov avinjit upruapje la jel glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š vodilje. ² Š jej la antribat: “Zi nuavä, dundjec pravo s fač aštja stvarurj? Činje ca dat vlast d asta?”

³ A Isusu lja zäs alor: “Š jo osä äntrijeb p voj. Zäčec mije ⁴ činje adat vlast alu Ivan karje bätjazä s rubjaskä š s fakä aja ča fukut, Dimizov ili lumja?”

⁵ Jej raspravlja änrä jej če s zäkä alu Isusuluj. Jej azäs: “Akä zäčem: ‘Dimizov’, osä nji äntriabä: ‘Däče atunča nu ja krizut?’ ⁶ A akä zäčem: ‘Lumja’, tuatä lumja osä arunče buluvanji š osä nji muarä daja če je uvjeric k je Ivan proroku.” ⁷ Atunča jej zäče alu Isusuluj k jej nu štije činje adat vlast alu Ivan.

⁸ A Isusu lja zäs: “Kum voj mije nu zäčec činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zäk vuavä činje mije adat vlast!”

Vorba d om karje aiznajmit vinogradu aluj alu lumje rovj

(Mt 21,33-46; Mk 12,1-12)

⁹ Atunča Isusu lji spunje asta vorbä alu lumjej: “Njeki om asadit vinograd š adat än zajam alu omuluj karje lukrjazä ku vinogradu. Atunča omula apljikat š na vinjit mult lunj. ¹⁰ Känd avinjit vrijamja d strugurj s lja dunä, atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s ja talu alud d berbä. Ali lumja karje lukrjazä än vinograd je la butut p argatu š la trimjes ändrät ku mänilje gualje. ¹¹ Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š la dat d rušunje š la trimjes ändrät ku mänilje gualje. ¹² Gazda alu vinograduluj atrimjes aldä trje (3) argat, ali jej p jel la ranit š la putirit.

¹³ Atunča gazda alu vinograduluj zäče: ‘Če s fakä? Osä trimjet p bijatu mjov karje jo vrjavu. Vjerovatno p jel osä l poštujskä.’

¹⁴ Ali känd lumja dän vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit š azäs: ‘Ästa osä nasljedjaskä imanja. L umuräm š atunča imanja osä fije nostru!’ ¹⁵ La putirit dän vinograd š la umurät.

Če gändic k osä fakä gazda alu vinograduluj känd osä audä ča fost? ¹⁶ Osä vije š osä umuarä p lumja dän vinograd, a vinogradu osä dja än najam ala alcilor.”

Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zäs: “Nikad nu fičem nješto aša rov!”

¹⁷ Atunča Isusu binje s ujtä p jej š zäče: “A če značäštje atunča aja čije skrisä än Sväntä pismä:

‘Buluvan karje graditelji arunkat
postanit glavni buluvan alu zgradej’?¹⁷”

¹⁸ Toc karje kadje p buluvanula osä spardje kašä gävanu d glinä, š akä kadje äla buluvanu p njeko osä fije mäčinat.”

¹⁹ Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje avrut odma s la puče p Isusu d aja k jej binje aštjut k Isusu rubjaštje aja vorbä d jej. Ali na fukut aja k lji irja frikä k lumja osä okrunjaskä päntrov jej.

Popurlje pokušaštje s äňšalä p Isusu s zäkä nješto če nuje binje

(Mt 22,15-22; Mk 12,13-17)

²⁰ Učitelji d zakon alu Mojsije š glavni popurlje la sljedit p Isusu š atrimjes däpä jel špijunurj karje sa fukut k je iskreni. Avrut s apuče p Isusu k azäs nješto rov kum s l predajaskä alu upravitelj alu rimuluj än asta regija kum aputja s kaznjaskä p Isusu. ²¹ Špijunurle azäs alu

Š 19:45 lumja karje änklo vindje – Aja s odnošaštje p Židovj karje vindja životinj š altje stvarurj karje lumja atribja s poštuji p Dimizov s ji prinsaskä žrtvä. Lumja vindje iskorištja p lumja š ji naplatja mult banji d stvaruštja. Majdäpartje, lumja karje vindä afar p dvorištja alu Hramuluj, karje irja jedini lok p karje alu lumjej karje nuje Židovj afost dopustic s utrje, a aja lji spriča s s ruadje š s poštujskä p Dimizov. ✱ 19:46 Iz 56,7 ✱ 19:46 Jr 7,11 ✱ 20:17 Ps 118,22

Isusuluj, "Učiteljulje, štijem k rubješt š ānvāc istinā š k nu ješt naklon alu unu om maj mult d altu, već ispravno ānvāc p lumja s trijaskā aša kum Dimizov vrja s sej trijaskā. ²² Spunje nuavā dali je dopustit s platim porezu alu caru alu Rimuluj ili nuje."^{*}

²³ Ali Isusu avizut k pokuša s l puče ān zamkā š lja zās: ²⁴ "Rātācām kovanica d arđint† ku karje s platjašte porezu. Alu činje je slikaja š alu činje lumje p ja?"

Jej aodgovorit: "Alu caruluj."

²⁵ Isusu lji zāča: "Atunča dāc alu caru čije alu caruluj, ali alu Dimizov dāc čije alu Dimizovuluj." ²⁶ Daja na putut p Isusu pānglā toc s l optužaskā k azās nješto će nuje binje, već atikut š sa mirat la vorbaja.

*Saduceji pokušašte s ānšalā p Isusu s zākā nješto će nuje binje
(Mt 22,23-33; Mk 12,18-27)*

²⁷ Atunča avinjit la Isusu njeiki saduceji.‡ Saduceji nu kridja k lumja s skualā dāla morc, daja jej azās alu Isusu: ²⁸ "Učiteljulje, Mojsije askris ān zakonu alu nostru k akā njeiki om amurit š alāsat dāpā jel mujarja ali na vut kupi, fratilje aluj mora s ānsuarje p mujarja alu fratusov kum ja aputja s fakā bijat. Āla bijat osā fije nasljedniku alu pāmāntuluj alu omula karje amurit š s adukā lumje aluj.Š[⊙] ²⁹ Udatā afost šaptje (7) frac. Prvi fratje sa ānsurat š amurit frzdā kupi. ³⁰ Atunča altu fratje sa ānsurat ku mujarja alu mujarja alu fratusov karje amurit, ali š jel amurit. ³¹ Isto aša aldā trje (3) fratje sa ānsurat š amurit. Š toc fracā karje arāmas sa ānsurat ku ja š toc d šaptje (7) frac amurit frzdā kupi. ³² Maj ānklo amurit š mujarja. ³³ Akā una zuvā toc morcā osā skualje, alu činje ja osā fije mujarja ān zuvaja kānd irja mārtatā dāpā toc šaptje (7) frac?"

³⁴ Isusu lja zās: "Lumja p pāmāntusta s suarā š s mārītā. ³⁵ Ali lumja karje s skualā dāla morc trijašte p pāmāntu alu nov. Š p ālja karje Dimizov smatrašte k je dostojni s trijaskā p pāmāntula, nusā ānsuarā nič s miritje. ³⁶ Osā fije kašā anđeli daja će nikad nusā muarā. Jej jašte kupi alu Dimizov daja će Dimizov lja tors dāla morc. ³⁷ Ali akuma, dal morcā osā skualje dāla muartje? Čak š Mojsije apokazāt k morcā osā skualje. Mojsije aja apokazāt ān odlomaku d grmu karje ardje undje Mojsije azās k Domnu jašte 'Dimizov alu Abraham š alu Izak š alu Jakov.'^{⊙*} A jej amurit mult aj majdatā Mojsije azās aja. ³⁸ A Dimizov nuje Dimizov alu ālja karje rāmānje morc, već Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p tuatā lumja smatrašte k jej vij."[†]

³⁹ Atunča azās njeiki učitelji d zakonu alu Mojsije: "Učiteljulje, binje ajzās!"[‡] ⁴⁰ Dāpā aja nu sa osudit s āntrijabā p Isusu aša pitanja.

*Mesija je bijatu alu David
(Mt 22,41-46; Mk 12,35-37)*

⁴¹ Atunča Isusu lja tribat p lumja: "Dāče učitelji zāče k je Kristu bijatu alu Caru David? ⁴² K David sāngur zāče ān knjigā alu Psalam undje askris:

'Domnu azās alu Domnuluj alu mjov:

Šāz p dirjaptā amja, s vladješt ku minje

⁴³ pānd nu puj p dušmanji alji tej kašā klupa dusu pičuarje alji tijalje."^{⊙*}

^{*} **20:22** Jej sa nadiť k Isusu osā zākā ili "da" ili "nu". Akā zāče "da", atunča židovi arfi nikāžāc p jel če lja rubit k mora s platjaskā porezu alu altā vlast. Akā zāče "nu", atunča vodiťje aputja s zākā alu Rimljanilor k Isusu ānvāc p lumja s prekršaskā zakonu alu rimuluj. † **20:24** kovanica d arđint - Ān grčki original skrije: "denari". Denar afost banji d arđint alu rimulor. Vridja kašā dnevnica d obični radnik. ‡ **20:27** saduceji - Saduceji afost važne grupā alu židovilor ān bātām pāmānt Palestina. D razlikā d farizeji, jej nu prihvatja usmena vāncalā, već samo čije skris ān knjige alu Mojsije. Također nu kridja ān uskrisnjalā (vjez "Saduceji" ān rječnik). § **20:28** kum ja aputja s fakā bijat. Āla bijat osā fije nasljedniku alu pāmāntuluj alu omula karje amurit š s adukā lumje aluj - Ān grčki original skrije: "adrikā porodu alu fratusov." ⊙ **20:28** ZakPon 25,5 ⊙ **20:37** Iš 3,6 * **20:37** Ān rječnik, vjez "Abraham", "Izak" š "Jakov". † **20:38** Abraham, Izak š Jakov amurit, ali na prestanti s postojaskā. Još afost vij š aštiptat zuva kānd Dimizov osā lji dja nuavā tjela karje trijašte frzdā muartje. ‡ **20:39** Večina učiteljurj d zakon alu Mojsije afost farizeji. D razlikā dāla saduceji karje nu kridja k Dimizov una zuvā osā uskrisnjaskā p morcā, farizeji ān aja akrizut pa sa složāt ku odgovoru alu Isusuluj.

⊙ **20:43** Ps 110,1

44 Jasno je k David p Mesija akimat 'Domnu alu mjov'. Kum atunča Mesija puatje s fije samo potomaku alu David?"[§]

Isusu upozorjašje p učenicurlje aluj s s pažaskā d učiteljurj d zakonu alu Mojsije
(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)

⁴⁵ Pänd narodu apus urjajke, Isusu azās alu učenicurlje aluj: ⁴⁶ "Pažāčāvā d učitelji d zakonu alu Mojsije! Jej vrja s umblje okolo ku aljinilje alji marj š lumja s lji pozdravjaskā ku marje poštujašja p ulic. Jej vrja s šagā p počasne lokurj ān sinagogje š la nutje. ⁴⁷ P prjevarā ja imanja alu udovicilor, a s ruagā mult s puatā lumja s lji vjadā. Jej osā fije kaznic maj rov d alcā lumje."

21

Udovica dā alu Dimizov tot če arje
(Mk 12,41-44)

¹ Isusu ān Hram avizut p bogataši kum ubacāt banji ān blagajnā alu hramuluj. ² Atunča avizut š p njeka udovicā kum arunkā samo duavā (2) maj mič kovanic. ³ Isusu azās alu učenicilor: "Punjec urjajke, k istina je, asta sārakā udovicā apus maj mult njego jej toc zajedno! ⁴ K toc jej adat ča vut viška, a ja, aša d sārakā, adat tot če arje."

Isusu rubjašje d uništjala alu Hramuluj š d altje rovurj karje osā vije
(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)

⁵ Känd njeki učenicurlje alu Isusuluj arubit kum je Hramu sagradit d maj mändru buluvan š ukrasāt ku maj mändri darurj karje lumja adat alu Dimizov, Isusu začē: ⁶ "Osā vije vřijamja känd nusā rāmije nič unu buluvan p buluvan d Hramusta če vu ujtac. Tot s fije duburāt."

⁷ Š daja jej la antribat: "Učiteljulje, känd tot aja osā dogodjašje? D karje znak osā najavljaskā d tot aja če vinje?"

⁸ Ja zās Isusu: "Pažāčāvā s nu vu ānšalje! Mulc osā vije š osā zākā: 'Jo sânt Mesija'* š osā zākā avinjit kraju! Nu lji kridjec. ⁹ Känd audjec d raturj š d pobunā, na vjec frikā. Tot aja mora s dogodjaskā, ali kraju alu pāmāntuluj nusā vije još." ¹⁰ Zače još: "Narodu osā zaratjaskā pāntruv narod š cara pāntruv carā. ¹¹ Osā fije marj potresurj. Osā fije fuamja š kuga p altje lokurj. Osā fije dogadajurj d karje lumja osā fije frikā š znakurj p čerj k vinje nješto rov.

¹² Ali majdatā d aja če s fije, osā vu apukā š osā vu maltetirjaskā. Osā vu dja ān sinagogā la sud š p voj osā trimjatā ān kisuarje. Osā vu dukā la intja alu carurj š la upraviteljurj daja če sljdic p minje. ¹³ Osā vu zadisaskā p voj s putjec s rubic svjedočala avuastrā d minje. ¹⁴ Nu vu brinic akuma če s začec d minje ān obranā ¹⁵ k jo osā vu dav vorbilje š mudrost karje ničunu alu voštri protivnikurj nusā puatā s odoljaskā nič s āntuarkā vorba. ¹⁶ Čak š roditelji, fracā, familija, š ortači osā vu predajaskā. Osā vu umuarj p njeko d voj. ¹⁷ Toc osā vu zamrzaskā daja če sljdic p minje. ¹⁸ Ali ničuna d āštja stvarurj vuavā stvarno nu puatje s vu naštitjaskā.† ¹⁹ Osā dobidic život akā mije rāminjec vjerni."

Isusu rubjašje d uništjala alu Jeruzalem
(Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)

²⁰ "Känd vidjec k vuastja opkoljašje Jeruzalemu, osā štijic k avinjit vřijamja d uništjala alu Jeruzalem. ²¹ Ālja karje sa trefit ān Judeja atunča s fugā ān djal. Činje je ān trg atunča s fugā dān jel, a ālja karje s gāšašje ān okolicā atunča s nu untrā ān trg. ²² K aja osā fije zālilje alu Dimizovuluj d kaznjālā ku karje osā ispunjaskā tot če skrije ān Svāntā pismā d asta vřijamje. ²³ Grjev alu trudnicilor š alu mujerj karje dā s sugā ān vřijamjaja daja če osā vije marje rovu ān pāmāntusta š marje gnjev osā kadā p narodusta. ²⁴ Vuastja osā umuarje

§ 20:44 Ān zavjetu alu Bātārn arje proročanstva d sāmānca alu caru David karje una zuvā osā spasaskā p narodu Izrael dāla dušmanji aluj š uspuastvjašje pravdā p pāmānt zauvjek (na primjer, vjez Iz 9,6-7; 11,1-5; 42,1-4; Jr 23,5-6). Maj ānko Židovi āla izbavitelj karje obeči akimat "Mesija" š "bijatu alu David". Pänd pāmāntu alor afost alu rimuluj, mulc inš Židovi agāndit k Mesija osā fije vladaru p pāmāntusta karje osā lji oslobodjaskā patjalā dāla abandi š dān jej jar osā stvorjaskā capān narod d karje afost ān vřijamje alu caru David š alu bijatu alu Salomon. Isusu ispravljāšje aja če jej pogrešno ashavtat d Mesija. Dokazašje k je Mesija njeko maj marje dāla David, maj marje dān bilo karje vladar p pāmāntusta. Aja lumja još na razumit.

* 21:8 Mulc osā vije š osā zākā: 'Jo sânt Mesija' - Ān grčki original skrije: "Mulc osā vije ān lumilje alu mjov š osā zākā: 'Jo sânt.'" Aja puatje s značaskā k jej tvrdjašje k je sāngurj Isusu ili k arje autoritetu alu Isusuluj. † 21:18 Ali ničuna d āštja stvarurj vuavā stvarno nu puatje s vu naštitjaskā - Ān grčki original skrije: "Ali nusā kadā nič fir dān kapu alu vostru". Isusu rubjašje d unu maj mik dio dān tjelā alu omuluj. P načinula naglašāšje k nu lji trjebje s lji brinjaskā sigurnost alor. Š akā njeko dāla jej osā muarje daja če sljedbenicurlje aluj, tjela alor sigurno osā uskrisnjaskā ān vječni život p altu pāmānt. Daja če sljedbenicurlje aluj čak š muartja nuje nješto d čaja trjebje s arje frikā.

p njeka lumja š p alci osä lja dukä kašä p ratne zarobljenikurlje äñ tot pämäntu. Nežidovi osä gazaskä p Jeruzalemu päñä god nu triča vřijamja alor.”

Isusu rubjaštje d äñtručala aluj p pämänt
(Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)

²⁵ “Osä pojavjaskä čudne znakurj p suarje, p lunä š p stjalje. A p pämänt osä fije marje zbnunjalä, ka valurlje alu apäj äñträ marje oluje. Päñtruv aja tot narodu osä fije mult zabrinic š ispunic ku frikä. ²⁶ Čak š stjaljilje p čerj osä skutirje. Lumja osä muarje d frikä š d marje užas karje osä vije p pämänt. ²⁷ Atunča tuatä lumja osä vjadä p minje, Bijatu alu Omuluj, kum viuv p oblak[‡] äñ marje moč š äñ slavä. ²⁸ Käñd aja tot äñčapje s dogodjaskä, avjec inimä š fic pljinj d nadä k Dimizov osä vu oslobodjaskä äñdatä.”

Isusu rubjaštje d smokvä
(Mt 24,32; Mk 13,28)

²⁹ Atunča Isusu lja rubit asta vorbä: “Ujtačävä la smokvä ili bilo d karje ljemn. ³⁰ Käñd vidjec pupu alu smokväj atunča š sängurj štjtec k je vara apruapje. ³¹ Isto aša käñd vidjec k vinje aja d čaja amrubit, atunča putjec s fic sigurni k je cara alu Dimizovuluj apruapje. ³² Istina je zäk vuavä, asta generacija nusä trjakä päñd tot asta nu s dogudja. Š ³³ Čerju š pämäntu osä trjakä, ali vorba amja s rämäje zauvjek!”

Isusu äñvacä p učenikurlje aluj s fije uvjek spremic d vinjala aluj
(Mt 24,36-51; Mk 13,32-37)

³⁴ Isusu azäs: “Päzäčävä š nu fic kašä lumja karje je tupavj d mamurluk š d bjarje ili briga alu životusta. Inače, aja zuvä ruavä p voj osä iznenadjaskä ³⁵ kašä zamka. K osä vije p tuatä lumje karje stanujaštje p pämänt. ³⁶ Äñ tuatä vřijamja päzäčävä š rugäčävä s putjec s avjec snagä s izdržic aštja stvarurj če vinje š fic spremic s stäc la intja amja, la intja alu Bijatu alu Omuluj.”

³⁷ Isusu tuatä zuvä äñvacä äñ Hram, š sara pljika š provodja nuaptja p djal Masline. ³⁸ A tot narodu s skula dänzorja š pljika äñ Hram s puje urjajke la Isusu.

22

Juda pristanjaštje s izdajaskä p Isusu
(Mt 26,1-5, 14-16; Mk 14,1-2, 10-11; Iv 11,45-53)

¹ S približa Prazniku d mäljaj frzdä germä. Ästa praznik s kima š Pasha. * ² Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije këta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskä p muartje, ali lja fost frikä d lumje s nusä bunjaskä.

³ Äñ vřijamaja Sotona auntrat äñ Juda Iškarjot karje je unu dän jej duaväsprjače (12) apostolurj. ⁴ Jel apljikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š ku zapovidnikurlje alu stražäj d Hram kum s lja ažutje s apuče p Isusu. ⁵ Jej s raduja š ja obečit k ji dä banj. ⁶ Juda apristanit. Aša jel këta bunä vřijamja s lji dja p Isusu käñd lumje nusä fije upruapje.

Isusu trinjatje p doj (2) učenikurj s pripremjaskä vičera alu Pasha
(Mt 26,17-19; Mk 14,12-16)

⁷ Avinjtit zuva s äñčapje Prazniku d mäljaj frzdä germä, käñd s žrtvujaštje vuaje d vičera alu Pasha. ⁸ Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: “Fuđic š pripremic vičera alu Pasha s mänkäm una.”

⁹ Učenikurlje atribat p Isusu: “Undje vrjaj s mänkäm?”

¹⁰ Lji začä aša: “Čim unträch äñ trg Jeruzalem, osä vu sretnjaskä unu om karje aduče apä äñ bukal. Fuđic döpä jel äñ kasä karje unträ ¹¹ š začec alu domačinuluj: ‘Učitelju äñtrijabä äñ karje sobä puatje s mälanče vičera alu Pasha ku učenikurlje aluj.’ ¹² Jel osä vu ratje marje sobä p kat, karje spremitä. Ačija pripremic vičera.” ¹³ Petar š Ivan sa dus äñ trg š jej angäsät tot kum Isusu lja zäs š ačija apriprimit vičera alu Pasha.

‡ **21:27** viuv p oblak - Vjez Dn 7,13. **§ 21:32** Jaštje altje načinurj s s razumjaskä äšta stih: 1. “asta generacija” rubjaštje d älja karje afost vij äñ vřijamjaja päñd Isusu arubit, a aja značäštje k uništjala alu Jeruzalem š altje znakurj karje osä fije päñla vinjala alu Kristuluj osä äñčapje s fije aja päñd jej d vij; 2. “asta generacija” rubjaštje d alta lumje karje je rov š s protivijaštje alu Isusuluj, a aja značäštje k uvjek osä vije lumja karje nu krjadje š s suprostavjaštje alu Isusuluj tot päñla vřijamje käñd jel s äñturčja p pämänt; 3. “asta generacija” značäštje “asta rasä” š rubjaštje d Židovj, a aja značäštje k rasa alu Židovilor osä trijaskä š käñd Isusu osä äñtuarkä p pämänt; ili 4. “asta generacija” rubjaštje d lumja karje osä trijaskä äñ vřijamje käñd vinja kraju, š aja značäštje k osä s dogodjaskä dogadajurlje karje s spominjaštje äñ stihurj 25-26, a aja značäštje k Isusu osä äñtuarkä p pämänt d život alu aja generacije. * **22:1** Pasha je prazniku karje Židovi slavja äñ tot anu p zuvä majdatä s äñčapje prazniku d mäljajurj frzdä germje. Vorba Pasha maj mult s koristja d označälä d tuatje opt (8) zälje karje uključuja š zuva d Pasha š šaptje (7) zälje d praznik d mäljajurj frzdä germje.

Isusu š učenikurlje mälänkã vičera alu Pasha

(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Iv 13,21-30; 1 Kor 11,23-25)

¹⁴ Kãnd avinjít vřijamja d vičera alu Pasha, Isusu alat loku la astal ku apostoli.[†] ¹⁵ Jel azãš: “Amčeznit ku tot sufljetu s mälãnk ku voj asta vičera alu Pasha majdatã d muka amja. ¹⁶ Vu zãk k nu maj mälãnk vičera alu Pasha pãnd nu vinja zuva s s mälãnce ãn cara alu Dimizov.”[‡]

¹⁷ Atunča alat paru ku vinu, azahvaljit alu Dimizov š zãče: “Lãc š podjeljic vinu ãntrã voj. ¹⁸ Vu zãk d akuša nu maj bjav vin pãnd nu vinje cara alu Dimizovuluj.”

¹⁹ Atunča alat mälaju š zahvaljit alu Dimizov, la frãnt š la dat alu učenikolor, š azãš: “Asta je tjela amja karje s predajašte d voj. Mãnkac asta mije d spomen.” ²⁰ Dãpã vičera, aša alat š paru ku vinu š azãš: “Asta je sãndilje alu mjov karje s varsã kašã žrtva d voj. Ku sãndilje alu mjov Dimizov fače novi savez ku narodu aluj.

²¹ Pãnglã tot jakã, izdajniku alu mjov šadje ku minje la astal. ²² Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, ali grjev alu ãla karje izdajašte p minje!” ²³ Učenikurlje ãncãpje ãntrã jej s ãntrjabã činje dãn jej putja s fakã aša rov.

Činje maj marje ãn cara alu Dimizov

(Mt 20,25-28; 19,28; Mk 10,42-45)

²⁴ Učenikurlje ãnciput s s prepırjaskã d aja činje dãn jej arfi maj marje. ²⁵ Isusu azãš: “Carulje alu pãmãntusta vladajašte p narodu alor š provodajašte vlastu p jej. Š ãlja carurj vrja s lji faljaskã narodu k je maj bunj. ²⁶ Ali voj nu fičec kašã jej! Naprotiv, maj marje ãntrã voj s fije kašã ãla maj mik, a vođa kašã argatu. ²⁷ Mi zãčec, činje je maj marje, ãla karje šadje la astal ili ãla karje l služašte? ãla la astal, dãnã? Ali nu ãntrã voj, k, jakã, jo sãnt ãntrã voj kašã argatu.

²⁸ Voj afost pãnglã minje ãn kušnjilje alji mjalje. ²⁹ Vu dauv s vladic ãn cara alu Dimizov, kašã Tatimjov ãn čerj če ma dat mije. ³⁰ Voj osã mãnkãc š osã bijec la astalu mjov ãn cara amja. Osã šidjec p prijestolje š osã vladic p duavãsprjače (12) sãmãncje alu Izrael.”

Isusu zãče alu apostolurj osã lji vije kušnje š problemurj

(Mt 26,31-35; Mk 14,27-31; Iv 13,36-38)

³¹ Isusu azãš: “Šimune, Šimune, Sotona ačirut s puatã s iskušaskã vjera avuastrã kašã omu karje prosijašte gruvu. Š ³² Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskã. Aša, kãnd t torč mije, učvrstjašte vjera alu alc učenikurlje!”

³³ Petar azãš: “Domnulje, jo sãnt spremít s pljek ku tinje ãn tamnicã š ãn muartje!”

³⁴ Isusu azãš: “C zãk, Petre, majdatã če kukošu mãnje diminjãcã kãntã, d trje (3) vorj osã t odriknještj k uopče m kunoštj.”

³⁵ Isusu lji ãntrjabã: “Kãnd p voj atrimjes p drum frzdã banj, frzdã tašnã š sandalje, dali vuavã čiva afaljít?”

Jej odgovorit: “Na faljit.”

³⁶ Isusu azãš: “Ali akuša, činje arje banj, sãla dukã! Tašna isto! Činje narje mač, s vindã cualjilje š s kumprã d jel.* ³⁷ Kvu zãk, mora s ispunjaskã aja če d minje skrije ãn Svãntã pismã: ‘L smatřja k je zločinac.’[†] Tot če prorokurlje askris d minje uskoro osã s ispunjaskã.”

³⁸ Jej azãš: “Domnulje, avjem ačija doj (2) mačurj!”

Isusu azãš: “Dãstul je! Nu maj rubic d aja.”

Isusu s ruagã ãn Getsemanija

(Mt 26,36-46; Mk 14,32-42)

³⁹ Atunča Isusu sa dus dãn trg š apljikat, kašã obično, p Maslinskã gorã. Učenikurlje sa dus dãpã jel. ⁴⁰ Kãnd ažuns, lji zãče: “Rugãcãvã s nu kidjec ãn kušnje!”

[†] 22:14 apostoli - Āštja je duavãsprjače (12) d apostolurj maj upruapje d učenikurj karje Isusu akuljes (Vjev Lk 6,13).

[‡] 22:16 pãnd nu vinja zuva s s mälãnce ãn cara alu Dimizov - Ān grčki original skrije: “pãnd god nusã ispunjašte ãn cara alu Dimizovuluj”. Pasha lji da d gãnd p narodu alu Izrael p aja kum Dimizov lja izbavit d Egipat undje afost roburj kãnd žrtvujit mjelu š apus sãndilje aluj p ušilje alu kãšilje alor. Isto aša, Isusu je mjelu alu Dimizovuluj š sãndilje alu Isusuluj oslobodjašte p narodu aluj d grešalã. Isusu jar osã vije š s vladjaskã kašã caru, a atunča lumja karje krjadje osã fakã nuntã š s slavjaskã k Dimizov lja izbavit. Š 22:31 Gruvu s razdvaja ãn čur kum bobu s odvaja dãla pljavã karje afost mistikatã ku jel. Daja če, asta metaforã rubjašte d ispitujalã vjera alu učenikolor kum s pokaza dal š majdãpartje křidja ãn Kristu ili osã s udaljaskã dãla jel. *

^{*} 22:36 Kãnd učenikurlje majdatã ãnciput s pripovidjaskã, na tribut nimika s adukã dãpã jej, k aputut s očkujaskã k njeka lumje dočkujajašte š s lji oskrbljaskã. Stvarulje sa prominjit učenikurlje nu trjebje s očkujaskã binje s lji primjaskã. Osã fije kašã omu karje pljakã p drum rov obično ku jel aduče banj, tašna š maču. Isusu d aja rubja figurativno kum zãca k š jel š učenikurlje aluj osã trjakã vřijamja d testiranje. Ali učenikurlje na razumít k Isusu rubjašte figurativno s afost spremic d borbã (vjev22,38, 49-51). [†] 22:37 Iz 53,12

⁴¹ Sa udaljiti dala jej otprilike kat puatje buluvanu s s arunče. A kleknit š sa rugat: ⁴² “Tato, akā tu vrjaj, uklonjaštje asta dala minje s nu bjav dān parusta d patjalā! Ipak, s fije kum vrjaj tu, a nu kum vrjaav jo.” ⁴³ Š atunča ji sa pokazāt anđelu š la fukut maj capān. ⁴⁴ Tot če maj tarije sa rugat, ān marje munkā, a znoju ji postanjaštje kašā kaplja dān sānde ča kāzut p pāmānt.† ⁴⁵ Kānd azavršāt ku rugala sa skulat, sa tors la učenikurj š lja gāsāt kum s kulkā, iscrpic d žalost. ⁴⁶ Isusu lji āntrjaba: “Dāče vu kulkāc? Skulāc š rugāčāvā s nu kidjec ān kušnje!”

Juda izdajaštje p Isusu š vođilje alu židovilor l pukā
(Mt 26,47-56; Mk 14,43-50; Iv 18,3-11)

⁴⁷ Pānd Isusu arubit, sa pojavit mult lumje, karje lja dus Juda, unu dān jej duavāsprjače (12) apostolurj. S približa la Isusu š la pozdravit ku poljubacu ān falkā. ⁴⁸ Isusu aluj azās: “Juda, dali ku poljubacu izdaještj p minje, p Bijatu alu Omuluj?”

⁴⁹ Kānd učenikurje avizut če s spremjaštje, jej azās: “Domnulje, s lji napadnim ku mačurlje?” ⁵⁰ Š unu dān jej aluvit p argatu alu marje popāj š ja tijat dirjapta urjajke.

⁵¹ Ali Isusu azās: “Lji dopustic! Nu vu odupiric višel!” A dirit alu argatuluj urjajka š la isceljit. ⁵² Atunča azās alu lumjeje karje avinjit s la puče, alu glavni popilor, stražari alu hramuluj š vođilje alu židovilor: “Aspljikat p minje ku mačurlje š ku toljagurlje ka p pobunjenik! ⁵³ Dāče nu mas pukat ān Hram? Tuatā zuva irjam ānklo ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru vrijamja kānd vladjaštje sāla alu nuaptjej.”*

Petar s odriknjaštje d Isusu
(Mt 26,67-75; Mk 14,66-72; Iv 18,15-18,25-27)

⁵⁴ P Isusu la apukat čuvari š la dus ān kasā alu marje popāj. A Petar lji pratja. ⁵⁵ Ān mižlokuluj d bātuturā stražari aprins fok š jej karje irja aiča sa ānklāzāt pānglā ja. Petar ašāžut ku jej. ⁵⁶ Njeka argata s ujtā kum jel šadje pānglā fok, l sljedjaštje š zāče: “Š āsta irja ku omusta karje pukat!”

⁵⁷ A Petar sa odriknit: “Pa jo nič k l kunoskā, mujarjo!”

⁵⁸ Nješta maj ānklo, njeko altu la vizut š azās: “Š tu ješt unu dān jej!”

Petar aodgovorit: “Nu sānt, omulje!”

⁵⁹ Dāpā otprilike unu sat, njeko altu tvrdja: “Āsta om zaista irja ku jel k jel je d regija Galileja, kašā š Isusu p karje la pukat!”

⁶⁰ Petar azās: “Nu štiv d čaja rubještj, omulje!” Ān trenula, pānd još arubit, akāntat kukošu.

⁶¹ Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje š s ujtā p Petar, a Petar a dat d gānd kum ja zās Isusu: “Ān diminjacā, majdatā če kukošu kāntā, d trje (3) vorj osā t odriknještj k uopće m kunoštj.”

⁶² Aišāt Petar dān bātuturā š aplāns amarā.

⁶³ Čuvari ančiput s s ljađe d Isusu š s l batā. ⁶⁴ Jej ja ānviljit vojki š ja zās: “Tu ješt proroku. Spunje činje ta butut!” ⁶⁵ L vridja još maj mult ku altje vorbje urātje.

Isusu je la intja alu vođilje alu židovilor
(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Iv 18,19-24)

⁶⁶ Kānd sa spart zuva, sa strāns Vječa amarje alu Židovilor. Aja afost vođilje alji bātārnj karje afost glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije. Čuvari adus p Isusu la jej ⁶⁷ š ja zās: “Spunje nuavā dali tu ješt Kristu.”

Isusu zāče: “Akā vu zāk k sānt, nusā mi kridjec, ⁶⁸ akā vu āntrijeb nješta, osā nu mi zāčec.*”

⁶⁹ Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, āndatā osā šāg p lok d čast š d moć pānglā Dimizov.”*

⁷⁰ Kānd auzāt aja, toc jej astrigat: “Dal tvrdješt k ješt Bijatu alu Dimizovuluj?”

Lja zās: “Aša je kum voj aja zāčec.”

⁷¹ P aja jej azās: “Če maj fičem ku još dokazurj? Aja sāngurj noj auzāt dān gura aluj!”

23

Pilat, upravitelju alu rimuluj p regija Judeje, ispitujaštje p Isusu
(Mt 27,11-14; Mk 15,1-5; Iv 18,28-37)

¹ Atunča tuatā Vječa amarje sa skulat š jej adus p Isusu la Pilat karje je upravitelju alu rimuluj.* ² Ačija jej ančiput s l optužaskā: “Noj apukat p omusta kum vrja s striče p lumja anuastrā. Rubjaštje nuavā s nu platim porezu alu caruluj alu Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru.”

³ Pilat antribat p Isusu: “Ješt tu caru alu Židovilor?”

Isusu azās: “Aša je kum tu aja zāč.”

† **22:44** Njeki grčki rukopisurj narje 43 š 44 redu. † **22:53** vladjaštje sāla alu nuaptjej značaštje: “vrijamja s djelujaskā Sotona”. * **22:68** Lk 20,1-8 * **22:69** Ps 110,1 * **23:1** Vođilje alu židovilor na vut vlast d muartje, pa adus p Isusu la upravitelju alu rimuluj, Pilat, karje avut vlast s umuarje p Isusu.

⁴ Pilat atunča začē alu glavni popilor š alu naroduluj: “Jo nam gāsāt k omusta na fukut nimika rov.”

⁵ Ali jej āncapje još maj mult s navaljaskā: “Jel ānvacā p lumja ān tot pāmāntu alu nostru† š lji navadjaštje p pobunā! Ančiput ān Galileja š avinjit tot pānla aiča ān Jeruzalem!”

⁶ Kānd Pilat auzāt aja, antribat: “Pa dali je jel d regija Galileja?” ⁷ Kānd jej azās: “Da”, Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje vladjaštje p Galileja.‡ Herod baš atunča sa gāsāt ān Jeruzalem.

Herod, vladaru p regija Galileja, ispitujaštje p Isusu

⁸ Kānd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel mult auzāt. D multā vrijamje Herod avrut s l vjadā d aja če s nadja k pānglā jel osā fakā čudā. ⁹ Jel antribat p Isusu pitanje dāpā pitanje, ali Isusu p ničunu pitanje na odgovorit. ¹⁰ Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije astat ačija š ku nikižala la optužāt. ¹¹ Herod š vuastja aluj s ljiga d Isusu š rādja d jel. L ānbraķā ān cualje d carurj š l trimjatje āndrāt la Pilat. ¹² Herod š Pilat, karje irja dušmanj, ān zuvaja apostanit ortac.

Pilat p Isusu l osudjaštje p muartje

(Mt 27,15-26; Mk 15,6-15; Iv 18,39-19,16)

¹³ Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vodilje alu židovilor š p lumja ¹⁴ š lja azās: “Mas dus p omusta p optužbā k adrikat pobunā āntrā lumja. Lam ispitujit pānglā voj, ali nam vizut divina d karje las optužāt. ¹⁵ Nič Herod na gāsāt divina aluj š aša la trimjes āndrāt la noj. Āsta om na fukut nimika s zasluzaskā kaznā d muartje. ¹⁶ Atunča osā lji zāk s l batā ku biču, š atunča l las.”

¹⁷⁻¹⁸ Š Ali toc ān unu glas astrigat: “P jel umuarā, a lasinje p Baraba!” ¹⁹ Baraba irja ān kisuarje daja če irja umješāt ān pobunā ān Jeruzalem š daja ča murāt. ²⁰ Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobodjaskā p Isusu. ²¹ Ali jej astat s stridje: “Razapnjaštālāj! Razapnjaštālāj!”

²² Pilat sa obratit š d trje (3) vorj: “Ali d karje rov afukut? Nam utvrdit k afukut nimika če zaradjaštje kaznā d muartje. Zāk s l batā ku biču, š atunča l las.”

²³ Ali, jej š maj dāpartje astrigat š akātāt s l razapnjaskā. Jej napokon adobidit aja če jej avrut. ²⁴ Pilat aodlučit s fakā p voja alor. ²⁵ Oslobodit p āla karje afost ān kisuarje dān pobunā š daja ča murāt, k jel irja omu p karje avrut Pilat s l oslobodjaskā. A p Isusu la predajit la vuastja aluj s l umuarje kum toc avrut.

P Isusu l razapnjaštje

(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Iv 19,17-27)

²⁶ Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pānd jej pljika, apukat p njeki om dān Ćirena karje s kimā Šimun karje sa tors d sat š ja pus p umirje kruča s la dukā dāpā Isusu. ²⁷ Dāpā Isusu apljikat multā lumje š multā mujerj karje aplāns š tuguja. ²⁸ Ali Isusu s okrinjaštje kātri jej š lja zās: “Mujeri d Jeruzalem, nu plāndec d minje, njego d voj š d kupi alji voštri. ²⁹ K vinje zāljlje* kānd osā s rubjaskā: ‘Blago alu mujerilor karje narje kupi. Blago alu mujerilor karje na fukut, š alu amižduavje tjepturj karje na supt!’† ³⁰ Ān aja vrijamje lumja osā zākā alu planinālor: ‘Kādijec p noj’ š alu djalulor: ‘Āvilijcānje!’‡ ³¹ Akā ān fok ardje ljemnu vjardje, kāt osā argā još ljemnu auskat?’‡

³² A vuastja aduče š p doj (2) kriminalcurj s lji razapnjaskā ku Isusu. ³³ Kānd avinjit la lok karje s kjamā Lubanja, la razapinjit, a š ku jel š p doj (2) kriminalcurj, p unu p dirjaptā alu Isusuluj, a p altu p stāngā.

³⁴ Isusu sa rugat: “Tato, oprostjaštālje k nu štije če fače!”§ Vuastja atunča arunkat kockā š aša podjeljaštje cualjlilje alu Isusuluj āntrā jej.‡

† **23:5** p lumja ān tot pāmāntu alu nostru – Ān grčki original skrije: “ān tuatā Judeja”. Vjez fusnota ān 4,44. ‡ **23:7**

Herod, karje vladjaštje p Galileja – Vjez fusnota ān 3,1. § **23:17-18** Doj trje grčki rukopisurj dodajaštje aštja vorbje la āncipjalā kašā stihu 17: 17 “Avut običaj k p praznikusta upravitelju afost datorj s lasā p unu d kisuarje p slobodā.” (Vjez Mt 27,15; Mk 15,6.) * **23:29** Aša vrijamje avinjit šaptjezāč (70) d aj dāpā Kristu. Vuastja alu Rimuluj okolit š uništīt p Jeruzalem š amurāt mult židovurj (21,20-24). † **23:29** Ān aja vrijamje kupi ān Jeruzalem osā trpjaskā marje patnje. Atunča narodu osā pomisljaskā k majbinje d lumje karje narje kupi. Narje tugā kānd vjadje kum kupi alor patjaštje š tugujaštje. ‡ **23:30** Hoš 10,8 ‡ **23:31** Akā ān fok ardje ljemnu vjardje, kāt osā argā još ljemnu auskat – Ān grčki original skrije: “K akā s fače aša d ljemnu vjardje, če s fije d ljemnu auskat?” Ljemnu auskat ardje majdatā njego alu vjerz.

“Ardjala” s ja kašā metafora d patjalā ili kaznā. Isusu afost kašā ljemnu alu vjardje karje na fost spremna. Isusu na zasluzāt s l kaznjaskā Dimizov k afost frzdā grešalā. Lumja karje odbacāt p Isusu afost kašā ljemnu auskat karje afost spremīt s argā. Jej azasluzāt s lji kaznjaskā Dimizov d grešala alor. § **23:34** Tato, oprostjaštālje k nu štije če fače – Ān njeki grčki rukopisurj nu s nalazaštje aštja vorbje. ‡ **23:34** Ps 22,18

³⁵ Lumja astat š toc s ujta, pänd poglavari alor sa ljigat d Isusu š lja zäs: “P alci jel aspasät. Akuša s spasaskä sängur p jel akä je stvarno Kristu, izabraniku alu Dimizovuluj!” ³⁶ Sa sträbat š vuastja d jel. Avinjit la jel š ji nudja akru vin. *³⁷ Jel azäs alu Isusuluj: “Spasaštje p tinje akä ješt caru alu Židovilor!” ³⁸ Däpä jel astat natpisu: “ÄSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR.”

³⁹ Unu dän kriminalcurj karje visja p kruče l uvridja ku vorbilje: “Tu ješt Kristu, dänä? Spasaštje atunča š p tinje š p noj!”

⁴⁰ Ali altu kriminalc la ukurit: “Dali nu c frikä d Dimizov? Trpještj ista kazna kašä jel. ⁴¹ Ali p pravdä je noj s trpim k noj zaslužäm kaznä d djela alu nostru. Ali omusta na fukut numik rov.” ⁴² Azäs atunča: “Isusulje, känd äncipja s vladješt ka caru, smilujaštjtje p minje.”

⁴³ Isusu ja zäs: “Istinä c zäk: astäz osä fi än raj ku minje.”

Muartja alu Isusuluj

(Mt 27,45-56; Mk 15,33-41; Iv 19,28-30)

⁴⁴ Känd afost njeđe duaväsprjače (12) satje, suarilje aprestanit s sajaskä š nuaptja prekrijit tot pämäntu pänlä trje (3) satje posljepodne. ⁴⁵ Lumina alu suarilje anistanit, š däturdatä firjanga alu Hramuluj† sa rupt p mižlok. ⁴⁶ Atunča Isusu äntarje strigä: “Tato, predajesk sufletu alu mjov än mänilje alji tjalje!” Čim azäs aja, aslubuzät sufletu.

⁴⁷ Känd kapetanu alu rimuluj avizut ča fost, änciput s slavjaskä p Dimizov š zäča: “Omusta sigurno irja pravedan!” ⁴⁸ Maj änklo, lumja karje afost äcija š avizut ča sa dogodit sa razilazät š s bätja än tjept d marje žalost. ⁴⁹ A toc karje äštijut p Isusu š mujerilje karje avinjit däpä jel dän Galileja astat maj däpartje š s ujta la tot ča sa dogodit.

Isusu je ängrupat

(Mt 27,57-61; Mk 15,42-47; Iv 19,38-42)

⁵⁰⁻⁵² Š jakä njeki om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu än Judeja, apljikat la Pilat š akätat s ji dja tjela alu Isusuluj. Jel afost članu d Vječa amarje alu Židovilor, ali nu sa slažät ku jej daja ča pukat š osudit p Isusu p muartje. Jel afost bun š pravedan om karje štija cara alu Dimizov. ⁵³ Š Josip askinit tjela alu Isusuluj däpä kruče, š l umotjaštje än skumpä albä plahťä š l punje än grupä isklesätä än stijenä, än karje još nimilja nuje ängrupat. ⁵⁴ Suarilje kädja, š sämbäta samo ča na vinjit.‡

⁵⁵ Mujerilje karje avinjit ku Isusu dän Galileja, apljikat däpä Josip š avizut undje grupa š ča fukut ku tjela alu Isusuluj. ⁵⁶ Atunča sa tors akasä s pripremjaskä jarbilje š ulje karje miruasä d tjela. Sämbätä sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

24

Isusu s skualä däla morc

(Mt 28,1-10; Mk 16,1-8; Iv 20,1-9)

¹ Dänzorja än duminikä mujeri apljikat la grupä ku jarbilje š ku unturilje karje miruasä ča lja pripremit. ² Känd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje ävilja ulazu la grupä runkat än partje. * ³ Auntrat änontru, ali na gäsät tjela alu Domnuluj Isusuluj. ⁴ Pänd jalje aša astat zbnunjtje päntrov aja ča sa dogodit, däturdatä pänglä jej sa pojavit doj (2) omurj än cualje karje blistjaštje. ⁵ Mujerilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kättri pämänt. Doj (2) omurj lja tribat: “Däče kätäc p viuv änrä morc? ⁶ Nuje aiča. Auskräsnit! Dali nu vu gändic ča vam zäs još än Galileja: ⁷ Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit än mänj alu grešnikulor š jej p minje osä m razapnjaskä, ali jo aldä trje (3) zälje osä m skol däla morc.’”⁸

⁸ Jalje sa dat d gänd k Isusu aja azäs. ⁹ Š sa tors däla grupä s javjaskä alu unsprjače (11) apostolurj š alu toc alcilor. ¹⁰ Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija, mama alu Jakov, š još njeke mujerj. Arubit tot alu apostolilor ča sa dogodit, ¹¹ ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujerj aizmislit. Š nu lja krizut alu mujerilor. ¹² Ipak, Petar dä fuga pänlä grupä. Känd ažuns, s ujtä änontru ali na vizut nimika osim skumpä albä plahťä än karje irja Isusu. Apljikat däla grupä š s änriba ča sa dogodit.

Isusu s ukazaštje alu učenikulor p drum än Emaus

* **23:36** Ji nudja akru vin, ali vuastja s ljiga d Isusu. S pretvarja k s ponašaštje kättri jel kašä kättri caru, ali ji da vinu karje nuje bun d car. * **23:36** Ps 69,21 † **23:45** firjanga alu Hramuluj - Ästa firjangä afost pisti 25 mitjarje d marje š odvaja loku karje irja maj svänt d altu lokurj än Hram. ‡ **23:54** D Židovurj, zuva završaštje känd suarilje kadje. Židovurje nu kutiza s lukrjaje sämbätä š daja Josip s pripja s završaskä lukru majdatä d zuvä d odmor, karje äncipja än vinjerj känd kidja suarilje. * **24:2** buluvanu karje ävilja ulazu la grupä - Asta irja marje okrugli buluvan atäta d marje s zaklunjaskä skroz ulazu än grupä. Afost potrebno doj trje omurj s l kotrljaskä. * **24:7** Lk 9,22

¹³ Ān zuvaja doj (2) učenikurj alu Isusuluj pljakā ān sat Emaus, dāpartje d Jeruzalem njeđe unsprjače (11) kilomjatrje.† ¹⁴ P drum arubit d tot ča fost. ¹⁵ Pānd jej aša arubit š raspravlja āntrā jej, avinjit Isusu š pljakā ku jej. ¹⁶ Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskā.

¹⁷ Isusu lja antribat: “D čaja aja raspravljic pānd putujic?”

Jej astat pljinj d tugā. ¹⁸ Unu dān jej, karje s kjamā Kleofa, ja odgovorit: “Tu ješt jedini om karje avinjit d praznik ān Jeruzalem karje nu štije ča fost ān zuviljaštja.”

¹⁹ Isusu āntrijabā: “Če afost?”

Azās: “Pa aja ča fost ku Isusu dān Nazaret. Jel irja proroku š tuatā lumja aputut s vjadā ku vorbilje š ku djela aluj k la trimjes Dimizov. ²⁰ Pānglā aja glavni popurlje š alji noštri altje članurlje alu vječe Amarje la predajit s fije osudit p muartje š la dat s l razapnjaskā. ²¹ A noj njam nadit k jel āla karje osā spasaskā p narodu alu Izrael dāla dušmanu aluj, već atrikut trje (3) zālje d kānd je mort. ²² Ali aja nuje tot k š njeke mujeri karje l pratja ku toc noj, nja zbunjit p noj: čim asvanit zuva jalje apljikat la grupā, ²³ ali ačija na gāsāt tjela aluj. Avinjit š azās k lji sa pokazāt anđelurlje š lja zās k Isusu viuv. ²⁴ Njeki dān noj adat fuga la grupā š angāsāt k je grupā gualā baš kum azās mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viuv.”

²⁵ P aja Isusu lja zās: “O kum ištjec nerazumni! Dāče vuavā grjev s kridjec ān aja ča zās prorokurlje? ²⁶ Dali nu tribja Kristu s trpjaskā tot majdatā njego će s ānčapje s vladjaskā p toc?” ²⁷ Aša Isusu lja objasnit tot če Mojsije š toc prorokurlje azās ān Svāntā pismā d jel.

²⁸ Kānd avinjit upruapje d sat undje pljakā, Isusu sa fukut k vrja s pljače maj dāpartje. ²⁹ Ali jej la nagovorit: “Rāmāj ku noj! Več je sara. Vinje nuaptja!” Aša auntrat ān kasā s rāmāje ku jej. ³⁰ Pānd afost ku jej la astal, Isusu alat mālaju, zahvaljit alu Dimizovuluj, la frānt š la dat alor. ³¹ Atunča alor sa diškis vojki š jej la kunuskut. Ali jel la vojki alor anistanit.

³² A jej azās unu alu altuluj: “Kum nja fost pljinje inimilje kānd p drum rubja ku noj š nji objasnja Svānta pisma!” ³³ Sa skulat š sa tors ān Jeruzalem. Apljikat la lok undje sa strāns unsprjače (11) apostolurj š p alcā sljedbenikurj alu Isusuluj. ³⁴ Jej zāče: “Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa ukazāt alu Šimunuluj!” ³⁵ Atunča š āštja alji doj (2) rubja će sa dogodit p drum š kum akunuskut p Isusu pānd jel afrānt mālaju.

Isusu s pojavjaštje pāngl učenikurj

(Iv 20,19-23)

³⁶ Pānd jej doj (2) rubja, Isusu daturdatā astat āntrā jej toc. Lji zāče: “Mir vuavā!” ³⁷ Ali lja afost frikā daja će gāndit k vjadje mājro. ³⁸ Š Isusu lji zāče: “Dāče vu frikā? Dāče ān voj s fače sumnje ān inimā?” ³⁹⁻⁴⁰ Atunča lja arātat mājnilje š pičuarije š azās: “Ujtacāvā la rānj! Jo sānt aja! Punjec mājnilje p minje š osā vidjec! Mājroji narje karnje š vuasā kašā če lji am jo!”

⁴¹ A jej d radost na putut s krdjadā alu vojki alor, njego sa mirat. Jel āntrijabā: “Avjec čiva d mānkāt?” ⁴² Ja dat krod d pjaštje pržāt, ⁴³ a jel l ja š mālānk pānglā jej.‡

⁴⁴ Atunča zāče: “Asta će sa dogodit upravo aja će vam zās k osā dogodjaskā. Pānd majdatā amfost ku voj, vam zās: atribut s s ispunjaskā tot če skrije d minje ān zakonu alu Mojsije, ān knjige d prorokurj š ān Psalmi.” ⁴⁵ Atunča lja žutat s razumjaskā čije skris ān Svāntā pismā. ⁴⁶ Kānd azavršāt jel azās: “Kašā kum vidjec, aša skrije ān Svāntā pismā k jo, Kristu, trjebje s trpjesc š s mor š alđā trje (3) zālje s m skol dāla morc ⁴⁷ š ku autoritetu alu mjov s rubjaskā alu tuatā lumja k trjebje s s okrinjaskā dāla grešalā š Dimizov osā lji oprostjaskā grešala. Osā ānčipjec ān Jeruzalem ⁴⁸ s zāčec alu alcilor aja će voj auzāt š avizut dāla minje.

⁴⁹ A jo osā vu trimjet p Sufljetu alu Svāntuluj, p karje Tatimjov ān čerj aobečit k vuavā osā vije. Rāminjec ān trg Jeruzalem pānd Dimizov nu trimjatje p voj sāla d sus!”§

Isusu s āntuarče p čerj

(Mk 16,19-20; Ap 1,9-11)

⁵⁰ Isusu atunča askos p učenikurlje aluj d trg Jeruzalem pānla lok upruapje d sat Betanija. Ānklo adrikat mājnilje š sa rugat s lji blagoslovjaskā Dimizov. ⁵¹ Pānd lja blagoslovit, Isusu afost drikat p čerj tot pānd nu lja nistanit dān vojk. ⁵² Učenikurlje sa poklonit la Isusu, a atunča jej sa tors ku marje radost ān Jeruzalem. ⁵³ Atunča irja stalno ān Hram š slavja p Dimizov.

† **24:13** njeđe unsprjače (11) kilomjatrje – Ān grčki original skrije: “šajzāč (60) stadia”. ‡ **24:43** Aja afukut s lji pokazaskā k nuje sufliet, k suflijetu nu mālānkā. § **24:49** pānd Dimizov nu trimjatje p voj sāla d sus – Ān grčki original skrije: “pānd nu fic ānbrākak ku sāla dāpā sus”. Suflijetu alu Dimizovuluj osā vije p jej kašā cualijlje če viljaštje p omu. Ku altje vorbje, osā primjaskā snaga alu Suflijetu alu Svānt kum aputja s svedočaskā alu alcilor d Isusu.